

شورای عالی حوزه علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه فاطمیه دامغان
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)
عنوان

ترجمه بخشی از جلد ۹۸ کتاب بحارالانوار

استاد راهنما

جناب آقای حسین امیری

استاد داور

جناب آقای ولی هاشم پور

پژوهشگر

مریم نقاش

تابستان ۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر

سپاس خدای را

سپاسی که تا زنده باشیم از سپاس گزاران او باشیم و چون عمر به پایان رسد، سوی رضا و عفو او باشیم.

این پایان نامه را ضمن تشکر و سپاس بیکران و در کمال افتخار و امتنان تقدیم می نمایم به روح پاک مادرم، آنکه آفتاب مهرش در آستانه قلبم، هنوز هم پابرجاست و هرگز غروب نخواهد کرد.

از جناب آقای امیری و بویژه سرکار خانم خواجه زاده به دلیل راهنمایی های بی چشم داشت ایشان که بسیاری از سختی ها را برایم آسان نمودند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

چکیده

تحقیق حاضر، ترجمه‌ی بخشی از جلد ۹۸ کتاب بحارالانوار می‌باشد که در خصوص فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام است. هدف از انجام این تحقیق کمک به چاپ فارسی این مجموعه و همچنین دسترسی آسان علاقه‌مندان به ترجمه فارسی این بخش از کتاب می‌باشد.

این مجموعه ابتدا بصورت تحت‌اللفظی و کلمه کلمه ترجمه شده و سپس بصورت اصطلاحی و شکل طبیعی زبان مقصد درآمده است.

این تحقیق شامل ۹ باب از ۳۲ باب جلد ۹۸ می‌باشد، که باب اول ۴۰ روایت دال بر لزوم زیارت و نکوهش و مذمت ترک زیارت آن حضرت، باب دوم ۲۴ روایت مربوط به حداقل و حداکثر مدتی که شایسته است در آن حضرت را زیارت کرد، باب سوم ۱۱ روایت مربوط به اخلاص و اشتیاق در زیارت، ...، باب نهم ۶۳ روایت دال بر زیارت ائمه و فرشتگان و دعای ایشان برای زوار.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
بیان مسأله.....	۱
اهمیت موضوع.....	۲
اهداف.....	۲
سوال اصلی.....	۲
پیشینه.....	۳
مفاهیم.....	۳
باب ۱: روایات دال بر لزوم زیارت حضرت و روایات دال بر نکوهش و مذمت ترک زیارت ایشان، اگرچه که ترس (بر جان) وجود داشته باشد.....	۴
باب ۲: روایات مربوط به کمترین مدتی که شایسته است در آن حضرت امام حسین <small>علیه السلام</small> را زیارت کرد و حداکثر زمانی که زیارت ایشان را می‌توان به تاخیر انداخت.....	۲۷
باب ۳: روایات مربوط به اخلاص و اشتیاق در زیارت سیدالشهداء <small>علیه السلام</small>	۴۰
باب ۴: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء <small>علیه السلام</small> ، موجب بخشش گناهان، وارد شدن در بهشت، آزادی از جهنم، نابودی بدی‌ها، بالارفتن درجات و استجاب دعاها می‌شود.....	۴۸
باب ۵: روایات دال بر این که زیارت سیدالشهداء <small>علیه السلام</small> ، همسان با حج، عمره، جهاد و آزاد کردن بنده است.....	۶۳

- باب ۶: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء علیه السلام، عمر را طولانی، جان را سالم، مال را زیاد، سختی را کاهش و حاجت‌ها را برآورده می‌کند. ۱۰۱
- باب ۷: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء علیه السلام، برترین اعمال است. ۱۰۹
- باب ۸: اجر و ثواب آنچه شخص در زیارت حضرت امام حسین علیه السلام انفاق می‌کند یا دیگری را به زیارت آن حضرت می‌فرستد. ۱۱۱
- باب ۹: روایات مربوط به این که انبیاء، ائمه و فرشتگان به زیارت سیدالشهداء علیه السلام رفته و برای زوار حضرت دعا می‌کنند و به آنها بشارت به خیر می‌دهند. ۱۱۵
- نتیجه گیری ۱۵۲
- رموز کتاب ۱۵۳
- منابع و مآخذ ۱۵۴

فصل کلیات

مقدمه

بحارالانوار بزرگترین منبع حدیث در تشیع به زبان عربی به تألیف علامه مجلسی است که روایات کتب با تبویب و نظم نسبتاً کافی جمع شده است.

این مجموعه به کتاب‌های متعدد تقسیم شده که هر موضوع کلی یک کتاب است. هر کتاب نیز دارای ابواب کلی است و زیر مجموعه‌ی هر باب کلی باب‌های جزئی قرار دارد.

سیر کتاب بر اساس روش تحقیق و جستجو در میان منابع ناب روایات شیعی است و در تألیف کتاب، مولف محترم سعی نموده تا از داستان‌سرایی و درج خرافات و پیرایه‌هایی که در باب زیارت امام حسین علیه السلام آمده است، پرهیز نموده و فقط به نقل روایات پردازد و در آن به موضوعات غیرفقهی بیش از موضوعات فقهی پرداخته است.

مجلسی پس از دقت در کتاب‌های حدیثی متداول شیعی و جستجوی اصول معتبر حدیثی که مهجور مانده بودند، به گردآوری منابع حدیثی اولیه کوشیده و همه اخبار و احادیث و موضوعات منابع نویافته را در مجموعه‌ای موضوعی جمع‌آوری کرد. منابعی که در کتاب‌های رایج آن زمان کمتر یافت می‌شده، یا در باب‌های مختلف پراکنده و حتی در معرض فراموشی قرار داشت.

این تحقیق ترجمه‌ی بخشی از جلد ۹۸ می‌باشد که در خصوص فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام است. در این تحقیق تلاش شده است رعایت امانت را نموده و کلیه مطالب متن را بی‌کم و کاست به رشته تحریر درآوریم تا مورد استفاده علاقه‌مندان قرارگیرد و امید که این تلاش ناچیز مرضی رضای حق و حضرت حجة بن الحسن علیه السلام قرار گیرد.

بیان مسأله

موضوع تحقیق پایانی، ترجمه‌ی بخشی از جلد ۹۸ کتاب بحارالانوار است که در خصوص زیارت سیدالشهداء علیه السلام می‌باشد.

پیرامون این اثر ارزشمند اقدامات فراوانی صورت گرفته که شامل تلخیص‌های متنوع، معجم‌های گوناگون و به شکل‌های مختلف و مستدرکات و ترجمه‌های فراوان می‌باشد که همگی به صورت پراکنده و متفرقه توسط افراد مختلف صورت گرفته است و ترجمه جامعی از این اثر ارزشمند در دست نمی‌باشد. لیکن بر خود دانسته که این بخش از کتاب را ترجمه کرده و در اختیار علاقه‌مندان قراردهم.

ترجمه‌ی این بخش به صورت اصطلاحی است که در آن ساختارهای دستوری و انتخاب اقلام واژگانی به شکل طبیعی زبان فارسی می‌باشد.

در این اثر محقق سعی در رعایت اصل امانت‌داری کرده است. لازم به ذکر است که این اثر تنها صرف ترجمه اصطلاحی است و از پرداختن به موضوعاتی بیش از حد بر موضوع متن اصلی و بررسی سندی و محتوایی، خودداری شده است.

اهمیت موضوع

کتاب بحارالانوار بی‌شک از ارزشمندترین میراث علمی و فکری دانشمندان مسلمان سده‌های اخیر محسوب می‌شود و با توجه به این که تاکنون ترجمه‌ی جامعی از این کتاب ارائه نشده‌است، نگارنده بر خود لازم دانسته که بخشی از این کتاب را به صورت اصطلاحی ترجمه کرده و در اختیار پژوهشگران و علاقه‌مندان به عرصه فکر و اندیشه قراردهد.

اهداف

کمک نمودن به چاپ فارسی کتاب بحارالانوار و همچنین دسترسی آسان خوانندگان فارسی زبان به روایاتی که مشتمل بر فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام می‌باشد.

سوال اصلی

فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام طبق روایات موجود در کتاب بحارالانوار، چه می‌باشد؟

پیشینه

از این اثر موجود (جلد ۹۸ بحارالانوار) ترجمه‌ای نه به صورت رسمی و نه به صورت مجازی، در دست نمی‌باشد و ترجمه‌های موجود مربوط به دیگر جلدهای این کتاب می‌باشد، از جمله جلد ۱۳ بحارالانوار از چاپ قدیم تحت عنوان مهدی موعود ترجمه‌ی علی دوانی از انتشارات اسلامیة تهران.

مفاهیم

ترجمه - فضیلت - آداب - زیارت - سیدالشهداء علیه السلام

بحار الأنوار (ط - بيروت) ؛ ج ۹۸ ؛ ص ۱

این بخش متن اصلی و ترجمه‌ی جلد ۹۸ کتاب بحارالانوار، در ادامه کتاب مزار است و به این شرح می‌باشد:

أبواب فضل زیارة سید شباب أهل الجنة أبي عبد الله الحسين صلوات الله عليه و آدابها و ما يتبعه

روایات مربوط به فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام

باب ۱: أن زیارته صلوات الله عليه واجبة مفترضة مأمور بها و ما ورد من الذم و التأنیب و التوعد على ترکها و أنها لا تترك للخوف

باب ۱: روایات دال بر لزوم زیارت حضرت و روایات دال بر نکوهش و مذمت ترک زیارت ایشان، اگرچه که ترس (بر جان) وجود داشته باشد.

۱. لی، الأمالی للصدوق ابن الولید عن الصفار عن البرقی عن ابن فضال عن الخزاز عن محمد بن مسلم عن أبي جعفر قال: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ فَإِنَّ زِيَارَتَهُ تَدْفَعُ الْهَدْمَ وَالْغَرَقَ وَالْحَرَقَ وَ أَكْلَ السَّبْعِ وَ زِيَارَتُهُ مُفْتَرَضَةٌ عَلَى مَنْ أَقَرَّ لِلْحُسَيْنِ بِالْإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ^۱.

ابن الولید از الصفار از برقی از ابن فضال از خزاز از محمد بن مسلم از امام باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: به شیعیان ما سفارش کنید به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام بروند. زیرا زیارتش انسان را از آوار

^۱ شیخ صدوق، أمالی الصدوق، بیروت - لبنان، الاعلمی للمطبوعات، قرن ۴هـ، ق، ص ۱۴۳.

بر سر فرود آمدن، و از آتش سوزی، و غرق شدن، و طعمه درندگان گردیدن حفظ می‌نماید و زیارت او از جانب خدا لازم واقع شده است بر کسی که اقرار به امامت او داشته باشد.

۲. مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ حَنَانٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع زُورُوا قَبْرَ الْحُسَيْنِ وَ لَا تَجْفُوهُ فَإِنَّهُ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْخَلْقِ وَ سَيِّدُ شَبَابِ الشُّهَدَاءِ^۱.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل از حنان از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: به زیارت امام حسین علیه السلام بروید، و به آن حضرت جفا نکنید، به راستی که حسین سرور جوانان بهشت و سرور شهدای جوان است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲

۳. مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ صَبَّاحِ الْحِذَاءِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ زُورُوا الْحُسَيْنَ وَ لَوْ كُلَّ سَنَةٍ فَإِنَّ كُلَّ مَنْ أَتَاهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ غَيْرَ جَاحِدٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ عِوَضٌ غَيْرَ الْجَنَّةِ وَ رِزْقٌ رِزْقًا وَاسِعًا وَ أَتَاهُ اللَّهُ بِفَرَجٍ عَاجِلٍ إِنَّ اللَّهَ وَكَّلَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ كُلُّهُمْ يَبْكُونَهُ وَ يُشَيِّعُونَ مَنْ زَارَهُ إِلَى أَهْلِهِ فَإِنْ مَرَضَ عَادُوهُ وَ إِنْ مَاتَ حَضَرُوا جَنَازَتَهُ بِالِاسْتِغْفَارِ لَهُ وَ التَّرَحُّمِ عَلَيْهِ^۲.

پدرم از سعد از محمد بن حسین از ابن محبوب از صباح الحذاء از محمد بن مروان از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: امام حسین علیه السلام را زیارت کنید، اگرچه در هر سال یکبار باشد، زیرا هرکس به زیارت آن حضرت برود در حالی که به حق ایشان دانا و عارف بوده و منکر آن نباشد، غیر از بهشت عوض دیگری ندارد و رزق و روزی اش فراخ می شود و خدای متعال در ازای زیارتی که انجام داده، در همین دنیا به او آسایش و آسودگی فراخوری عطا می کند. حق تبارک و تعالی چهار هزار فرشته را بر قبر

^۱ ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، قم، الفقه، ۱۳۷۸، ص ۱۰۹.

^۲ همان ص ۸۵.

حسین بن علی علیه السلام گمارده است و فرموده که تمام روز بر او می‌گیرند و زائرین حضرت را مشایعت کرده تا به اهل خود برسند و اگر مریض شوند آنها را عیادت کرده و هنگامی که از دنیا روند بر سر جنازه آنها حاضر شده و بر ایشان طلب آمرزش و رحمت می‌نمایند.

۴. مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد عن ابن محبوب بإسناده مثله^۱.

الحسن بن عبدالله بن محمد از ابن محبوب به همین سند، همین روایت را ذکر کرده است.

۵. مل، کامل الزیارات محمد الحمیری عن أبيه عن علي بن محمد بن سالم عن محمد بن خالد عن عبد الله بن حماد البصري عن عبد الله بن عبد الرحمن الأصم عن الحسين بن الحلبي عن أبي عبد الله ع في حديث طويل قلت فإذا ما تقول فيمن ترك زيارته وهو يقدر على ذلك قال أقول إنه قد عرق رسول الله ص وعقنا واستخف بأمر هو له ومن زاره كان الله من وراء حوائجه وكفى ما أهمه من أمر دنياه وإنه ليحب الرزق على العبد ويخلف عليه ما أنفق ويعفو له ذنوب خمسين سنة ويرجع إلى أهله وما عليه وزر ولا خطيئة إلا وقد محييت من صحيفته فإن هلك في سفره نزلت الملائكة فغسلته وفتح له باب إلى الجنة يدخل عليها روحها حتى ينشر وإن سلم فتح له الباب الذي ينزل منه الرزق ويجعل له بكل درهم عشرة آلاف درهم وذخر ذلك له فإذا حشر قيل له لك بكل درهم عشرة آلاف درهم وإن الله نظر لك وذخرها لك عنده^۲.

محمد الحمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از محمد بن خالد از عبدالله بن حماد البصری از عبدالله بن عبد الرحمن أصم از حسین از حلبی از امام صادق علیه السلام که از حضرت در یک حدیث طولانی: گفتم: فدایت شوم، چه می‌فرمائید راجع به کسی که قدرت بر زیارت آن حضرت دارد، ولی با این وجود، آن را ترک می‌کند؟

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۸۶.

۲. همان، ص ۱۲۷.

حضرت فرمودند: وی عاق رسول خدا ﷺ و عاق ما بوده و به امری که باید به آن توجه می‌کرد استخفاف نموده است. کسی که آن حضرت را زیارت کند خداوند متعال ماوراء حوائجش می‌باشد، نیازمندی‌هایش را بر آورده می‌کند و خداوند کارهای دنیایش را، که او را بی‌قرار کرده‌اند، کفایت می‌کند و نیز زیارت آن حضرت رزق را برای بنده جلب کرده و آنچه را که باید وی خرج کند برایش باقی می‌گذارد و گناهان پنجاه سال او را می‌آمرزد و پس از زیارت شخص به اهل خودش باز می‌گردد در حالی که هیچ گناه و لغزشی بر او نیست؛ مگر آنکه تماماً از نامه عملش محو می‌شود و اگر در راه فوت کند فرشتگان بر او نازل شده و غسلش می‌دهند و دربی برایش به طرف بهشت گشوده می‌شود و روحش از آن داخل بهشت می‌گردد و اگر سالم ماند دری که از آن روزی وی فرود می‌آید باز می‌شود و به هر یک دره‌می که در این سفر و زیارت صرف کرده، ده هزار درهم برایش منظور شده و آنها را برای او ذخیره می‌کنند و وقتی پس از مرگ محشور شد به او گفته می‌شود: در مقابل هر یک درهم، ده هزار درهم داری که حق تعالی برای تو آنها را ذخیره کرده است.

۶- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن معروف عن الأصم مثله^۱.

ابن الولید از الصفار از ابن معروف از اصم مثل همین روایت را نقل کرده است.

۷- یب، تهذیب الأحکام محمد بن أحمد بن داود عن علی بن حبشی بن قونی عن جعفر

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳

بن محمد عن محمد بن إسماعیل السلمي عن عبد الله بن حماد مثله^۲.

محمد بن أحمد بن داود از علی بن حبشی بن قونی از جعفر بن محمد از محمد بن إسماعیل السلمي از عبدالله بن حماد در تهذیب الحکام، مثل همین روایت را نقل کرده است.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۳۳۷، ذیل حدیث.

^۲ . شیخ طوسی، التهذیب، ج ۶، تهران، دارالکتب اسلامیة، ۱۳۶۴، ج ۶، ص ۴۵.

بیان: قوله بأمر هو له أى هو نافع له أو اللام بمعنى على أى لازم علیه.

نکته: لام در عبارت استخف بأمر هو له به دو معنا ممکن است، باشد:

- آن امر برای او نافع است

- آن امر برای او لازم است

۸- مل، کامل الزیارات أبی و ابن الولید عن الحسن بن متیل و قال ابن الولید و حدثنی الصفار جمیعاً عن

البرقی عن ابن فضال عن أبی ایوب الخزاز عن محمد بن مسلم عن أبی جعفر قال: مروا شیعتنا بزيارة قبر الحسين بن علی ع فإن إتيانه مفترض على كل مؤمن یقرّ للحسين ع بالإمامة من الله جلّ و عزّ^۱.

پدرم و ابن الولید از الحسن بن متیل و ابن الولید و الصفار همگی از برقی از ابن فضال از ابی ایوب الخزاز از محمد بن مسلم از امام باقر (ع) که حضرت فرمودند: شیعیان ما را به زیارت امام حسین (ع) امر کنید، چرا که زیارت کردن امام حسین (ع) بر هر مومنی که اقرار به امامت او از جانب خدا داشته باشد، لازم است.

۹- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر عن ابن أبی الخطاب عن أبی داود المسترق عن أمّ سعید الحمسیة عن أبی عبد الله قال لی یا أمّ سعید تزورین قبر الحسين قالت قلت نعم قالت فقال لی یا أمّ سعیدة زوریه فإن زیارة الحسين واجبة على الرجال والنساء^۲.

محمد بن جعفر از بن ابی الخطاب از داود مسترق از ام سعید احمسیه، از حضرت ابی عبدالله (ع) نقل کرده، وی می گوید: امام (ع) به من فرمودند: ای ام سعید آیا قبر حسین (ع) را زیارت می کنی؟ عرض کردم: بلی. فرمودند: به زیارت آن قبر مطهر برو، زیرا زیارت قبر حسین (ع) بر مردان و زنان لازم است.

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۱.

^۲. همان، ص ۱۲۲.

۱۰- مل، کامل الزیارات أبی و ابن الولید معاً عن الحسن بن متیل عن الحسن بن علی الكوفی عن علی بن حسن الهاشمی عن عبد الرحمن بن كثير مولى أبی جعفر قال قال أبو عبد الله ع لو أن أحدكم حجَّ دهره ثم لم يزُر الحسين بن علي ع لكان تاركاً حقاً من حقوق رسول الله ص لأنَّ حقَّ الحسين ع فريضة من الله واجبة على كلِّ مسلم^۱.

پدرم و ابن الولید هر دو از حسن بن متیل از الحسن بن علی الكوفی از علی بن حسن الهاشمی از عبد الرحمن بن كثير مولى ابی جعفر از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: اگر یکی از شما تمام عمرش را احرام حج ببندد اما امام حسین علیه السلام را زیارت نکند حقی از حقوق رسول خدا صلی الله علیه و آله را ترک کرده است، چرا که حق امام حسین علیه السلام فريضة الهی و بر هر مسلمانی لازم است.

۱۱- یب، تهذیب الأحكام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلَانَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَنِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ مِثْلَهُ^۲.

محمد بن أحمد بن داود از الحسین بن محمد بن علان از حمید بن زیاد از أحمد بن محمد از محمد بن یزید از علی بن حسن از عبد الرحمن بن كثير در تهذیب الحکام، مثل همین روایت را نقل کرده است.

۱۲- مل، کامل الزیارات أبی و جماعه عن مشايخي عن سعدٍ و مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ وَ الْحَمِيرِيِّ جَمِيعاً

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۴

عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع قَالَ: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ع فَإِنَّ إِيْتْيَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ يَمُدُّ فِي الْعُمُرِ وَ يَدْفَعُ مَدَافِعَ السَّوْءِ وَ إِيْتْيَانُهُ مَفْرُوضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يُقَرُّ لِلْحُسَيْنِ بِالْإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ^۳.

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان ، ص ۱۲۲.

^۲ شیخ طوسی، التهذیب، ج ۶، ص ۴۴.

^۳ ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۰.

پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد و محمد العطار و الحمیری همگی از ابن عیسی از ابن بزیع از ابی ایوب از محمد بن مسلم از امام باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: به شیعیان ما سفارش کنید به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام بروند. به آن‌ها تذکر بدهید و به آن‌ها امر کنید که به زیارت بروند.

سپس حضرت، سه اثر برای زیارت قبر حضرت بیان می‌فرماید:

اول: اگر کسی به زیارت قبر امام حسین علیه السلام بر روزی او افزوده می‌شود. زیارت قبر امام حسین علیه السلام وسعت رزق می‌آورد.

دوم: زیارت قبر امام حسین علیه السلام طول عمر می‌آورد.

سوم: انسان را از پیشامدهای ناگوار حفظ می‌کند.

زیارت او از جانب خدا لازم واقع شده است بر کسی که اقرار به امامت او داشته باشد.

۱۳- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد بن عیسی عن أبيه عن ابن محبوب عن ابن حميد عن محمد بن مسلم عن أبي جعفر قال: من لم يأت قبر الحسين ع من شيعتنا كان منتقص الإيمان منتقص الدين^۱.

الحسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی از پدرش از ابن محبوب از ابن حمید از محمد بن مسلم از امام باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی از شیعیان ما که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام نرود، دین و ایمانش ناقص است.

۱۴- یب،^۲ تهذیب الأحکام مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن عیسی عن علی بن الحکم عن أبي المغراء عن عنبسة عن أبي عبد الله قال: من لم يأت قبر الحسين ع حتى يموت كان منتقص الدين منتقص الإيمان وإن أدخل الجنة كان دون المؤمنين في الجنة^۳.

ابن الولید از الصفار از ابن عیسی از علی بن الحکم از ابی المغراء از عنبسه از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام نرود تا بمیرد، از نظر دین و ایمان ناقص است، و اگر وارد بهشت شود، درجه‌اش از همه اهل ایمان پایین‌تر است.

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۳ و در آخرش «و ان دخل الجنة كان دون المؤمنين في الجنة» می‌باشد.

۲. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۲.

۳. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۳.

۱۵- مل، کامل الزیارات اَبی وَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ عَنْ سَعْدِ بْنِ ابْنِ عِیْسَى عَنْ اَبِیْهِ عَنْ ابْنِ عَمِیْرَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ اَبِی عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ: مَنْ لَمْ یَأْتِ قَبْرَ الْحُسَیْنِ ع وَ هُوَ یَزْعُمُ اَنَّهُ لَنَا شِیعَةٌ حَتّٰی یَمُوتَ فَلَیْسَ هُوَ لَنَا بِشِیعَةٍ وَ اِنْ كَانَ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ فَهُوَ مِنْ ضِیْفَانِ اَهْلِ الْجَنَّةِ^۱.

پدرم و علی بن الحسین از سعد از ابن عیسی از پدرش از ابن عمیره از رجل از امام صادق (علیه السلام) که حضرت فرمودند: کسی که به زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) نرود و خیال کند که شیعه ما است و با این حال و خیال بمیرد او شیعه ما نیست و اگر هم از اهل بهشت باشد، از میهمانان اهل بهشت خواهد بود.

۱۶- مل، کامل الزیارات بِالْإِسْنَادِ عَنْ ابْنِ عَمِیْرَةَ عَنْ اَبِی بَكْرٍ الْحَضْرَمِیِّ عَنْ اَبِی جَعْفَرٍ قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ مَنْ ارَادَ اَنْ یَعْلَمَ اَنَّهُ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ فَلِیَعْرِضْ حُبًّا عَلٰی قَلْبِهِ فَاِنْ قَبِلَهُ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَ مَنْ كَانَ لَنَا مُحِبًّا فَلِیَرْغَبَ فِی زِیَارَةِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ ع فَمَنْ كَانَ لِلْحُسَیْنِ ع زَوَّارًا عَرَفْنَاهُ بِالْحُبِّ لَنَا اَهْلَ الْبَیْتِ وَ كَانَ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵

وَ مَنْ لَمْ یَكُنْ لِلْحُسَیْنِ ع زَوَّارًا كَانَ نَاقِصَ الْاِیْمَانِ^۲.

ابن عمیره از ابی بکر الحضرمی از امام باقر (علیه السلام) که ابابکر حضرمی می گوید: از امام باقر (علیه السلام) شنیدم که فرمود: کسی که بخواهد بداند که از بهشتیان هست، پس محبت ما را بر دلش ارائه کند، اگر قبول کرد، او مؤمن است و هر که دوستدار ما باشد، شایسته است که به زیارت قبر حسین (علیه السلام) رغبت و میل داشته باشد، که ما زائران حسین (علیه السلام) را به محبت داشتن به ما اهل بیت می شناسیم، و چنین کسی، از بهشتیان است. و هر که زیارت کننده حسین (علیه السلام) نباشد، کم ایمان است.

^۱ ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۳.

^۲ همان.

۱۷- مل، کامل الزیارات ابی و جماعه مشایخنا عن أحمد بن إدريس عن العمرکی عن حدیثه عن سندل عن ابن خارجة عن ابی عبد الله ع قال: سألتُه عن ترك زیارة قبر الحسین ع من غیر علة قال هذا رجل من أهل النار^۱.

پدرم و جمعی از اساتیدم از أحمد بن إدريس از عمرکی از کسی که برایش روایت کرده از سندل از ابن خارجة از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام را بدون عذر ترک گوید، چنین شخصی اهل دوزخ است.

۱۸- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر عن ابن ابی الخطاب عن حدیثه عن علی بن میمون قال سمعتُ أبا عبد الله ع يقول لو أن أحدكم حجَّ ألفَ حجةٍ ثم لم يأتِ قبرَ الحسین بن علی ع لكان قد ترك حقاً من حقوقِ الله و سئل عن ذلك فقال حق الحسین ع مفروضٌ علی كل مسلم^۲.

محمد بن جعفر از ابن ابی الخطاب از کسی که برایش روایت کرده از علی بن میمون که می گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که حضرت فرمودند: اگر یکی از شما هزار مرتبه به حج رود، ولی به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام نرود مسلماً حقی از حقوق خداوند تعالی را ترک کرده و قیامت از آن مورد سؤال و باز خواست واقع می شود، سپس حضرت فرمودند: حق امام حسین علیه السلام بر هر مسلمانی لازم است.

۱۹- مل، کامل الزیارات محمد الحمیری عن أبيه عن علی بن محمد بن سالم عن عبد الله بن حماد البصري عن الأصم عن هشام بن سالم عن ابی عبد الله ع أنه قال: فی حدیث له طویل أنه أتاه رجل فقال هل یزارُ والدک فقال نعم فقال فما لمن یزوره قال الجنة إن کان یأتی به قال فما لمن ترکهُ رغبةً عنه قال الحسرة يوم الحسرة و ذکر الحدیث بطوله^۳.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان ، ص ۱۹۳.

^۲ همان، ص ۱۹۴.

^۳ همان.

محمد الحمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از عبدالله بن حماد البصری از اَصَم از هشام بن سالم از امام صادق علیه السلام در یک حدیث طولانی که مردی محضر مبارک امام علیه السلام مشرف شد و از حضرت سوال کرد: ای پسر رسول خدا! آیا پدر بزرگوار شما زیارت بشود؟ حضرت فرمودند: بله. راوی می گوید: چه اجری است برای کسی که آن حضرت را زیارت کند. حضرت فرمودند: بهشت، مشروط به اینکه از آن جناب پیروی کرده و به حضرتش اقتداء نماید. راوی می گوید: کسی که از روی بی میلی و عدم رغبت زیارت آن حضرت را ترک کند چه برای او می باشد؟ حضرت فرمودند: در روز حسرت، حسرت خواهد خورد.

۲۰- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن ابن عیسی عن علی بن الحکم عن بعض اصحابه عن ابی جعفر ع قال: کم بینکم و بین قبر الحسین ع - قلت سته عشر فرسخاً قال ا و ما تأتونه قلت لا قال ما أجفأکم^۱.

پدرم از سعد از ابن عیسی از علی بن الحکم از برخی اصحابش از امام باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: بین شما و بین قبر حضرت امام حسین علیه السلام چه قدر مسافت است؟ راوی می گوید: عرض کردم: شانزده فرسخ. حضرت فرمودند: آیا به زیارت آن حضرت نمی روی؟ عرض کردم: خیر. حضرت فرمودند: چه قدر جفا می کنید.

۲۱- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ حَمَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ زُرَّارَةَ عَنْهُ علیه السلام مِثْلُهُ^۲.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از جعفر بن بشیر از حماد از محمد بن مسلم از زراره از امام باقر علیه السلام مثل همین روایت را نقل کرده است.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۰.

^۲ . همان

۲۲- مل، کامل الزیارات اَبی عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُوسَى بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ حَدَّثَهُ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: قُلْتُ لَهُ مَا تَقُولُ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ زُرُّهُ وَلَا تَجْفُهُ فَإِنَّهُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۶

الْجَنَّةِ وَ شَبِيهِهِ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا وَ عَلَيْهِمَا بَكَتِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ^۱.

پدرم از سعد از ابن عیسی از موسی بن الفضل از علی بن الحکم از کسی که برایش روایت کرده از حنان بن سدر از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: به زیارت امام حسین علیه السلام بروید، و به آن حضرت جفا نکنید، به راستی که امام حسین علیه السلام سرور شهدا و سرور جوانان بهشت است؛ ایشان شبیه یحیی بن زکریا است که آسمان و زمین بر هر دوی آنان، گریسته است.

۲۳- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي دَاوُدَ عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ الْجَلَّابِ عَنِ الْحَارِثِ الْأَعْوَرِ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي بَابٍ وَ أُمِّي الْمَقْتُولُ بَطْنُ الْكُوفَةِ وَ لَكَائِي أَنْظِرْ إِلَى الْوَحْشِ مَادَّةً أَعْنَقَهَا عَلَى قَبْرِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الْوَحْشِ يَبْكُونَهُ وَ يَرْتُونَهُ لَيْلًا حَتَّى الصَّبَاحِ وَ إِنْ كَانَ ذَلِكَ فَإِيَّاكُمْ وَ الْجَفَاءَ^۲.

ابن الولید از الصفار از ابن عیسی از ابی داود از سعد از ابی عمر الجلاب از الحارث الأعور می گوید: علی علیه السلام فرمودند: پدر و مادرم فدای حسین علیه السلام که در پشت کوفه کشته می شود، به خدا سوگند گویا می بینم حیوانات وحشی را که گردن به طرف قبرش کشیده و بر او گریه می کنند و شب تا صبح برایش مرثیه می خوانند و وقتی چنین است، پس حال که اینچنین است بر شما باد زیارت آن حضرت را ترک نکنید و جفاکار نباشید.

بیان: الجفاء البعد عن الشيء و ترک الصلوة و البر و غلظ الطبع و الأوسط هنا أظهر.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان ، ص ۲۹۱.

^۲ . همان

نکته: جفاء که در روایت آمده است، به معنای دور شدن از یک امر، مثل ترک نماز، ترک نیکی، درشتی کردن و... است که معنای دوم، یعنی ترک نیکی، معنای روشن تری است.

۲۴- مل، کامل الزیارات ابی و اخی و علی بن الحسین و محمد بن الحسن جمیعاً عن محمد العطار عن حمدان بن سلیمان عن عبد الله بن محمد عن منیع بن الحجاج عن یونس عن حنان عن ابيه سدير قال قال ابو عبد الله عليه السلام يا سدير تزور قبر الحسين عليه السلام في كل يوم قلت لا قال ما اجفاكم قال تزوره في كل جمعة قلت لا قال تزوره في كل شهر قلت لا قال فتزوره في كل سنة قلت قد يكون ذلك قال يا سدير ما اجفاكم بالحسين عليه السلام ا ما علمت ان لله الف ملك شعناً غبراً ييكون و يرثون لا يفترون زواراً لقبر الحسين عليه السلام و ثوابهم لمن زاره و ذكر الحديث^۱.

پدر و برادر و علی بن الحسین و محمد بن الحسن، از ابن یحیی العطار، از حمدان بن سلیمان نیشابوری، از عبدالله بن محمد یمانی، از منیع بن حجاج، از یونس بن عبد الرحمن، از حنان بن سدير، از پدرش سدير، نقل کرده اند که وی گفت: حضرت صادق علیه السلام فرمودند: ای سدير آیا قبر حسین علیه السلام را هر روز زیارت می کنی؟ عرض کردم: خیر. فرمودند: چه قدر جفا می کنید! حضرت فرمودند: آیا در هر جمعه زیارتش می کنی؟ عرض کردم: خیر. حضرت فرمودند: پس در هر ماه زیارتش می کنی؟ عرض کردم: خیر. حضرت فرمودند: پس در هر سال زیارتش می کنی؟ عرض کردم: گاهی این طور است. حضرت فرمودند: ای سدير چه قدر به حسین علیه السلام جفا می کنید. آیا نمی دانی که هزار فرشته برای خداست که همگی ژولیده و غبار آلود هستند و برای آن حضرت گریه کرده و مرثیه می خوانند و از زیارت قبر امام حسین علیه السلام خسته و سست نمی شوند و ثواب زیارتشان برای زائرین می باشد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۱.

۲۵- مل، کامل الزیارات حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مَنِيعٍ مِثْلَهُ^۱.

حکیم بن داود از سلمه از عبدالله بن الخطاب از محمد بن سنان از منیع مثل همین روایت را نقل کرده است.

۲۶- مل، کامل الزیارات الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَجَلَسَ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام مِنْ أَىِّ أَهْلِ الْبُلْدَانِ أَنْتَ قَالَ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ أَنَا رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَأَنَا لَكَ مُحِبٌّ مُوَالٍ قَالَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام أَ تَزُورُ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام فِي كُلِّ جُمُعَةٍ قَالَ لَا قَالَ فَفِي كُلِّ شَهْرٍ قَالَ لَا قَالَ فَفِي

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۷

كُلِّ سَنَةٍ قَالَ لَا فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ إِنَّكَ لَمَحْرُومٌ مِنَ الْخَيْرِ وَذَكَرَ الْحَدِيثَ^۲.

حسن بن عبد الرحمن بن محمد بن عیسی، از پدرش، از حسن بن محبوب، از حنان بن سدر، وی می گوید: خدمت امام باقر عليه السلام بودم که شخصی وارد شد و سلام کرد و نشست، حضرت فرمودند از کدام شهر هستی؟ عرض کرد: مردی از اهل کوفه بوده، دوست دار شما می باشم. حضرت فرمودند: آیا قبر امام حسین عليه السلام را در هر جمعه زیارت می کنی؟ عرض کرد: خیر. حضرت فرمودند: در هر ماه چطور؟ عرض کرد: خیر. حضرت فرمودند: در هر سال چطور؟ عرض کرد: خیر. حضرت فرمودند: تو از خیر محروم هستی، و حدیث قبل را ذکر فرمود.

^۱ ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۲.

^۲ . همان، ص ۲۹۱.

۲۷- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدٌ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بِشِيرٍ عَنْ حَمَادِ بْنِ عِيسَى عَنْ رَبِيعٍ عَنِ الْفَضْلِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا أَجْفَاكُمْ يَا فَضِيلُ لَا تَزُورُونَ الْحُسَيْنَ أَمَا عَلِمْتُمْ أَنَّ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْتًا غُيِّرَ يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^۱.

محمد بن جعفر می گوید: محمد بن الحسین، از جعفر بن بشیر، از حماد بن عیسی، از ربیع بن عبد الله، از فضل بن یسار وی می گوید: امام صادق عليه السلام فرمودند: ای فضیل چه قدر جفا کار هستی، حسین عليه السلام را زیارت نمی کنی، آیا نمی دانی چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و غبار آلود هستند تا روز قیامت بر آن حضرت گریه می کنند.

۲۸- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنِ ابْنِ أَبَانَ عَنْ ابْنِ أَوْرَمَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ عَجَبًا لِقَوَامِ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ شِيعَةٌ لَنَا يُقَالُ إِنَّ أَحَدَهُمْ يَمُرُّ بِهِ دَهْرُهُ لَا يَأْتِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام جَفَاءً مِنْهُ وَ تَهَاوُنًا وَ عَجْزًا وَ كَسَلًا أَمَا وَاللَّهِ لَوْ يَعْلَمُ مَا فِيهِ مِنَ الْفَضْلِ مَا تَهَاوَنَ وَ لَا كَسَلَ قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ وَ مَا فِيهِ مِنَ الْفَضْلِ قَالَ فَضْلٌ وَ خَيْرٌ كَثِيرٌ أَمَا أَوَّلُ مَا يُصِيبُهُ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ مَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَ يُقَالَ لَهُ اسْتَأْنَفِ الْعَمَلَ^۲.

پدرم از حسین بن حسن بن ابان، از محمد بن اورمه، از ابی عبدالله مؤمن، از ابن مسکان، از سلیمان بن خالد، که وی می گوید: از حضرت صادق عليه السلام شنیدم که فرمودند: تعجب است از گروهی که می پندارند شیعه هستند ولی گفته می شود روزها می گذرد و یکی از ایشان به زیارت قبر حسین عليه السلام نمی روند، چه از روی جفا و چه تنبلی و سستی و چه عجز و ناتوانی و چه کسلی و بی حالی منشأ آن باشند. به خدا سوگند اگر می دانستند در زیارت آن حضرت چه چیزی نهفته است؟ هرگز تنبلی و کسلی را به خود راه نمی دادند. عرض کردم: فدایت شوم، چه فضیلتی در آن می باشد؟ حضرت فرمودند: فضل و خیر بسیاری

^۱ ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۲.

^۲ همان.

در آن می‌باشد، اولین خیری که به زائر می‌رسد آن است که گناهان گذشته‌اش را خداوند آمرزیده و به او خطاب می‌شود: از ابتداء شروع به عمل بکن.

۲۹- مل، کامل الزیارات أبی و ابن الولید معاً عن الحسین بن سعید عن علی بن السخت عن حفص المزنی عن عمرو بن بیاض عن أبان بن تغلب قال: قال لی جعفر بن محمد علیه السلام یا أبان متى عهدک بقبر الحسین ع قلت لا و الله یا ابن رسول الله ما لی به عهد منذ حین قال سبحان ربی العظیم و بحمده و أنت من رؤساء الشیعة ترک الحسین لا تزوره من زار الحسین کتب الله له بكل خطوة حسنة و محاً عنه بكل خطوة سيئة و غفر له ما تقدم من ذنبه و ما تأخر یا أبان بن تغلب لقد قتل الحسین صلوات الله علیه فهبط علی قبره سبعون ألف ملک شعث غبر ینکون علیه و ینوحون علیه إلی یوم القيامة^۱.

پدرم و محمد بن الحسن هر دو از حسین بن سعید، که وی گفت: علی بن سحت خزاز برایم نقل نمود و گفت: حفص مزنی، از عمر بن بیاض، از ابان بن تغلب نقل کرد که وی گفت: حضرت صادق علیه السلام به من فرمودند: ای ابان چه وقت قبر حسین علیه السلام را زیارت کردی؟ عرض کردم: به خدا سوگند ای پسر رسول خدا تا بحال به زیارت آن حضرت نرفته‌ام. حضرت فرمودند: سبحان الله، تو از روسای شیعه هستی و زیارت امام حسین علیه السلام را ترک می‌کنی، به زیارتش نمی‌روی؟ کسی که حسین علیه السلام را زیارت کند خداوند به هر قدمی که برمی‌دارد یک حسنه برایش می‌نویسد و از او در مقابل هر قدمش یک گناه محو می‌فرماید و تمام گناهان سابق و لاحقش را می‌آمرزد، ای ابان وقتی حسین علیه السلام کشته شد هفتاد هزار فرشته ژولیده و غبار آلود بر قبرش از آسمان هبوط کرده و از آن تاریخ تا ظهور قیامت بر او گریه و نوحه‌سرایی می‌نماید.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۸

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۳۳۱.

٣٠- مل، كامل الزيارات أبي عن سعد عن ابن يزيد عن ابن أبي عمير عن معاوية بن وهب قال: دخلت على أبي عبد الله عليه السلام وهو في مصلاه فجلست حتى قضى صلاته فسمعتُهُ وهو يُناجي ربَّهُ ويقولُ يا مَنْ خَصَّنَا بِالكَرَامَةِ وَوَعَدَنَا الشَّفَاعَةَ وَحَمَلَنَا الرِّسَالَةَ وَجَعَلَنَا وَرَثَةَ الْأَنْبِيَاءِ وَخَتَمَ بِنَا الْأُمَمِ السَّالِفَةِ وَخَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ وَأَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَى وَعِلْمَ مَا بَقِيَ وَجَعَلَ أَفْنَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْنَا اغْفِرْ لِي وَإِلِإِخْوَانِي وَزُورَارِ قَبْرِ أَبِي الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ - صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا الَّذِينَ أَنْفَقُوا أَمْوَالَهُمْ وَأَشْخَصُوا أَبْدَانَهُمْ رَغْبَةً فِي بَرْنَا وَرَجَاءً لِمَا عِنْدَكَ فِي صَلَاتِنَا وَسُرُورًا أَدْخَلُوهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ص وَاجَابَةً مِنْهُمْ لِأَمْرِنَا وَغَيْظًا أَدْخَلُوهُ عَلَى عَدُوِّنَا أَرَادُوا بِذَلِكَ رِضْوَانَكَ فَكَافَيْهِمْ عَنَّا بِالرِّضْوَانِ وَآكَلَاهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَاخْلَفُوا عَلَى أَهْلِيهِمْ وَأَوْلَادِهِمُ الَّذِينَ خَلَفُوا بِأَحْسَنِ الْخَلْفِ وَاصْحَبَهُمْ وَكَفَيْهِمْ شَرَّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَكُلِّ ضَعِيفٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ شَدِيدٍ وَشَرِّ شَيَاطِينِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ وَأَعْظَمِهِمْ أَفْضَلَ مَا أَمَّلُوا مِنْكَ فِي غُرْبَتِهِمْ عَنْ أَوْطَانِهِمْ وَمَا آثَرُونَا عَلَى أَبْنَائِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَقَرَابَاتِهِمُ اللَّهُمَّ إِنَّا أَعْدَاءُنَا عَابُوا عَلَيْهِمْ خُرُوجَهُمْ فَلَمْ يَنْهَهُمْ ذَلِكَ عَنِ النَّهْوِضِ وَالشُّخُوصِ إِلَيْنَا خِلَافًا عَلَيْهِمْ فَارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهَ الَّتِي غَيَّرَتْهَا الشَّمْسُ وَارْحَمْ تِلْكَ الْخُدُودَ الَّتِي تَقَلَّبُ عَلَى قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَارْحَمْ تِلْكَ الْأَعْيُنَ الَّتِي جَرَتْ دُمُوعُهَا رَحْمَةً لَنَا وَارْحَمْ تِلْكَ الْقُلُوبَ الَّتِي جَزَعَتْ وَاحْتَرَقَتْ لَنَا وَارْحَمْ تِلْكَ الصَّرَخَةَ الَّتِي كَانَتْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ تِلْكَ الْأَنْفُسَ وَتِلْكَ الْأَبْدَانِ حَتَّى تُرَوِّبَهُمْ مِنَ الْحَوْضِ يَوْمَ الْعَطَشِ فَمَا زَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَوْ أَنَّ هَذَا الَّذِي سَمِعْتُهُ مِنْكَ كَانَ لِمَنْ لَا يَعْرِفُ اللَّهَ لَطَنَنْتُ أَنَّ النَّارَ لَا تَطْعَمُ مِنْهُ شَيْئًا أَبَدًا وَاللَّهِ لَقَدْ تَمَنَّيْتُ أَنِّي كُنْتُ زُرَّتُهُ وَلَمْ أَحُجَّ فَقَالَ لِي مَا أَقْرَبَكَ مِنْهُ فَمَا الَّذِي يَمْنَعُكَ مِنْ زِيَارَتِهِ يَا مُعَاوِيَةَ لَا تَدَعِ ذَلِكَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَلَمْ أَدْرِ أَنَّ الْأَمْرَ يَبْلُغُ هَذَا كُلَّهُ فَقَالَ يَا مُعَاوِيَةُ وَمَنْ يَدْعُو لِزُورَارِهِ فِي السَّمَاءِ أَكْثَرَ مِمَّنْ يَدْعُو لَهُمْ فِي

الْأَرْضِ لَا تَدْعُهُ لِخَوْفٍ مِنْ أَحَدٍ فَمَنْ تَرَكَهُ لِخَوْفٍ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ بِيَدِهِ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى
 اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فَيَمْنُ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ص أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ تُصَافِحُهُ الْمَلَائِكَةُ أَمَا تُحِبُّ
 أَنْ تَكُونَ غَدًا فَيَمْنُ يَأْتِي وَ لَيْسَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ فَيَتَّبِعَ بِهِ أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا فَيَمْنُ يُصَافِحُ رَسُولُ اللَّهِ ص^۱.

پدرم از سعد از ابن یزید از ابن ابی عمیر از معاویه بن وهب نقل کرده‌اند که وی گفت: اذن خواستم
 که بر امام صادق (علیه السلام) داخل شوم، به من گفته شد که داخل شو، پس داخل شده آن جناب را در حال نماز
 خواندن یافتم پس نشستم تا حضرت نماز شان را تمام کردند پس شنیدم که با پروردگارشان مناجات
 نموده و می‌گفتند: بار خدایا، ای کسی که ما را اختصاص به کرامت داده و وعده شفاعت دادی و مختص
 به وصیت نمودی (یعنی ما را وصی پیامبرت قرار دادی) و علم به گذشته و آینده را به ما اعطاء فرمودی،
 و قلوب مردم را مایل به طرف ما نمودی، من و برادران و زائرین قبر پدرم حسین (علیه السلام) را بیامرز، آنان که
 اموالشان را انفاق کرده و ابدانشان را به سختی انداخته به جهت میل و رغبت در احسان به ما و به امید
 آنچه در نزد تست به خاطر صله و احسان به ما و به منظور ادخال سرور بر پیغمبرت و به جهت اجابت
 کردن فرمان ما و به قصد وارد نمودن غیظ بر دشمنان ما. اینان اراده و نیتشان از این امر، تحصیل رضا و
 خشنودی تو است پس تو هم از طرف ما این ایثار را جبران کن و بواسطه رضوان احسانشان را جواب گو
 باش و در شب و روز حافظ و نگاهدارشان باش و اهل و اولادی که از ایشان باقی مانده‌اند را بهترین
 جانشینان قرار بده و مراقب و حافظشان باش و شر و بدی هر ستمگر را دور کن و منحرفی را از ایشان و
 از هر مخلوق ضعیف و قوی خود کفایت نما و ایشان را از شر شیاطین انسی و جنی محفوظ فرما و اعطاء
 کن به ایشان برترین چیزی را که در دور بودنشان از اوطان خویش از تو آرزو کرده‌اند و نیز به ایشان
 ببخش برتر و بالاتر از آنچه را که بواسطه‌اش ما را بر فرزندان و اهل و نزدیکانشان اختیار کردند، بار خدایا
 دشمنان ما بواسطه خروج بر ایشان آنان را مورد ملامت و سرزنش قرار دادند ولی این حرکت اعداء ایشان
 را از تمایل به ما باز نداشت و این ثبات آنان از باب مخالفتشان است با مخالفین ما، پس تو این
 صورت‌هائی که حرارت آفتاب آنها را در راه محبت ما تغییر داده، مورد ترحم خودت قرار بده و نیز

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۶، ابتدای حدیث می‌باشد و ذیل آن فدر حدیثی مستقل در ص ۱۱۷ نیز آمده است.

صورت‌هائی را که روی قبر ابی عبدالله الحسین (علیه السلام) می‌گذارند و بر می‌دارند، مشمول لطف و رحمت قرار بده و همچنین به چشم‌هائی که از باب ترحم بر ما اشک ریخته‌اند نظر لطف فرما و دل‌هائی که برای ما به جزع افتاده و بخاطر ما سوخته‌اند، ترحم فرما. بار خدایا به فریادهائی که بخاطر ما بلند شده برس، خداوندا من این ابدان و این ارواح را نزد تو امانت قرار داده تا در روز عطش اکبر که بر حوض کوثر وارد می‌شوند آنها را سیراب نمائی. پیوسته امام (علیه السلام) در سجده این دعا را می‌خواندند و هنگامی که از آن فارغ شدند عرض کردم: فدایت شوم این فقرات و مضامین ادعیه‌ای که من از شما شنیدم اگر شامل کسی شود که خداوند عز و جل را نمی‌شناسد گمانم این است که آتش دوزخ هرگز به آن فائق نیاید.

به خدا سوگند آرزو دارم آن حضرت (حضرت امام حسین (علیه السلام)) را زیارت کرده ولی به حج نروم. امام (علیه السلام) به من فرمودند: چقدر تو به قبر آن جناب نزدیک هستی، پس چه چیز تو را از زیارتش باز می‌دارد؟ سپس فرمودند:

ای معاویه زیارت آن حضرت را ترک مکن. عرض کردم: فدایت شوم نمی‌دانستم که امر چنین بوده و اجر و ثواب آن این مقدار است. حضرت فرمودند: ای معاویه کسانی که برای زائرین امام حسین (علیه السلام) در آسمان دعا می‌کنند به مراتب بیشتر هستند از آنان که در زمین برای ایشان دعا و ثنا می‌نمایند.

ای معاویه به خاطر ترس و خوف زیارت امام حسین (علیه السلام) را ترک مکن زیرا کسی که آن را ترک کند، چنان حسرتی بخورد که آرزو کند قبر آن حضرت نزدش باشد و بتواند زیاد به زیارتش برود. آیا دوست داری که خدا تو را در زمره کسانی ببیند که حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) در حقشان دعا فرموده‌اند.

آیا دوست داری از کسانی باشی که ملائکه با آنها مصافحه می‌کنند؟ آیا دوست داری از کسانی باشی که از دنیا رفته بدون اینکه گناه قابل مواخذه داشته باشی؟ آیا دوست داری از کسانی باشی که رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) با آنها مصافحه می‌فرماید؟

بیان: قوله (علیه السلام) ما يتمنى أن قبره كان بیده أى يتمنى أن يكون زاره (علیه السلام) متيقنا للموت حافرا قبره بیده أو يكون كناية عن أن يكون سببا لقتل نفسه من جهة زیارته (علیه السلام) أو المعنى أنه يتمنى أن يكون الخروج من القبر باختياره

فیخرج و یزور و فی بعض النسخ نبذه بالنون و الباء الموحدة و الذال المعجمة أى طرحه و الأظهر أنه تصحیف عنده کما سیأتی بأسانید أى یتمنی أن یکون قتل لزیارته صلوات الله علیه و قبر عنده أو یکون القبر حاضرا عنده فیزوره فی تلك الحالة و الأول أظهر.

نکته: چند معنا و احتمال در معنای جمله «ما یتمنی أن قبره کان بیده» وجود دارد:

این است که قبر آن حضرت نزدش باشد تا بتواند به زیارت حضرت برود، درحالی که به مرگ یقین دارد و قبرش را با دست خود حفر کرده است.

کنایه از این است که این زیارت، سبب مرگ او شود.

یا این است که خروجش از قبر، به اختیار خودش باشد؛ بنابراین از قبر خارج شده و به زیارت امام علیه السلام می رود.

در برخی از نسخ، کلمه «بیده»، «نبذه» نوشته شده است.

اما معنای اظهر و روشن تر این است که به سبب زیارت یا در هنگام زیارت، بمیرد و همان جا دفن شود و شخص در همین حالت، امام را زیارت کند.

۳۱- مل، کامل الزیارات أبی و مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِيعاً عَنْ الْحَمِيرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانِ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: قَالَ لِي يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدَعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فِيمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ص وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْأَئِمَّةُ علیهم السلام ^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۶، با تفاوت در سند.

پدرم و محمد بن عبدالله و علی بن الحسین و محمد بن الحسن همگی از حمیری از موسی بن عمر، از حسان بصری، از معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام نقل کرده، وی گفت: امام علیه السلام به من فرمودند: ای معاویه به خاطر ترس و خوف زیارت امام حسین علیه السلام را ترک مکن زیرا کسی که آن را ترک کند چنان حسرتی بخورد که آرزو کند قبر آن حضرت نزدش باشد و بتواند زیاد به زیارتش برود. آیا دوست داری که خدا شخص و بدن تو را در زمره کسانی ببیند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و حضرات علی و فاطمه و ائمه علیهم السلام در حقشان دعا فرموده‌اند.

۳۲- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن موسی مثله^۱.

پدرم از سعد از موسی مثل همین روایت را نقل کرده است.

۳۳- مل، کامل الزیارات حکیم بن داود عن سلمه عن موسی مثله^۲.

حکیم بن داود از سلمه از موسی مثل همین روایت را نقل کرده است.

۳۴- مل، کامل الزیارات ابی و جماعه مشایخی عن سعد عن ابن عیسی عن عبد الله

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۰

بن حماد عن الأصم عن معاویه مثله^۳.

پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد از ابن عیسی از عبدالله بن حماد از أصم از معاویه مثل همین روایت را نقل کرده است.

۳۵- مل، کامل الزیارات محمد بن الحسین بن مت عن الأشعری عن موسی مثله^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۷.

^۲ . نفس المصدر، ص ۱۲۶.

^۳ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۸.

محمد بن الحسين بن مت از الأشعري از موسى مثل همین روایت را نقل کرده است.

۳۶- وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يُعْقُوبَ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ مِثْلَهُ^۲.

محمد بن یعقوب و علی بن الحسین از علی بن ابراهیم از برخی اصحاب از ابراهیم بن عقبه از معاویه مثل همین روایت را نقل کرده است.

۳۷- مل، کامل الزیارات اَبی وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةُ مَشَايَخِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدَ بْنَ يَحْيَى مَعَا عَنْ الْعُمَرَكِيِّ عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي عليه السلام عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ مِثْلَهُ^۳.

پدرم و علی بن الحسین و جمعی از اساتیدم از احمد بن إدريس و محمد بن یحیی هر دو از عمرکی از یحیی خادم ابی جعفر الثانی عليه السلام از ابن ابی عمیر از معاویه مثل همین روایت را نقل کرده است.

بیان: لعل هذا الخبر بتلك الأسانيد الجمّة محمول على خوف ضعيف يكون مع ظن السلامة أو على خوف فوات العزة و الجاه و ذهاب المال لا تلف النفس و العرض لعمومات التقية و النهی عن إلقاء النفس إلى التهلكة و الله يعلم.

ثم اعلم أن ظاهر أكثر أخبار هذا الباب و كثير من أخبار الأبواب الآتية وجوب زيارته صلوات الله عليه بل كونها من أعظم الفرائض و آكدها و لا يبعد القول بوجوبها في العمر مرة مع القدرة و إليه كان يميل الوالد العلامة نور الله ضريحه و سيأتي التفصيل في حدها للقريب و البعيد و لا يبعد القول به أيضا و الله يعلم.

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۸.

^۲ . همان.

^۳ . همان.

نکته: شاید این روایت با این سندهای فراوان، بر خوف ضعیف دلالت می‌کند؛ خوفی که ظن و گمان به سالم ماندن، در آن بیشتر باشد. یا به خوفی که همراه با از بین رفتن جاه و مقام و مال و عزت باشد، نه خوفی از بین رفتن جان و آبرو. چون ادله دال بر تقیه و حرمت به هلاکت رساندن جان، عمومیت داشته، محل بحث ما را هم شامل می‌شود.

لازم است بدانیم که ظاهر اخبار این باب و ابواب بعد، دال بر لزوم زیارت سیدالشهداء (علیه السلام) است؛ بلکه دال بر این است که زیارت حضرت، از بزرگترین و موکدترین لزومات است و بعید نیست که بتوان گفت که زیارت حضرت، در صورت قدرت بر آن، یکبار در تمام عمر، لازم است. (پدر مرحوم علامه نیز، به همین قول رای داده است) (احتیاط مستحب)

۳۸- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ حَمَادِ ذِي النَّابِ عَنْ رُومِيٍّ عَنْ زُرَّارَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) مَا تَقُولُ فِيمَنْ زَارَ أَبَاكَ عَلَى خَوْفٍ قَالَ يُؤْمِنُهُ اللَّهُ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَ تَلْقَاهُ الْمَلَائِكَةُ بِالْبِشَارَةِ وَ يُقَالُ لَهُ لَا تَخَفْ وَ لَا تَحْزَنْ هَذَا يَوْمُكَ الَّذِي فِيهِ فَوْزُكَ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری از پدرش، از علی بن محمد بن سالم، از محمد بن خالد، از عبدالله بن حماد بصری، از عبدالله بن عبد الرحمن اصم، از حماد ذی الناب، از رومی، از زراره نقل کرده که وی گفت: محضر مبارک امام باقر (علیه السلام) عرضه داشتیم: چه می‌فرمائید درباره کسی که با خوف و هراس پدر شما را زیارت کند؟ حضرت فرمودند: در روزی که فزع اکبر است حقتعالی او را امان دهد و فرشتگان به وی بشارت داده و به او می‌گویند: مترس و محزون مباش، امروز روزی است که تو در آن رستگار می‌شوی.

۳۹- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْأَصَمِّ عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام)

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۱

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۵.

قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنِّي أَنْزِلُ الْأَرْجَانَ وَ قَلْبِي يُنَازِعُنِي إِلَى قَبْرِ أَبِيكَ فَإِذَا خَرَجْتُ فَقَلْبِي مُشْفِقٌ وَجِلُّ حَتَّى أَرْجِعَ خَوْفًا مِنْ السُّلْطَانِ وَ السُّعَاةِ وَ أَصْحَابِ الْمَسَالِحِ فَقَالَ يَا ابْنَ بُكَيْرٍ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَاكَ اللَّهُ فِينَا خَائِفًا أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهُ مَنْ خَافَ لِحُوفِنَا أَظْلَهُ اللَّهُ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ وَ كَانَ مُحَدِّثُهُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَحْتَ الْعَرْشِ وَ آمَنَهُ اللَّهُ مِنْ أَفْرَاقِ الْقِيَامَةِ يُفْرَعُ النَّاسُ وَ لَا يُفْرَعُ فَإِنْ فَرَعَ وَ قَرَّتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَ سَكَنَتْ قَلْبُهُ بِالْبَشَارَةِ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری به اسنادش از اصم، از ابن بکیر، از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده، وی گفت: محضر امام علیه السلام عرضه داشتم: من به شهر ارجان وارد شده و در آنجا نازل شدم ولی قلب و دلم آرزوی زیارت قبر مطهر پدر بزرگوارتان را داشت لذا از شهر به قصد زیارت آن جناب خارج شدم اما دلم ترسان و لرزان بود و از خوف و ترس سلطان و عمال وی و مرزبانان تا زمان مراجعت در وحشت و دهشت بودم. حضرت فرمودند: ای پسر بکیر آیا دوست نداری که خداوند تو را از کسانی که در راه ما ترسان و خائف می‌باشند محسوب فرماید؟

آیا می‌دانی کسی که به خاطر خوف ما خائف باشد حق تعالی او را در سایه عرش مکان دهد و هم صحبتش حضرت امام حسین علیه السلام در زیر عرش می‌باشد و حق تعالی او را از فزع‌های روز قیامت در امان می‌دارد، مردم به فزع و جزع آمده ولی او فزع نمی‌کند، پس اگر فزع کند فرشتگان آرامش کرده و بواسطه بشارت دادن قلبش را ساکت و ساکن می‌نمایند.

۴۰- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ مُدْلِجٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ فَقَالَ: قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَلْ تَأْتِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع قُلْتُ نَعَمْ عَلَى خَوْفٍ وَ وَجَلٍ فَقَالَ لَهُ مَا كَانَ مِنْ هَذَا أَشَدَّ فَالْتَوَابُ فِيهِ عَلَى قَدَرِ الْخَوْفِ وَ مَنْ خَافَ فِي إِيْتَانِهِ آمَنَ اللَّهُ رَوْعَتَهُ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ وَ انْصَرَفَ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۵.

بِالْمَغْفِرَةِ وَ سَلَّمَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ وَ زَارَهُ النَّبِيُّ ص وَ دَعَا لَهُ وَ انْقَلَبَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُ سُوءٌ وَ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ ثُمَّ ذَكَرَ الْحَدِيثَ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری، از پدرش، از علی بن محمد بن سالم، از محمد بن خالد، از عبدالله بن حماد البصری، از عبدالله بن عبد الرحمن اصم نقل کرده، وی گفت: حدیث گفت برای ما مدلیج، از محمد بن مسلم در ضمن حدیث طولانی، وی گفت: حضرت ابو جعفر محمد بن علی علیه السلام به من فرمودند: آیا به زیارت قبر حسین علیه السلام می‌روی؟

عرض کردم: بلی ولی با خوف و هراس. حضرت فرمودند: هر قدر در زیارت خوف بیشتر باشد، ثواب آن به مقدار خوف و هراس تو می‌باشد و کسی که در زیارتش خائف و بیمناک باشد. در روزی که مردم برای حساب پروردگار عالمیان به پا می‌خیزند، حق تعالی او را در امان قرار داده و خوف و وحشت او را برطرف می‌کند و با آمرزش گناهان برگشته و فرشتگان بر او سلام نموده و نبی اکرم صلی الله علیه و آله به زیارتش آمده و برای او دعا می‌فرمایند و بواسطه نعمت الهی حالش دگرگون شده و فضلی که هیچ مکروه و بدی با آن همراه نیست، شاملش شده و بدنبال آن رضوان خدا نصیبش می‌گردد.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۲

باب ۲: أَقَلُّ مَا يَزَارُ فِيهِ الْحُسَيْنُ ع وَ أَكْثَرُ مَا يَجُوزُ تَأْخِيرُ زِيَارَتِهِ

باب ۲: روایات مربوط به کمترین مدتی که شایسته است در آن، حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کرد و حداکثر زمانی که زیارت ایشان را می‌توان به تأخیر انداخت.

۱- مل، کامل الزیارات ابی عَنِ الْحِمَيْرِيِّ بِإِسْنَادِهِ رَفَعَهُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ مِثْمُونٍ الصَّائِعِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: يَا عَلِيُّ بَلَّغْنِي أَنَّ قَوْمًا مِنْ شِيعَتِنَا يَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَةُ وَالسَّنَتَانِ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ ع قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۶.

أَعْرِفُ أَنَسًا كَثِيرًا فِي هَذِهِ الصَّفَةِ قَالَ أَمَا وَاللَّهِ لِحَظِّهِمْ أَخْطَأُوا وَعَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَعَنْ جِوَارِ مُحَمَّدٍ ص تَبَاعَدُوا قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فِي كَمْ الزِّيَارَةِ قَالَ يَا عَلِيُّ إِنَّ قَدْرَتَ أَنْ تَزُورَهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ فَافْعَلْ قُلْتُ لَا أَصِلُ إِلَى ذَلِكَ لِأَنِّي أَعْمَلُ بِيَدِي وَأُمُورُ النَّاسِ بِيَدِي وَلَا أَقْدِرُ أَنْ أُغَيِّبَ وَجْهِي عَنْ مَكَانِي يَوْمًا وَاحِدًا قَالَ أَنْتَ فِي عُذْرٍ وَمَنْ كَانَ يَعْمَلُ بِيَدِهِ وَإِنَّمَا عَنَيْتُ مَنْ لَا يَعْمَلُ بِيَدِهِ مِمَّنْ إِنْ خَرَجَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ هَانَ ذَلِكَ عَلَيْهِ أَمَا إِنَّهُ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ عُذْرٍ وَلَا عِنْدَ رَسُولِهِ مِنْ عُذْرٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قُلْتُ فَإِنْ أَخْرَجَ عَنْهُ رَجُلًا فَيَجُوزُ ذَلِكَ قَالَ نَعَمْ وَخُرُوجُهُ بِنَفْسِهِ أَكْبَرُ أَجْرًا وَخَيْرًا لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ يَرَاهُ رَبُّهُ سَاهِرَ اللَّيْلِ لَهُ تَعَبَ النَّهَارِ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ نَظْرَةً تُوجِبُ لَهُ الْفِرْدَوْسَ الْأَعْلَى مَعَ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ فَتَنَافَسُوا فِي ذَلِكَ وَكُونُوا مِنْ أَهْلِهِ^۱.

پدرم از عبدالله بن جعفر حمیری به اسنادش که تا علی بن میمون الصائغ مرفوعه است از حضرت ابی عبدالله علیه السلام نقل کرده که آن حضرت فرمودند: ای علی خبر به من رسیده که یک سال یا دو سال بر جماعتی از شیعیان ما می‌گذرد و ایشان به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام نمی‌روند؟ عرض کردم: فدایت شوم: مردم زیادی را سراغ دارم که این صفت دارند. حضرت فرمودند: به خدا سوگند از حظ و بهره‌شان برکنار و از ثواب و اجر خدا محروم و از جوار حضرت محمد صلی الله علیه و آله به دور مانده‌اند. محضر مبارکش عرض کردم: فدایت شوم: در چه فاصله‌ای از مدت به زیارت آن حضرت برویم؟ حضرت فرمودند: ای علی اگر قدرت داری که آن جناب را در هر ماه زیارت کنی، پس این کار را بکن. عرض کردم: نمی‌توانم به این امر دست یابم زیرا با دست‌هایم کار کرده و امور مردم نیز در دست من است و اساساً قادر نیستم یک روز از محل کارم غیبت نمایم. حضرت فرمودند: تو معذور هستی و کسانی هم که مثل تو کار دستی دارند در عذر می‌باشند و مراد من کسانی هستند که این گونه اشتغال نداشته، بطوری که اگر در هر جمعه از منزل خارج شده و به زیارت بروند بر ایشان سهل و آسان باشد چه آنکه ایشان در روز قیامت نزد خدا و رسولش عذری ندارند. محضرش عرض کردم: حال اگر این شخص، خود به زیارت نرود ولی کسی را از طرف خود به آنجا بفرستد، آیا جایز است؟ حضرت فرمودند: بلی، جائز است ولی اگر خودش برود اجرش عظیم‌تر بوده و نزد پروردگارش بهتر و مطلوب‌تر است. چه آنکه وقتی حق تعالی ببیند که او شب‌ها را به

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۵.

بیداری و روزها را به سختی و رنج بسر می‌برد، به او نظر نموده آنچنان نظری که برایش فردوس اعلی و بهشت جاودان را نصیب کرده و او را با محمد و اهل بیتش صلوات الله علیهم اجمعین همراه و هم جوار و قرین می‌گرداند؛ پس تمایل نشان دهید در این امر و از اهل آن گردید.

۲- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَوْسَوِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهِيكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: حَقٌّ عَلَى الْغَنِيِّ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقٌّ عَلَى الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً^۱.

جعفر بن محمد بن ابراهیم بن عبدالله الموسوی، از عبید الله بن نهیک، از محمد بن ابی عمیر، از ابو ایوب از حضرت صادق عليه السلام، که آن حضرت فرمودند: شایسته است شخص غنی در سال دو مرتبه و فقیر در سال یک مرتبه به زیارت قبر حضرت امام حسین عليه السلام برود.

۳- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۳

عَنْ ابْنِ أَبِي نَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مِثْلُهُ^۲.

پدرم از سعد از ابن یزید از ابن پدرم عمیر از برخی اصحاب از ابن ابی ناب از امام صادق عليه السلام، مثل این روایت را نقل کرده‌اند.

۴- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ ابْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ ابْنِ رِثَابٍ عَنْهُ عليه السلام مِثْلُهُ^۳.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۳.

^۲ . همان، ص ۲۹۴ باتفاوت اندکی.

^۳ . محمدبن حسن طوسی، التهذیب، ج ۶، ص ۴۲.

محمد بن أحمد بن داود از محمد بن الحسين از محمد بن يحيى از محمد بن أحمد از ابن يزيد از ابن ابی عمير از برخی اصحاب از ابن رثاب از امام صادق عليه السلام، مثل اين روايت را نقل کرده‌اند.

۵- مل، کامل الزيارات أبي عن سعد عن ابن عيسى عن علي بن الحكم عن عامر بن عمير و سعيد الأعرج عن أبي عبد الله عليه السلام قال: اتُّوا قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فِي كُلِّ سَنَةٍ مَرَّةً^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عيسى، از علي بن الحكم، از عامر بن عمير، و سعيد اعرج، از حضرت امام صادق عليه السلام كه حضرت فرمودند: در هر سال يك مرتبه به زيارت قبر امام حسين عليه السلام برويد.

۶- مل، کامل الزيارات أبو العباس عن محمد بن الحسين عن جعفر بن بشير عن مسلم عن عامر و سعيد ^{مِثْلُهُ}^۲.

أبو العباس از محمد بن الحسين از جعفر بن بشير از مسلم از عامر و سعيد، مثل اين روايت را نقل کرده‌اند.

۷- مل، کامل الزيارات أبو العباس عن الزيات عن جعفر بن بشير عن حماد عن ابن مسلم عن عامر و سعيد ^{مِثْلُهُ}^۳ الْأَعْرَجِ ^{مِثْلُهُ}^۳.

أبو العباس از الزيات از جعفر بن بشير از حماد از ابن مسلم از عامر و سعيد الأعرج، مثل اين روايت را نقل کرده‌اند.

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزيارات، همان، ص ۲۹۴.

^۲ . همان، ص ۳۹۴.

^۳ . همان، ص ۲۹۵.

۸- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُوسَوِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهَيْكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ الْحَلْبِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ فِي السَّنَةِ مَرَّةً إِنِّي أَكْرَهُ الشُّهُرَةَ^۱.

جعفر بن محمد بن عبدالله الموسوی، از عبید الله نهیک، از ابن ابی عمیر، از حماد، از حلبی، وی می‌گوید از حضرت ابی عبدالله علیه السلام راجع به زیارت قبر حسین علیه السلام پرسیدم؟ حضرت فرمودند: در سال یک مرتبه، زیرا از مشهور شدن کراحت دارم.

۹- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ ابْنِ أَبَانَ عَنْ الْأَهْوَازِيِّ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ الْحَلْبِيِّ مِثْلَهُ^۲.

پدرم و ابن الولید از ابن أبان از الأهوازی از ابن ابی عمیر از حماد بن عثمان از الحلبي، مثل این روایت را نقل کرده‌اند.

۱۰- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ ابْنِ عِيْسَى عَنِ الْأَهْوَازِيِّ مِثْلَهُ^۳.

ابن الولید از الصفار از ابن عیسی از الأهوازی، مثل این روایت را نقل کرده‌اند.

۱۱- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۴

عَامِرٍ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ حَمْزَةَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عليه السلام قَالَ قَالَ: لَا تَجْفُوهُ يَأْتِيهِ الْمُسِيرُ فِي كُلِّ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ وَ الْمُسِيرُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهَ نَفْسًا إِلَّا أَوْسَعَهَا قَالَ قَالَ الْعَبَّاسُ لَا أَذْرِي قَالَ هَذَا لِعَلِيٍّ أَوْ لِأَبِي نَابٍ^۴.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۴.

^۲ . همان.

^۳ . همان، ص ۲۹۴.

^۴ . همان.

پدرم از سعد بن عبدالله، از حسن بن علی بن عبدالله مغیره، از عباس بن عامر نقل کرده که وی گفت: علی بن حمزه گفت: حضرت ابو الحسن علیه السلام فرمودند: جفاء به آن حضرت نکنید، شخص غنی هر چهار ماه یک بار به زیارت امام حسین علیه السلام رود و فقیر را حق تعالی، به قدر توان و قدرتش مکلف کرده است. عباس می‌گوید: نمی‌دانم حضرت این کلام را به علی (علی بن ابی حمزه) یا ابی ناب (حسن بن عطیه) فرمودند.

۱۲- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن علی بن إسماعیل بن عیسی عن صفوان عن العیص قال: سألتُ أبا عبد الله علیه السلام هل لزیارة القبر صلاة قال لیس له شیء مفروض قال و سألتُهُ فی كم یوم یزار قال ما شئت^۱.

پدرم از سعد، از علی بن اسماعیل بن عیسی، از صفوان بن یحیی، از عیص بن قاسم، وی می‌گوید: از امام صادق علی علیه السلام پرسیدم: آیا برای زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام نماز واجبی هست؟ حضرت فرمودند: برای آن نماز واجب و معینی نمی‌باشد. سپس پرسیدم: در هر چند روز باید به زیارتش رفت؟ حضرت فرمودند: هر مقدار خواستی، برو.

۱۳- مل، کامل الزیارات ابی عن أحمد بن إدريس و محمد بن یحیی عن یحیی خادم ابی جعفر الثانی علیه السلام عن علی عن صفوان الجمال عن ابی عبد الله علیه السلام فی حدیث طویل قلت و من یأتیه زائراً ثم ینصرف متى یعود إلیه و فی كم یأتی و كم یسع الناس ترکُهُ قال لا یسع أكثر من شهر و أما بعید الدار ففی کل ثلاث سنین فما جاز ثلاث سنین فلم یأتیه فقد عَقَّ رسول الله ص و قطع حرمتُهُ إلا من علة^۲.

پدرم از احمد بن ادريس و محمد بن یحیی، از یحیی که از خادمین ابو جعفر ثانی بود برای ما نقل کرد از علی و او از صفوان بن مهران جمال و او از حضرت صادق علیه السلام که در ضمن حدیثی طولانی چنین نقل کرده: به امام عرض کردم: کسی که به زیارت حضرت سید الشهداء علیه السلام برود و سپس برگردد، بعد از چند

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۵.

^۲ . همان، ص ۲۹۶.

وقت به زیارت حضرت برگردد؟ و در چند روزی دیگر به زیارت رود و مردم تا چه مدت می‌توانند زیارت حضرت را ترک کنند؟ حضرت فرمودند: بیش از یک ماه نمی‌توانند آن را ترک کنند و اما کسانی که منزلشان دور است در هر سه سال یک مرتبه باید به زیارتش بروند و اگر سه سال تجاوز نمود و به زیارت آن حضرت نروند عاق رسول خدا ﷺ واقع شده و حرمت آن جناب را قطع و هتک نموده‌اند؛ مگر علت و سببی داشته باشد.

۱۴- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَنَحْنُ فِي طَرِيقِ الْمَدِينَةِ وَيُرِيدُ مَكَّةَ فَقُلْتُ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ص مَا لِي أَرَاكَ كَثِيبًا حَزِينًا مُنْكَسِرًا فَقَالَ لِي لَوْ تَسْمَعُ مَا أَسْمَعُ لَشَغَلَكَ عَنْ مُسَاءَلَتِي قُلْتُ وَمَا الَّذِي تَسْمَعُ قَالَ ابْتِهَالُ الْمَلَائِكَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَى قَتْلَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ عَلَى قَتْلَةِ الْحُسَيْنِ وَ نَوْحِ الْجَنِّ عَلَيْهِمَا وَ بُكَاءِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ حَوْلَهُ وَ شِدَّةَ حُزْنِهِمْ فَمَنْ يَتَهَنَّا مَعَ هَذَا بِطَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ أَوْ نَوْمٍ قُلْتُ لَهُ فَمَنْ يَأْتِيهِ زَائِرًا ثُمَّ يَنْصَرِفُ مَتَى يَعُودُ إِلَيْهِ وَ فِي كَمْ يَسْعُ النَّاسُ تَرْكُهُ قَالَ أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقَلَّ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا الْبَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثٍ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۱۵

سِنِينَ فَمَا جَاَزَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولُ اللَّهِ ص وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ وَ لَوْ يَعْلَمُ زَائِرُ الْحُسَيْنِ مَا يَدْخُلُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ص وَ مَا يَصِلُ إِلَيْهِ مِنَ الْفَرَجِ وَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ وَ إِلَى الْأَيْمَةِ وَ الشُّهَدَاءِ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ مِنْ دُعَائِهِمْ لَهُ وَ مَا لَهُ فِي ذَلِكَ مِنَ الثَّوَابِ فِي الْعَاجِلِ وَ الْآجِلِ وَ الْمَذْخُورِ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ لَأَحَبُّ أَنْ يَكُونَ مَا ثُمَّ دَارُهُ مَا بَقِيَ وَ إِنَّ زَائِرَهُ لَيَخْرُجُ مِنْ رَحْلِهِ فَمَا يَقَعُ فِيهِ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا دَعَا لَهُ فَإِذَا وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَيْهِ أَكَلَتْ ذُنُوبَهُ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ وَ مَا تُبْقَى عَلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِهِ شَيْئًا فَيَنْصَرِفُ وَ مَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ وَ قَدْ

رُفِعَ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مَا لَا يَنَالُهُ الْمُتَشَحُّطُ فِي دِمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ يُؤَكَّلُ بِهِ مَلَكٌ يَقُومُ مَقَامَهُ وَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الزِّيَارَةِ أَوْ يَمُضِيَ ثَلَاثَ سِنِينَ أَوْ يَمُوتَ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوْلِهِ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری، از پدرش از علی بن محمد بن سالم، از محمد بن خالد، از عبدالله بن حماد بصری از عبدالله بن عبد الرحمن أصم، از صفوان جمال، که وی گفت: در راه مدینه قصد مکه داشتیم. از امام صادق علیه السلام پرسیدم: ای فرزند رسول خدا چیست که شما را اندوهگین و محزون و شکسته خاطر می‌بینم؟ حضرت فرمودند: آنچه را من می‌شنوم، اگر تو می‌شنیدی این سؤال را از من نمی‌کردی. عرض کردم: چه چیز می‌شنوید؟ حضرت فرمودند: زاری کردن فرشتگان به درگاه خداوند عزوجل و اظهار بغض نمودن از کشندگان امیر المؤمنین علیه السلام و حضرت امام حسین علیه السلام و توجه نمودن جن و گریستن فرشتگانی که در اطراف قبر آن حضرت هستند و شدت حزن ایشان، پس بر چه کسی با این حال طعام یا شراب یا خواب گوارا خواهد بود؟ عرضه داشتم: کسی که به زیارت آن حضرت بیاید و بعد برگردد چه زمانی باز برای زیارت برگردد؟ و ظرف چند روز بعد دوباره محضر امام علیه السلام برگردد و اساساً مردم تا چند وقت می‌توانند زیارت حضرتش را ترک کنند؟ حضرت فرمودند: اما کسانی که نزدیک قبر مطهر هستند، لا اقل ماهی یک بار به زیارت روند و آنان که دور می‌باشند در هر سه سال یک مرتبه و اگر سه سال گذشت و به زیارت آن جناب نرفتند عاق رسول خدا صلی الله علیه و آله شده و قطع رحم آن حضرت را نموده‌اند، مگر علت و سببی داشته باشد. اساساً اگر زائر حسین علیه السلام بداند که با زیارتش چه سرور و فرحی به رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین علیه السلام و فاطمه علیه السلام و ائمه علیهم السلام و شهداء از ما اهل بیت وارد شده و او نیز مطلع باشد که از ناحیه دعا ایشان، برایش چه حاصل شده و همچنین واقف باشد از اجر و ثواب دنیوی و اخروی و آنچه برای وی نزد خدا ذخیره گشته، هر آینه دوست دارد که منزلش نزد آن حضرت بوده و از آنجا هیچ گاه مفارقت نکرده و پیوسته در حال زیارت حضرت باشد. زائر امام حسین علیه السلام وقتی به قصد زیارت از خانه‌اش خارج شد سایه‌اش به چیزی نمی‌افتد مگر آن چیز برایش دعا می‌نماید، و هنگامی که آفتاب بر او بتابد، گناهانش را محو می‌کند. همان طوری که آتش هیزم را می‌خورد، و آفتاب هیچ گناهی را بر او باقی نمی‌گذارد، بنابراین از زیارت بر می‌گردد در حالی که هیچ گناهی بر او نیست و حق تعالی

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۷.

درجه‌اش را آن قدر مرتفع و عالی می‌گرداند که آنان که در راه خدا به خون خویش آغشته شده‌اند به آن دسترسی نداشته و مقام و منزلتشان در حد او نمی‌باشد و خداوند منان فرشته‌ای را قائم مقام وی نموده که تا بار دیگر وی به زیارت حضرت می‌آید برایش طلب آمرزش کند یا سه سال از این زیارت بگذرد یا فوت شود.

بیان: قوله لأحب أن يكون ما ثم داره أي يكون داره عنده عليه السلام لا يفارقه و في بعض النسخ بالتاء المثناة أي ما ثم و ما استقر في داره.

نکته: در عبارت حضرت عليه السلام که فرمودند: «لأحب أن يكون ما ثم داره»، دو احتمال است:

دوست دارم منزلم، نزدیک حضرت باشد تا از ایشان جدا نشوم.

برخی از نسخ، عبارت «ما ثم» را به صورت «ما تم» آورده‌اند که یعنی دیگر در خانه‌اش سکنی نمی‌گزید.

۱۵- مل، کامل الزیارات أبي عن أحمد بن إدريس و محمد بن يحيى جميعاً عن العمري عن يحيى خادم أبي جعفر عليه السلام عن صفوان الجمال مثله^۱.

پدرم از أحمد بن إدريس و محمد بن يحيى همگی از عمرکی از يحيى خادم ابی جعفر عليه السلام از صفوان الجمال، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۶- مل، کامل الزیارات علي بن الحسين عن علي عن أبيه عن ابن فضال عن علي بن عتبة عن عبيد الله الحلي عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قلت له إنا نزور قبر الحسين عليه السلام في السنة مرتين أو ثلاثة فقال أبو عبد الله

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۸.

اَكْرَهُ أَنْ تُكْثِرُوا الْقَصْدَ إِلَيْهِ زُورُهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً قُلْتُ كَيْفَ أَصَلَّى عَلَيْهِ قَالَ تَقُومُ خَلْفَهُ عِنْدَ كِتْفَيْهِ ثُمَّ تُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ ص وَتُصَلِّي عَلَى الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ^۱.

علی بن الحسین بن موسی، از علی بن ابراهیم بن هاشم، از پدرش، از ابن فضال، از علی بن عقبه از عبیدالله الحلبی، از امام صادق علیه السلام که می‌گوید به حضرت عرض کردم: ما در سال دو یا سه مرتبه قبر حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت می‌کنیم آیا این عمل چطور است؟ حضرت فرمودند: من کراهت دارم زیاد آن قبر مطهر را قصد کنید، در سال یک مرتبه به زیارت آن بروید. عرض کردم: چگونه صلوات بر آن حضرت بفرستم؟ حضرت فرمودند: پشت قبر در جنب کتفین و شانه‌های آن حضرت بایست، سپس صلوات بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بفرست و بعد از آن بر حسین علیه السلام صلوات و رحمت بفرست.

۱۷- وَ قَالَ الْعُمَرَكِيُّ بِإِسْنَادِهِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام إِنَّهُ يُصَلِّي عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ ثُمَّ يَصْعَدُونَ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۶

وَ يَنْزِلُ مِثْلُهُمْ فَيُصَلُّونَ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ فَلَا يَنْبَغِي لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَتَخَلَّفَ عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِهِ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِينَ^۲.

عمرکی به اسنادش نقل کرده و می‌گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمودند: چهار هزار فرشته از طلوع صبح تا غروب آفتاب نزدیک قبر حضرت امام حسین علیه السلام دعا و طلب رحمت کرده و سپس بالا رفته و چهار هزار فرشته دیگر بجای ایشان قرار گرفته و تا طلوع صبح دعا و طلب رحمت می‌کنند. پس بر مسلمان سزاوار نیست که بیش از چهار سال به زیارت قبر آن حضرت نرفته و از آن تخلف کند.

۱۸- وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ أَبِي نَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام قَالَ نَعَمْ تَعْدِلُ عُمْرَةً وَ لَا يَنْبَغِي التَّخَلُّفُ عَنْهُ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِينَ^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۶.

^۲ . همان.

عمرکی به اسنادش از محمد بن فضل، از ابی ناب، از حضرت صادق علیه السلام، که وی می‌گوید: راجع به زیارت قبر امام حسین علیه السلام از آن حضرت پرسیدم؟ حضرت فرمودند: بله، زیارت آن جناب معادل و مساوی با یک عمره است و شایسته نیست بیش از چهار سال به زیارت قبر آن حضرت نرفته و از آن تخلف کنید.

بیان: ممکن حمل الثلاث علی المتوسط فی البعد و الأربع علی ما کان أبعد منه أو علی اختلاف الناس فی القدرة.

نکته: اختلاف عدد سه و چهار در روایات، را یا می‌توان حمل بر مقدار مسافت دانست که کسی که مسافتش دور است، سه سال و کسی که مسافتش بسیار دور است، ۴ سال.

یا این که حمل بر قدرت و توانایی اشخاص کنیم.

۱۹- تم، فلاح السائل مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ بْنِ عُقْبَةَ قَالَ كَانَ جَارًا لِي يُعْرِفُ بَعْلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ قَالَ: كُنْتُ أَزُورُ الْحُسَيْنَ علیه السلام فِي كُلِّ شَهْرٍ ثُمَّ عَلَتْ سِنِّي وَ ضَعَفَ جِسْمِي فَانْقَطَعْتُ عَنِ الْحُسَيْنِ علیه السلام مَرَّةً ثُمَّ إِنِّي خَرَجْتُ فِي زِيَارَتِي إِيَّاهُ مَاشِيًا فَوَصَلْتُ فِي أَيَّامٍ فَسَلَّمْتُ وَ صَلَّيْتُ رُكْعَتَيِ الزِّيَارَةِ وَ نِمْتُ فَرَأَيْتُ الْحُسَيْنَ علیه السلام قَدْ خَرَجَ مِنَ الْقَبْرِ وَ قَالَ لِي يَا عَلِيُّ لِمَ جَفَوْتَنِي وَ كُنْتُ لِي بَرًّا فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي ضَعَفَ جِسْمِي وَ قَصُرَتْ خُطَايَ وَ وَقَعَ لِي أَنَّهَا آخِرُ سِنِّي فَاتَّيْتُكَ فِي أَيَّامٍ وَ قَدْ رَوَى عَنْكَ شَيْءٌ أَحَبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْكَ فَقَالَ علیه السلام قُلْ فَقُلْتُ رَوَى عَنْكَ قَالَ مَنْ زَارَنِي فِي حَيَاتِهِ زُرْتُهُ بَعْدَ وَفَاتِهِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ ذَلِكَ وَ إِنْ وَجَدْتُهُ فِي النَّارِ أَخْرَجْتُهُ^۱.

محمد بن داود بن عقبه نقل می کند که: همسایه ای داشتم به نام علی بن محمد که می‌گفت: من همواره در هر ماه به زیارت امام حسین علیه السلام می‌رفتم، سپس سنم بالا رفت و جسمم ضعیف شد و گامهایم کوچک، از این رو مدتی از زیارت باز ماندم، تا اینکه برای زیارت حضرتش با پای پیاده بیرون آمدم و

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۷.

^۲ . علی بن موسی ابن طاووس، فلاح السائل، تهران، بین الملل، ۱۳۹۰، ص...

حرکت کردم تا بعد از چند روز به کربلا مشرف شدم و زیارت کردم و سلام بر حضرتش گفتم و نماز زیارت بجا آوردم و شب در عالم رؤیا حضرت امام حسین علیه السلام را دیدم که از قبر شریف بیرون آمد و به من فرمود: ای علی به من جفاکار شده‌ای و قبلاً نیکوکار بودی؟ (اشاره به ترک زیارت در این مدت) عرض کردم: ای آقای من جسمم ناتوان و گامهایم از ضعف کوتاه شده (یعنی تا برسم مدت بسیاری طول می کشد که این مدت تحملش برای شرایط سنیم سخت است) و گمان کردم که اواخر عمرم است و چند روز طول کشید تا به خدمتان برسم، و از شما مطلبی روایت شده است، دوست دارم آنرا از خود شما بشنوم، پس حضرت فرمود: بگو، پس عرض کردم از شما روایت شده است که: هر کسی مرا در زمان حیاتش دیدار (زیارت) کند، بعد از وفاتش به دیدنش می‌رود، حضرت علیه السلام فرمود: بله من این را گفته‌ام، و اگر او را در آتش بیابم بیرونش می‌آورم.

۲۰- ثو، ثواب الأعمال أبي أحمد بن إدريس عن الأشعري عن محمد بن ناجية عن محمد بن علي عن عامر بن كثير عن أبي الجارود عن أبي جعفر عليه السلام قال: قال لي كم بينكم وبين الحسين عليه السلام قال قلت يوم للراكب و يوم و بعض يوم للماشي قال أفتأتيه كل جمعة قال قلت لا ما آتیه إلا في الحين قال ما أجفاك أما لو كان قريباً منا لاتخذناه هجرةً أي تهاجرنا إليه^۱.

پدرم از اشعری از محمد بن ناجیه، از محمد بن علی، از عامر بن کثیر السراج النهدی، از ابی الجارود، از حضرت باقر علیه السلام، که حضرت به من فرمودند: بین شما و قبر حضرت امام حسین علیه السلام چه قدر مسافت است؟ عرض کردم: اگر کسی سواره رود یک روز و در صورتی که پیاده رود یک روز و مقداری از روز. فرمودند: آیا هر جمعه به زیارتش می‌روی؟ عرض کردم: خیر، به زیارتش گاهی می‌روم. حضرت فرمودند: چه قدر جفا کرده‌اید! اگر قبر آن حضرت نزدیک ما بود، حتماً به سویش هجرت می‌کردیم.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۷

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، قم، رضی، ۱۳۶۸، ص ۸۰

۲۱- مل، کامل الزیارات اَبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ ابْنِ نَاجِيَةَ مِثْلُهُ^۱.

پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد از یقطینی از ابن ناجیه، مثل همین روایت را ذکر کرده است.

۲۲- مل، کامل الزیارات جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ مِثْلُهُ^۲.

جمعی از اساتیدم از أحمد بن محمد از الأشعری، مثل همین روایت را ذکر کرده است.

۲۳- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلَّانٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ رِيَّاحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي السَّنَةِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَمِنَ مِنَ الْفَقْرِ^۳.

محمد بن أحمد بن داود از الحسین بن محمد بن علان از حمید بن زیاد از أحمد بن محمد بن ریاح از محمد بن یزید بن المتوکل از أحمد بن الفضل از علی بن یحیی از محمد بن إسحاق بن عمار از محمد بن حکیم از حضرت ابوالحسن علیه السلام روایت کرده است که کسی که سه مرتبه در سال به زیارت مزار حسین علیه السلام آید، از فقر و تنگدستی ایمن گردد.

۲۴- أَقُولُ رَوَى مُؤَلَّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي كُلِّ شَهْرٍ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ لَهُ مِنَ الثَّوَابِ مِثْلُ ثَوَابِ مِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ^۴.

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۲۹۳.

۲. همان.

۳. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۸.

۴. محمد بن جعفر مشهدی، المزار الکبیر، قم، موسسه نشر اسلامی، ۱۳۷۸ش، ص ۱۱۴.

مؤلف المزار الكبير بإسنادش از أحمد بن إدريس از صندل از داود بن فرقد روایت کرده است که از امام صادق علیه السلام پرسیدم: کسی که در هر ماه امام حسین علیه السلام را زیارت کند، چه پاداشی دارد؟ حضرت فرمودند: پاداش صد هزار شهید مانند شهداء بدر دارد.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۸

باب ۳: الإخلاص فی زیارته ع و الشوق إليها

باب ۳: روایات مربوط به اخلاص و اشتیاق در زیارت سیدالشهداء علیه السلام

۱- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد عن أبيه عن ابن محبوب عن العلاء عن محمد بن مسلم عن أبي جعفر علیه السلام قال: لو يعلم الناس ما في زيارة الحسين من الفضل لماتوا شوقاً و تقطعت أنفسهم عليه حسرات قلت و ما فيه قال من أتاه تشوقاً كتب الله له ألف حجة مقبلة و ألف عمرة مبرورة و أجر ألف شهيد من شهداء بدر و أجر ألف صائم و ثواب ألف صدقة مقبولة و ثواب ألف نسمة أريد بها وجهه الله و لم يزل محفوظاً سنته من كل آفة أهونها الشيطان و وكل به ملك كريم يحفظه من بين يديه و من خلفه و عن يمينه و عن شماله و من فوق رأسه و من تحت قدميه فإن مات سنته حضرته ملائكة الرحمة يحضرون غسله و أكفانه و الاستغفار له و يشيعونه إلى قبره بالاستغفار له و يفسح له في قبره مد بصره و يؤمنه الله من ضغطة القبر و من منكر و نكير أن يروعاه - [يروعه] و يفتح له باب إلى الجنة و يعطى كتابه بيمينه و يعطى يوم القيامة نوراً يضيء لنوره ما بين المشرق و المغرب و ينادى مناد هذا من زوار قبر الحسين بن علي شوقاً إليه فلا يبقى أحد في القيامة إلّا تمنى يومئذ أنه كان من زوار الحسين بن علي عليه السلام .^۱

حسن بن عبدالله، از پدرش، از حسن بن محبوب، از علاء بن رزین، از محمد بن مسلم، از حضرت باقر علیه السلام، که آن حضرت فرمودند: اگر مردم می دانستند که در زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام چه

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۲.

فضل و ثوابی است حتما از شوق و ذوق قالب تهی می کردند و بخاطر حسرت ها نفس هایشان به شماره افتاده و قطع خواهد شد. راوی می گوید: عرض کردم: در زیارت آن حضرت چه اجر و ثوابی است؟

حضرت فرمودند: کسی که از روی شوق و ذوق به زیارت آن حضرت رود خداوند متعال هزار حج و هزار عمره قبول شده برایش می نویسد و اجر و ثواب هزار شهید از شهداء بدر و اجر هزار روزه دار و ثواب هزار صدقه قبول شده و ثواب آزاد نمودن هزار بنده که در راه خدا آزاد شده باشند، برایش منظور می کند. پیوسته در طول ایام سال از هر آفتی که کمترین آن شیطان باشد محفوظ مانده و خداوند متعال فرشته کریمی را بر او گمارده که وی را از جلو و پشت سر و راست و چپ و بالا و پایین قدم، نگهدارش باشد و اگر در اثناء سال فوت کرد، فرشتگان رحمت الهی بر سرش حاضر شده و او را غسل داده و کفن نموده و برایش استغفار و طلب آمرزش کرده و تا قبرش مشایعتش نموده و به مقدار طول شعاع چشم در قبرش وسعت و گشایش ایجاد کرده و از فشار قبر در امانش قرار داده و از خوف و ترس دو فرشته منکر و نکیر بر حذرش می دارند و برایش دربی به بهشت می گشایند و کتابش را به دست راستش می دهند و در روز قیامت نوری به وی عطا می شود که بین مغرب و مشرق از پرتو آن روشن می گردد و منادی ندا می دهد: این کسی است که از روی شوق و ذوق حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کرده و پس از این ندا احدی در قیامت باقی نمی ماند مگر آنکه تمنا و آرزو می کند که کاش از زوار حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام می بود.

۲- مل، کامل الزیارات ابی عن ابن محبوب عن ابی ایوب الخزاز عن محمد بن مسلم قال: قلت لابی عبد الله ع ما لمن أتى قبر الحسين قال من أتى قبر الحسين شوقاً إليه كان من عباد الله المكرمين و كان تحت لواء الحسين بن علي علیه السلام حتى يدخلهما الله جميعاً الجنة^۱.

حسن بن عبدالله، از پدرش، از حسن بن محبوب، از ابی ایوب ابراهیم بن عثمان خزاز، از محمد بن مسلم، که وی می گوید: محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم: چه اجر و ثوابی هست برای کسی که

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۳.

حسین علیه السلام را زیارت کند؟ حضرت فرمودند: کسی که از روی شوق و ذوق به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام رود از بندگان گرمی خداوند منان محسوب می‌شود و در روز قیامت زیر لواء و پرچم حضرت حسین بن علی علیه السلام بوده تا وقتی که این دو بزرگوار داخل بهشت شوند.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۱۹

۳- مل، کامل الزیارات أبی و علی بن الحسین و محمد بن الحسن جمیعاً عن محمد العطار عن حمدان بن سلیمان عن عبد الله بن محمد الیمانی عن منیع بن الحجاج عن یونس بن عبد الرحمن عن قدامة بن مالک عن أبی عبد الله علیه السلام قال: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِباً لَا أَشْراً وَلَا بَطْراً وَلَا سُمْعَةً مُحْصَتٍ عَنْهُ ذَنْبُهُ كَمَا يُمَضُّ الثَّوْبُ فِي الْمَاءِ فَلَا يَبْقَى عَلَيْهِ دَنْسٌ وَيُكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَكُلَّمَا رَفَعَ قَدَمًا عُمْرَةً^۱.

پدرم و علی بن الحسین و محمد بن الحسن همگی از محمد بن یحیی عطار از حمدان بن سلیمان نیشابوری از عبدالله بن محمد یمانی از منیع بن حجاج، از یونس بن عبد الرحمن، از قدامه بن مالک، از حضرت امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که به امید ثواب و اجر به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام برود نه از روی تکبر و نخوت و نه ریا و سمعه گناهانش پاک شده، همان طور که جامه با آب پاک و طاهر می‌گردد، بنا بر این هیچ آلودگی و لغزش بر او باقی نمی‌ماند و برای هر قدمی که برداشته، ثواب یک حج به او داده و هر گاه گام و قدمش را از روی زمین بلند می‌کند، ثواب یک عمره دارد.

بیان: المضمضة غسل الإناء و غیره.

نکته: مضمضه که در روایت آمده است، به معنای شستن ظرف و... است.

۴- مل، کامل الزیارات أبی عن سعد بن ابن عیسی عن محمد بن خالد عن أبان الأحمر عن محمد بن الحسين الخزازی عن هارون بن خارجة عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا لِمَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ زَائِراً لَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَقَالَ لَهُ يَا هَارُونُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام زَائِراً لَهُ عَارِفاً

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۴ و مصدر (یمحص) بدل (یمضمض) می‌باشد.

بِحَقِّهِ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ ثُمَّ قَالَ لِي ثَلَاثًا أَلَمْ أُخْلِفْ لَكَ أَلَمْ أُخْلِفْ لَكَ أَلَمْ أُخْلِفْ لَكَ^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از محمد بن خالد، از ابان احمری، از محمد بن الحسین خزاز از هارون بن خارجه، از حضرت صادق علیه السلام این روایت را نقل کرده است. به محضرش عرضه کردم: فدایت شوم ثواب کسی که قبر حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کند در حالی که عارف به حق آن حضرت بوده و زیارتش برای خدا و سرای آخرت باشد چیست؟ حضرت فرمودند: ای هارون کسی که به زیارت آن حضرت رفته در حالی که به حق حضرتش عارف بوده و زیارتش برای خدا و سرای آخرت باشد، به خدا سوگند حق تعالی گناهان گذشته و آینده اش را می آمرزد. راوی می گوید: سپس حضرت سه مرتبه به من فرمودند: آیا برای تو قسم نخوردم، آیا برای تو قسم نخوردم، آیا برای تو قسم نخوردم؟

بیان: لعل الحلف سقط من الراوی أو النسخ أو کان فی کلام آخر غیر هذا.

نکته: شاید قسم مذکور در روایت، توسط راوی یا نسخه نویس ذکر نشده و از قلم افتاده است؛ یا در انتهای روایت دیگری وجود داشته است.

۵- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَّادٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَصَمِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْكَانٍ قَالَ: شَهِدْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَقَدْ أَتَاهُ قَوْمٌ مِنْ أَهْلِ خُرَاسَانَ فَسَأَلُوهُ عَنْ إِيْتَانِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَ مَا فِيهِ مِنَ الْفَضْلِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ مَنْ زَارَهُ يُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ أَخْرَجَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ كَمَوْلُودٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَ شَيعَتُهُ الْمَلَائِكَةُ فِي

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، س ۱۴۴.

مَسِيرِهِ فَرَفَرَتْ عَلَى رَأْسِهِ قَدْ صَفُّوا بِأَجْنِحَتِهِمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهِ وَ سَأَلَتِ الْمَلَائِكَةُ الْمَغْفِرَةَ لَهُ مِنْ رَبِّهِ وَ غَشِيَتْهُ الرَّحْمَةُ مِنْ أَغْنَانِ السَّمَاءِ وَ نَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ طِبْتَ وَ طَابَ مَنْ زُرْتَ وَ حُفِظَ فِي أَهْلِهِ^١.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری، از پدرش، از علی بن محمد بن سالم، از محمد بن خالد، از عبدالله بن حماد بصری، از عبدالله بن عبد الرحمن اصم، از عبدالله بن مسکان، نقل می‌کند که محضر حضرت صادق علیه السلام بودم در حالی که گروهی از اهل خراسان محضرش مشرف بودند، آنان راجع به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام و فضل و ثواب آن از حضرت سوال کردند؟ حضرت فرمودند: پدرم از جدم نقل فرمود که آن بزرگوار می‌فرمودند: کسی که امام حسین علیه السلام را زیارت کند و نیتش فقط خدا باشد حق تعالی گناهانش را محو نموده و او را از ذنوب بیرون آورده همانند مولودی که مادرش او را زائیده باشد و فرشتگان او را در سیر و سفرش مشایعت می‌کنند یعنی بالای سرش بال زده و گاهی بال‌هایشان را بر سرش پهن نموده، بدون اینکه حرکت دهند و به همین کیفیت او را مشایعت نموده تا وی به منزل و اهلس برسد. فرشتگان از پروردگار متعال برای او طلب آمرزش نموده و از اطراف و اکناف آسمان رحمت او را احاطه کرده و فرشتگان او را ندا داده و می‌گویند: پاکی و پاک است آن کسی که تو زیارتش نمودی (خوشا بر تو و خوشا بر کسی که زیارتش نموده‌ای) و او را در میان اهل و عیالش حفظ و نگهداری می‌کنند.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲۰

۶- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله عن أبيه عبد الله بن محمد عن أبيه عن عبد الله بن المغيرة عن القداح عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قلت له ما لمن أتى الحسين بن علي ع زائراً عارفاً بحقه غير مستنكف ولا مستكبر قال يكتب له ألف حجة مقبولة وألف عمرة مبرورة وإن كان شقياً كتب سعيداً ولم يزل يخوض في رحمة الله^٢.

^١ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۵.

^٢ . همان، ص ۱۴۴.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش محمد بن عیسی بن عبدالله، از عبدالله بن مغیره، از عبدالله بن میمون قداح، از حضرت صادق علیه السلام نقل می‌کند که محضر مبارک امام علیه السلام عرض کردم: کسی که به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام برود در حالی که عارف به حق آن جناب بوده و زیارتش بدون تکبر و نخوت باشد، ثوابش چیست؟ حضرت فرمودند: هزار حج مقبول و هزار عمره پذیرفته شده برایش می‌نویسند و اگر شخص شقی باشد او را سعید قلمداد می‌نمایند و پیوسته در رحمت خداوند عز و جل غوطه می‌خورد.

۷- مل، کامل الزیارات أبی عن مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ النَّيْسَابُورِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْيَمَانِيِّ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ وَهُوَ يُرِيدُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ شَيْعَهُ جَبْرِئِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَإِسْرَافِيلُ حَتَّى يَرِدَ إِلَى مَنْزِلِهِ^۱.

پدرم از محمد بن یحیی عطار، از حمدان بن سلیمان نیشابوری، از عبدالله بن محمد یمانی، از منیع بن حجاج، از صفوان بن یحیی، از صفوان بن مهران جمال، از حضرت صادق علیه السلام نقل می‌کند که ایشان فرمودند: کسی که امام حسین علیه السلام را زیارت کرده و قصدش خداوند عزوجل باشد جبرئیل و میکائیل و اسرافیل او را مشایعت نموده تا به منزلش وارد گردد.

۸- مل، کامل الزیارات عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ خَيْثَمٍ عَنْ أَخِيهِ مُعَمَّرٍ قَالَ: سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ عَلِيٍّ يَقُولُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام لَا يُرِيدُ بِهِ إِلَّا اللَّهُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ فَاسْتَكْثَرُوا مِنْ زِيَارَتِهِ يَغْفِرِ اللَّهُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ^۲.

عبید الله بن فضل بن محمد بن هلال می‌گوید: عبدالرحمن برای ما حدیث گفت، وی نقل نمود: سعید بن خثیم از برادرش معمر برای ما نقل کرد که وی گفت: از زید بن علی علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: کسی

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۵.

^۲ . همان.

که قبر حسین بن علی علیه السلام را زیارت کرده و نیتش تنها خداوند باشد، حق تعالی تمام گناهانش را می‌آمرزد اگر چه به قدر روی دریاها باشد، پس زیاد به زیارت آن حضرت بروید تا خداوند گناهانتان را ببخشد.

۹- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ مَنْصُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام لِلَّهِ وَفِي اللَّهِ أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَ آمَنَهُ يَوْمَ الْفَرَجِ الْأَكْبَرِ وَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر، از پدرش، از احمد بن ابی عبدالله برقی از پدرش، از محمد بن سنان، از حذیفه بن منصور، که وی گفت: امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که قبر حضرت امام حسین علیه السلام را قربۀ الی الله و برای خدا زیارت کند حق تعالی او را از آتش جهنم آزاد نموده و روز فرج اکبر او را در امان قرار می‌دهد و حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را از خداوند نخواسته، مگر آنکه باری تعالی به وی اعطاء می‌فرماید.

۱۰- ما، الامالی للشيخ الطوسي الْمُفِيدُ عَنِ الْجَعَابِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ بِشْرِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبَانَ عَنْ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ حُمْرَانَ قَالَ زُرْتُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَلَمَّا قَدِمْتُ جَاءَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام أَبْشِرْ يَا حُمْرَانُ فَمَنْ زَارَ قُبُورَ شُهَدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ عليه السلام يُرِيدُ اللَّهُ بِذَلِكَ وَصِلَةَ نَبِيِّهِ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ^۲.

در امالی شیخ طوسی از الجعابی حسین بن محمد بن بشر از علی بن الحسن بن عبید از اسماعیل بن ابان از ابی مریم از حمران آمده است که حمران می‌گوید هنگامی که از سفر زیارت امام حسین علیه السلام برگشتم، امام باقر علیه السلام به دیدارم آمد و فرمود: ای حمران! به تو مژده می‌دهم که هر کس قبور شهیدان آل محمد علیهم السلام را زیارت کند مرادش از این کار رضایت خدا و تقرب به پیامبر صلی الله علیه و آله باشد، از گناهانش بیرون می‌آید مثل روزی که مادرش او را زاییده است.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۵.

^۲ . محمد بن حسن طوسی، امالی الطوسی، ج ۲، صادق حسن زاده، قم، اندیشه هادی، ۱۳۸۸، ص ۲۸.

۱۱- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن ابن ابی الخطاب و حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ جُوَيْرِيَةَ بْنِ الْعَلَاءِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ أَيْنَ زُورُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقُومُ عَنْقُ مِنَ النَّاسِ لَا يُحْصِيهِمْ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَيَقُولُ لَهُمْ مَاذَا أَرَدْتُمْ بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ حُبًّا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ حُبًّا لِعَلِيِّ وَ فَاطِمَةَ وَ رَحْمَةً لَهُ مِمَّا ارْتَكَبَ مِنْهُ فَيَقَالُ لَهُمْ هَذَا مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَالْحَقُّوا بِهِمْ فَانْتُمْ مَعَهُمْ فِي دَرَجَتِهِمُ الْحَقُّوا بِلِوَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَيَكُونُونَ فِي ظِلِّهِ وَ هُوَ فِي يَدِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ جَمِيعًا فَيَكُونُونَ أَمَامَ اللَّوَاءِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ يَسَارِهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله، از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب، و محمد بن جعفر رزاز، از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب، از برخی اصحاب، از جویریة بن العلاء، از بعضی اصحابش، از حضرت صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: هنگامی که روز قیامت شود، منادی ندا می‌کند: کجا هستند زوار حسین بن علی علیه السلام؟ گردن‌های تعدادی از مردم کشیده می‌شود که عدد آنها را غیر از خداوند متعال کس دیگری نمی‌داند پس به ایشان گفته می‌شود قصد شما از زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام چه بود؟

می‌گویند: پروردگارا آن حضرت را زیارت کردیم به جهت محبتی که به رسول خدا ﷺ و حضرت علی و فاطمه علیهما السلام داشته و به منظور طلب رحمت برای صاحب قبر به ازای آنچه از آن حضرت صادر گردید. پس به آنها گفته می‌شود: ایشان محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام بوده، ملحق به آنها شوید شما با ایشان و در درجه و مرتبه آنها هستید، به لواء و پرچم رسول خدا ﷺ ملحق گردید پس بطرف لواء آن حضرت رهسپار شده و در سایه آن قرار می‌گیرند در حالی که لواء به دست امیر المومنین علی علیه السلام می‌باشد و بدین ترتیب به بهشت وارد می‌شوند ایشان جلو پرچم و سمت راست و جانب چپ و پشت آن بوده و چهار طرف لواء را گرفته‌اند.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۱.

باب ۴: أن زیارته صلوات الله علیه یوجب غفران الذنوب و دخول الجنة و العتق من النار و

حط السيئات و رفع الدرجات و إجابة الدعوات

باب ۴: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء، موجب بخشش گناهان، وارد شدن در بهشت، آزادی از جهنم، نابودی بدی‌ها، بالا رفتن درجات و استجابت دعاها می‌شود.

۱- ثو، ثواب الأعمال لی، الأمالی للصدوق أبي وابن الوليد عن أحمد بن إدريس عن الأشعري عن علي بن إسماعيل عن محمد بن عمرو الزيات عن فائد الحنط عن أبي الحسن موسى عليه السلام قال: مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ عَارِفًا بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ^۱.

در امالی شیخ صدوق آمده است: پدرم و ابن الولید از أحمد بن إدريس از أشعری از علی بن إسماعیل از محمد بن عمرو الزیات از فائد الحنط از امام کاظم علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که قبر سیدالشهداء علیه السلام را زیارت کند، در حالی که آگاه به حق امام باشد، خداوند تبارک و تعالی، گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌آمرزند.

۲- مل، کامل الزیارات أبي عن عبد الله بن جعفر الحميري عن أبيه عن علي بن إسماعيل مثله^۲.

پدرم از عبدالله بن جعفر الحمیری از پدرش از علی بن إسماعیل، مثل این روایت را نقل کرده است.

۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مِسْكِينٍ عَنْ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲۲

هِنْدِ الْحَنْطِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ^۱.

۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۷ و شیخ صدوق، أمالی الصدوق، همان، ص ۱۴۲ و در اول سند (أبی) نمی‌باشد.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۸.

الزیارات محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از الحکم بن مسکین از هند الحناط از امام صادق علیه السلام،
مثل این روایت را نقل کرده است.

۴- لی، الأمالی للصدوق القطن عن السکری عن الجوهری عن أحمد بن عیسی عن عمه محمد بن عبد الله عن زید بن علی علیه السلام قال: من أتى قبر الحسين علیه السلام عارفاً بحقه غفر الله له ما تقدم من ذنبه و ما تأخر^۱.

در امالی شیخ صدوق آمده است: القطن از السکری از الجوهری از أحمد بن عیسی از عمویش محمد بن عبدالله از زید بن علی که وی گفت: کسی که به سمت قبر سیدالشهداء علیه السلام بیاید، در حالی که آگاه به حق امام باشد، خداوند تبارک و تعالی، گناهان گذشته و آینده اش را می آمرزد.

۵- مل، کامل الزیارات أبو العباس عن محمد بن الحسين عن صفوان عن ابن مسكان عن أبي عبد الله علیه السلام مثله^۲.

أبو العباس از محمد بن الحسین از صفوان از ابن مسکان از امام صادق علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۶- ثو، ثواب الأعمال ابن الولید عن الصفار عن ابن یزید عن صفوان مثله^۳.

ابن الولید از الصفار از ابن یزید از صفوان، مثل این روایت را نقل کرده است.

۷- مل، کامل الزیارات أبو العباس عن محمد بن الحسين عن أبي داود المسترق عن بعض أصحابنا عن مثنی الحناط عن أبي الحسن موسى ع مثله^۴.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۹.

^۲ . شیخ صدوق، أمالی الصدوق، همان، ص ۲۳۷.

^۳ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۸.

^۴ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

^۵ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۸.

أبو العباس از محمد بن الحسين از ابی داود المسترق از برخی اصحاب از مثنی الحنط از امام کاظم علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۸- مل، کامل الزیارات الحُسَيْنُ بْنُ عَامِرٍ عَنِ الْمُعَلَّى عَنِ الْمُسْتَرِقِ مِثْلُهُ^۱.

الحسين بن عامر از المعلى از المسترق، مثل این روایت را نقل کرده است.

۹- مل، کامل الزیارات الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِثْلُهُ^۲.

القاسم بن محمد بن علی از پدرش از جدش از عبدالله بن حماد الأنصاری از عبدالله بن سنان از امام صادق علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۰- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ فَائِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ علیه السلام مِثْلُهُ^۳.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسين از فائد از امام کاظم علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۱- مل، کامل الزیارات الْكَلْبِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِثْلُهُ^۴.

الكليني از أحمد بن إدريس از محمد بن عبد الجبار از صفوان از ابن مسكان از امام صادق علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۲۳

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۰.

^۲ . همان، ص ۱۳۹.

^۳ . همان.

^۴ . همان، ص ۱۴۰.

۱۲- مل، کامل الزیارات اَبی و مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةٌ عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَلِيٍّ الْقُمِّيَّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِثْلُهُ^۱.

پدرم و محمد بن الحسن و علی بن الحسین و جمعی از اساتیدم از سعد و محمد بن یحیی از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه از یحیی بن علی القمی از مردی از عبید الله بن عبدالله و علی بن الحسین بن علی از پدرش علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۳- وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِثْلُهُ^۲.

با همین سند، از صالح بن عقبه از یحیی بن علی از امام صادق علیه السلام، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۴- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِثْلُهُ^۳.

محمد بن جعفر از ابن ابی الخطاب از محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۵- لی، الأُمَالِی لِلصَّدُوقِ الطَّالِقَانِيُّ عَنْ أَحْمَدَ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ الْمُنْذِرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضْلِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ طُوسَ فَقَالَ لَهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام فَقَالَ لَهُ يَا طُوسِيُّ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام وَ هُوَ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۹ و در سند اول (التمیمی) بدل (القُمی) می باشد.

^۲ . همان.

^۳ . همان.

يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ عَلَى الْعِبَادِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ قَبِلَ شَفَاعَتَهُ فِي سَبْعِينَ مِائَةً وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ عِنْدَ قَبْرِهِ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا لَهُ^۱.

در امالی شیخ صدوق آمده است: الطالقانی از أحمد الهمدانی از المنذر بن محمد از جعفر بن سلیمان از عبدالله بن الفضل این روایت را نقل کرده است. عبدالله بن فضل می گوید روزی نزد حضرت امام صادق (ع) بودم که ناگاه شخصی از اهل طوس وارد شد و از حضرت سؤال کرد: کسی که جد شما، سیدالشهدا (ع) را زیارت کند، چه پاداشی دارد؟ حضرت فرمودند: هر که قبر امام حسین (ع) را در حالی زیارت کند که بداند و اقرار کند که ایشان از سوی خدای متعال امام هستند و اطاعتشان بر همه مردم واجب است، خداوند گناهان گذشته و آینده او را می آمرزد و در روز قیامت نیز پنجاه نفر از گناهکاران را می تواند شفاعت کند و نزد قبر سیدالشهدا (ع) هرچه از خداوند درخواست کند، حق تعالی او را اجابت می کند.

۱۶- ثو، ثواب الأعمال ابْنُ إِدْرِيسَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ فَضَالٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ إِنَّهُمْ يَرَوْنُ أَنَّ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ (ع) كَانَتْ لَهُ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ قَالَ وَ اللَّهُ مَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ^۲.

یدریس از پدرش از اشعری از محمد بن الحسین از ابن فضال از محمد بن الحسین بن کثیر از هارون بن خارجه که می گوید از امام صادق (ع) پرسیدم که برخی روایتی نقل می کنند که هر که امام حسین (ع) را زیارت کند، پاداش یک حج و یک عمره برای او نوشته می شود. حضرت فرمودند: به خدا قسم، هر که امام حسین (ع) را زیارت کند، در حالی که حق حضرت را شناخته باشد، خداوند گناهان گذشته و آینده وی را می آمرزد.

۱۷- مل، کامل الزیارات أَبُو الْعَبَّاسِ الْكُوفِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۱.

۱. شیخ صدوق، امالی الصدوق، همان، ص ۵۸۷، صدر حدیث.

۲. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

ابو العباس الكوفي از محمد بن الحسین، مثل این روایت را نقل کرده است.

۱۸- مل، کامل الزیارات أبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۲.

پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد از محمد بن الحسین، مثل این روایت را نقل کرده است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲۴

۱۹- ثو، ثواب الأعمال الْعَطَّارُ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْخَبَرِيِّ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُمِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى ع أَذْنَى مَا يُثَابُ بِهِ زَائِرُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِشَطِّ الْفُرَاتِ إِذَا عَرَفَ حَقَّهُ وَ حُرْمَتَهُ وَ وَلَايَتَهُ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ^۳.

العطار از پدرش از اشعری از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل از الخیری از الحسین بن محمد القمی از امام موسی کاظم علیه السلام که حضرت فرمودند: کمترین ثوابی که به زائر امام حسین علیه السلام در کرانه فرات داده می شود، این است که تمام گناهان مقدم و موخرش بخشوده می شود. به شرط اینکه حق و حرمت ولایت آن حضرت را شناخته باشد.

۲۰- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۴.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، مثل این روایت را نقل کرده است.

۲۱- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ سَعْدٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى مَعًا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ بَشِيرِ الدَّهَّانِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ يَخْرُجُ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ ذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدِّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا أَتَاهُ نَجَاهُ اللَّهُ عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۸.

^۲ . همان.

^۳ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

^۴ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۸.

ادْعُنِي أُجِبْكَ اَطْلُبْ مِنِّي أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِهَا لَكَ قَالَ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَلُ^۱.

پدرم و محمد بن یحیی، هر دو از محمد بن الحسین بن الخطاب، از محمد بن اسماعیل، از صالح بن عقبه، از بشیر دهان، از امام صادق عليه السلام، حضرت درباره کسی که به زیارت قبر امام حسین عليه السلام می‌رود فرمودند: وی هنگامی که از اهلش جدا می‌شود به هر قدمی که برمی‌دارد گناهانش آمرزیده می‌شود و سپس پیوسته به هر قدمی، تقدیس و تنزیه شده تا به قبر مطهر می‌رسد. وقتی به آنجا رسید خداوند متعال او را خوانده و می‌فرماید: بنده من از من درخواست کن تا به تو عطا کنم، من را بخوان تا اجابت نمایم، از من طلب نما تا به تو بدهم، حاجتت را از من بخواه تا برآورده نمایم. راوی گفت: امام عليه السلام فرمودند: حق است بر خدا که آنچه بذل نموده را اعطاء فرماید.

۲۲- مل، کامل الزیارات ابی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۲.

پدرم از سعد از محمد بن الحسین، مثل این روایت را نقل کرده است.

۲۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۳.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، مثل این روایت را نقل کرده است.

۲۴- مل، کامل الزیارات ابی عَنْ ابْنِ أَبَانَ عَنْ ابْنِ أَوْرَمَةَ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ الصَّائِغِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: يَا عَلِيُّ زُرِ الْحُسَيْنَ وَلَا تَدَعُهُ قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ أَتَاهُ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ مَنْ أَتَاهُ مَا شِئَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَمَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَرَفَعَ لَهُ دَرَجَةً فَإِذَا أَتَاهُ وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكَ يَكْتُبَانِ مَا خَرَجَ مِنْ فِيهِ مِنْ خَيْرٍ وَلَا

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۲.

^۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۲.

^۳. همان، ص ۱۳۹.

يَكْتُبَانِ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ مِنْ سَبِيٍّ وَلَا غَيْرِ ذَلِكَ فَإِذَا انْصَرَفَ وَدَعُوهُ وَقَالُوا يَا وَلِيَّ اللَّهِ مَغْفُورٌ لَكَ أَنْتَ مِنْ حِزْبِ
اللَّهِ وَحِزْبِ رَسُولِهِ وَحِزْبِ أَهْلِ بَيْتِ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۲۵

رَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا تَرَى النَّارَ بَعَيْنِكَ أَبَدًا وَلَا تَرَكَ وَلَا تَطْعَمُكَ أَبَدًا^۱.

پدرم از ابن أبان از ابن أورمه از کسی که برایش روایت کرده از علی بن میمون الصائغ از حضرت امام صادق علیه السلام نقل کرده که آن حضرت فرمودند: ای علی، قبر حسین علیه السلام را زیارت کن و آن را ترک مکن. عرض کردم: ثواب کسی که آن حضرت را زیارت کند چیست؟ حضرت فرمودند: کسی که پیاده زیارت کند آن حضرت را، خداوند به هر قدمی که برمی دارد، یک حسنه برایش نوشته، و یک گناه از او محو می فرماید، و یک درجه مرتبه اش را بالا می برد و وقتی به زیارت رفت، حق تعالی دو فرشته را برای او می کمارد که آنچه خیر از دهان او خارج می شود را بنویسد و آنچه شر و بد می باشد را ننویسند و وقتی برگشت با او وداع کرده و به وی می گویند: ای ولی خدا، گناهانت آمرزیده شد و تو از افراد حزب خدا و حزب رسول او و حزب اهل بیت رسولش می باشی به خدا قسم، هرگز تو آتش را به چشم نخواهی دید و آتش نیز هرگز تو را نخواهد دید و تو را طعمه خود نخواهد نمود.

۲۵- مل، کامل الزیارات أبی عَنْ سَعْدٍ وَ الْحَمِيرِيِّ مَعًا عَنْ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْحَسَنِيِّ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ الْحَكَمِ النَّخَعِيِّ عَنْ أَبِي حَمَّادٍ الْأَعْرَابِيِّ عَنْ سَدِيرِ الصَّيرَفِيِّ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ فَذَكَرَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ مَا أَتَاهُ عَبْدٌ فَخَطَا خُطْوَةً إِلَّا كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ حُطَّتْ عَنْهُ سَيِّئَةٌ^۲.

پدرم از سعد و الحمیری هر دو از برقی از پدرش از عبد العظیم الحسنی از الحسن بن الحكم النخعی از ابی حماد الأعرابی از سدير الصيرفي این روایت را نقل کرده است. سدير صيرفي می گوید: محضر امام

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۳.

^۲ . همان، ص ۱۳۴.

باقر علیه السلام بودیم پس جوانی درباره قبر امام حسین علیه السلام حرفی به میان آورد. امام باقر علیه السلام به او فرمود: بنده برای زیارت امام حسین علیه السلام قدم از قدم برنمی‌دارد مگر اینکه خداوند برای او یک حسنه نوشته و یک گناه از او پاک می‌کند.

۲۶- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام مِنْ شِيعَتِنَا لَمْ يَرْجِعْ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَيُكْتَبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ خَطَايَا وَ كُلِّ يَدٍ رَفَعَتْهَا دَابَّتُهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَ مُحِيَّ عَنْهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ أَلْفُ دَرَجَةٍ^۱.

محمد الحمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از محمد بن خالد از عبد الرحمن بن حماد از عبدالله أصم از ابن مسکان از حضرت صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: هرکس از شیعیان ما به زیارت حسین بن علی علیه السلام برود، از زیارت باز نمی‌گردد، مگر آن که آمرزیده می‌شود، و به ازای هر قدمی که بر داشته، و به ازای هر گامی که مرکبش برداشته، هزار حسنه برای او نوشته می‌شود، و هزار کار بد از (پرونده او) محو می‌شود، و مقامش هزار درجه بالا می‌رود.

۲۷- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ مَعَا عَنْ سَعْدِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ حَمْدَانَ الْقَلَانِسِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْمُحَارِبِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مِيثَمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ النَّجَّارِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام تَزُورُونَ الْحُسَيْنَ وَ تَرْكَبُونَ السُّفْنَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ إِذَا انْكَفَتْ بِكُمْ نُودِيْتُمْ أَلَّا طِبْتُمْ وَ طَابَتْ لَكُمْ الْجَنَّةُ^۲.

پدرم و علی بن الحسین، از سعد بن عبدالله، از احمد بن احمد بن حمدان قلانسی، از محمد بن الحسین المحاربی، از احمد بن میثم، از محمد بن عاصم، از عبدالله بن نجار نقل کرده، وی گفت: که امام

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۴.

^۲. همان، ص ۱۳۵.

صادق علیه السلام به من فرمودند: آیا به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام می‌روید؟ و آیا بر کشتی سوار می‌شوید و به زیارت آن حضرت می‌روید؟

عرض کردم: بله. حضرت فرمودند: آیا می‌دانی هر گاه کشتی شما را در دریا واژگون کند، منادی ندا می‌کند:

آگاه باشید، خوشا بحال شما، بهشت بر شما گوارا باد.

بیان: قوله إذا انكفت بكم مخفف من المهموز من قولهم كفأت الإناء أى قلبته و كببته.

۲۸- مل، کامل الزیارات أبی و عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ يُوسُفَ الْأَنْبَارِيِّ عَنْ فَائِدِ الْحَنَاطِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّهُمْ يَأْتُونَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بِالنَّوَاحِ وَالطَّعَامِ قَالَ قَدْ سَمِعْتُ قَالَ فَقَالَ يَا فَائِدُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام عَارِفًا بِحَقِّهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ.

پدرم، از سعد بن عبدالله، از عباس بن عامر از یوسف انباری از فائد حنط این روایت را نقل کرده است. وی به محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم: مردم با توجه و گریه به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام رفته و طعام و غذای خود را نیز می‌آورند. شما درباره زیارت آن حضرت چه می‌فرمائید؟ حضرت فرمودند: ای فائد، کسی که به زیارت حضرت حسین بن علی علیه السلام برود در حالی که آگاه به حق ایشان باشد، خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌بخشد.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲۶

۲۹- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ أَبِي يَعْقُوبَ الْأُبْزَارِيِّ عَنْ فَائِدِ بْنِ عَبْدِ صَالِحٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ جُعِلَتْ فِدَاكَ إِنَّ الْحُسَيْنَ قَدْ زَارَهُ النَّاسُ مَنْ يَعْرِفُ هَذَا الْأَمْرَ وَمَنْ يُنْكِرُهُ وَ رَكِبَتْ إِلَيْهِ النِّسَاءُ وَ وَقَعَ حَالُ الشُّهْرَةِ وَ قَدْ انْقَبَضَتْ مِنْهُ لِمَا رَأَيْتُ مِنْ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۹.

الشُّهْرَةَ قَالَ فَمَكَثَ مَلِيًّا لَا يُجِيبُنِي ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيَّ فَقَالَ يَا عِرَاقِي إِنَّ شَهْرُوا أَنْفُسَهُمْ فَلَا تَشْهَرُ أَنْتَ نَفْسَكَ فَوَاللَّهِ مَا أَتَى الْحُسَيْنَ آتٍ عَارِفًا بِحَقِّهِ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری از پدرش، از هارون بن مسلم، از حسن بن علی، از علی بن احمد بن عائذ، از ابی یعقوب ابزاری، از فائد، از حضرت کاظم علیه السلام این روایت را نقل کرده است. فائد می‌گوید: به محضر امام کاظم علیه السلام رفتم، و به خدمت‌شان عرض کردم: فدایت شوم، همه گروه از مردم، حضرت حسین علیه السلام را زیارت می‌کنند، چه کسانی که به این امر عرفان و شناخت دارند (امر ولایت) و چه آنان که منکر آن می‌باشند.

هم‌چنین زنان سوار مراکب شده و به زیارت آن حضرت می‌روند و این زیارت‌ها در حالی واقع می‌شود که زیارت‌کنندگان مشهور و مشخص شده‌اند که از دوستان این خاندان هستند و من چون این شهرت را در خارج حس کرده و لمس نمودم، از رفتن به زیارت خودداری نمودم، وظیفه در اینجا چیست؟ راوی می‌گوید: امام علیه السلام مکث طولانی نموده و جواب من را ندادند؛ سپس روی مبارک به من نموده و فرمودند: ای عراقی اگر آنها خود را آشکار و مشهور نمودند، تو خود را مشهور نساز. به خدا قسم هیچ کسی به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام نمی‌آید در حالی که عارف به حق آن جناب باشد مگر آنکه حق تعالی گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌آمرزد.

۳۰- مل، کامل‌الزیارات ابی و اخی و علی بن الحسین و محمد بن الحسن عن محمد الطَّارِ عن العَمْرَکِيِّ عَنْ صَنْدَلٍ عَنْ ابْنِ بُكَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ زُرَّارَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَقُولُ إِنَّ لِرُؤَاةِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ علیه السلام يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَضْلًا عَلَى النَّاسِ قُلْتُ وَمَا فَضْلُهُمْ قَالَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ النَّاسِ بِأَرْبَعِينَ عَامًا وَ سَائِرُ النَّاسِ فِي الْحِسَابِ وَالْمَوْقِفِ^۲.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل‌الزیارات، همان، ص ۱۴۰.

^۲ . همان، ص ۱۳۷.

پدر و برادر و علی بن الحسین و محمد بن الحسن، همگی از محمد بن یحیی عطار، از عمرکی بن علی بوفکی، از صندل، از عبدالله بن بکیر، از عبید الله بن زراره، این روایت را نقل می‌کند. وی می‌گوید از حضرت صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: در روز قیامت برای زوار حسین بن علی علیه السلام بر سایر مردم فضیلت و برتری می‌باشد. عرض کردم: فضیلتشان چیست؟ حضرت فرمودند: پیش از دیگران و چهل سال قبل از آنها به بهشت داخل می‌شوند در حالی که مردم در حساب و موقف می‌باشند

۳۱- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ زَيْدِ الشَّحَامِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ تَشَوُّقًا إِلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْآمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ أُعْطِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَ كَانَ تَحْتَ لَوَاءِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ فَيُسَكِّنَهُ فِي دَرَجَتِهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^۱.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از صفوان از زید الشحام این روایت را نقل کرده است که امام صادق می‌فرمود: هرکس از سر شوق و عشق به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود، خداوند او را در زمره ایمنان روز قیامت قرار می‌دهد و نامه اعمال او به دست راست او داده شود و زیر پرچم امام حسین علیه السلام قرار گیرد تا در جوار امام حسین علیه السلام جای گیرد و خداوند شنوا و دانا است.

۳۲- ثو، ثواب الأعمال مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْخَشَّابِ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ زَائِرَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ جَعَلَ ذُنُوبَهُ جِسْرًا عَلَى بَابِ دَارِهِ ثُمَّ عَبَّرَهَا كَمَا يُخَلِّفُ أَحَدُكُمْ الْجِسْرَ وَرَاءَهُ إِذَا عَبَّرَ^۲.

محمد بن الحسن بن الولید، از محمد بن الحسن الصفار، از حسن بن موسی الخشاب، از برخی رجالش، از امام صادق علیه السلام، که حضرت فرمودند: زائر حسین علیه السلام گناهانش را پلی بر درب خانه‌اش قرار داده که از آن عبور می‌کند همان طوری که یکی از شما وقتی از پل عبور نمودید آن را عقب سر می‌گذارید.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۲.

^۲ . همان، ص ۱۵۲ و ثواب الأعمال، ص ۸۲.

۳۳- مل، کامل الزیارات ابی عن ابن ابان عن ابن اُورمه عن زکریا المؤمن عن الکاهلی عن ابی عبد الله علیه السلام قال: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ فِي كَرَامَةِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ فِي شَفَاعَةِ مُحَمَّدٍ ص فَلْيَكُنْ لِلْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ زَائِرًا يَنَالُ مِنَ اللَّهِ أَفْضَلَ الْكَرَامَةِ وَ حُسْنَ الثَّوَابِ وَ لَا يَسْأَلُهُ عَنْ ذَنْبٍ عَمِلَهُ فِي حَيَاةِ الدُّنْيَا وَ لَوْ كَانَتْ ذُنُوبُهُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ وَ جِبَالٍ تَهَامَةٌ وَ زَبَدِ الْبَحْرِ إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَتَلَ مَظْلُومًا مُضْطَهَدًا نَفْسُهُ وَ عَطْشَانًا هُوَ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ وَ أَصْحَابُهُ^۱.

پدرم از ابن ابان از ابن اُورمه از زکریا المؤمن از الکاهلی از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که اراده کرده در کرامت الهی و در شفاعت محمد ﷺ در روز قیامت قرار گیرد؛ پس زیارت کننده حسین علیه السلام باشد. با فضیلت ترین کرامتها از طرف خداوند به او می رسد و بهترین ثوابها و در زندگی دنیا از گناه عمل او سوال نمی شود. اگر چه عدد گناهان او به تعداد ریگهای انبوه و کوههای مکه و کفهای دریا باشد. بدرستی که حسین بن علی علیه السلام مظلوم کشته شد و ستم شده بر او، در حالی که او و خانواده اش تشنه بودند.

۳۴- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد بن اُبيه عن ابن محبوب عن عبد الله بن وضاح عن عبد الله بن شعيب التميمي عن ابی عبد الله علیه السلام قال: يُنَادِي مُنَادٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْنَ شِيعَةُ آلِ مُحَمَّدٍ فَيَقُومُ عَنْقُ مِنَ النَّاسِ لَا يُحْصِيهِمْ إِلَّا اللَّهُ فَيَقُومُونَ نَاحِيَةً مِنَ النَّاسِ ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ أَيْنَ زُورُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقُومُ أَنَاسٌ كَثِيرٌ فَيَقَالُ لَهُمْ خُذُوا بِيَدِ مَنْ أَحْبَبْتُمْ انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى الْجَنَّةِ فَيَأْخُذُ الرَّجُلُ مَنْ أَحَبَّ حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ مِنَ النَّاسِ يَقُولُ لِرَجُلٍ يَا فُلَانُ أَمَا تَعْرِفُنِي أَنَا الَّذِي قُتِلْتُ لَكَ يَوْمَ كَذَا وَ كَذَا فَيَدْخُلُهُ الْجَنَّةُ لَا يُدْفَعُ وَ لَا يُمْنَعُ^۲.

حسن بن عبدالله بن محمد از پدرش از ابن محبوب از عبدالله بن وضاح از عبدالله بن شعيب التميمي از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: روز قیامت منادی ندا می کند: شیعیان آل محمد در کجا هستند؟!

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۳.

^۲ . همان، ص ۱۶۶.

پس از میان مردم گردن‌هائی کشیده شده و افرادی بپا می‌خیزند که عدد آنها را غیر از حق تعالی، کس دیگر نمی‌داند. ایشان در قسمتی از جمع بپا خاسته‌اند، سپس منادی ندا می‌کند: زوار قبر حضرت امام حسین (علیه السلام) در کجا هستند؟! خلق بسیاری به پا می‌خیزند. پس به ایشان گفته می‌شود: دست هر کسی را که دوست دارید بگیرید و آنها را به بهشت ببرید، پس شخصی که جزء زائرین است هر کسی را که بخواهد گرفته و به بهشت می‌برد حتی بعضی از مردم به برخی دیگر می‌گویند: ای فلانی من را می‌شناسی؟ من کسی هستم که در فلان روز در فلان مجلس برای تو ایستاده و احترام از تو نمودم پس من را نیز دریاب، زائر او را نیز گرفته و به بهشت داخل نموده، بدون اینکه دافع و مانعی در بین باشد.

۳۵- مل، کامل الزیارات ابی عن ابن ابان عن ابن اورمة عن ابی عبد الله المؤمن عن ابن مسكان عن سليمان بن خالد عن ابی عبد الله (علیه السلام) قال سمعته يقول ان لله في كل يوم وليلة مائة الف لحظة الى الارض يغفر لمن يشاء منه و يعذب من يشاء منه و يغفر لزائري قبر الحسين بن علي (علیه السلام) خاصة و لاهل بيته و لمن يشفع له يوم القيامة كائنا من كان قلت و ان كان رجلا قد استوجب النار قال و ان كان ما لم يكن ناصيباً.

پدرم از حسین بن حسن بن ابان، از محمد بن اورمه، از ابی عبدالله مومن از ابن مسکان، از سلیمان بن خالد، از حضرت صادق (علیه السلام)، این روایت را نقل می‌کند. راوی می‌گوید: از حضرت امام صادق (علیه السلام) شنیدم که می‌فرمودند: خداوند عزوجل در هر روز و هر شب صد هزار بار نظر به ساکنان زمین می‌فرماید و در هر نظر هر کس را که بخواهد آمرزیده و هر کس را که بخواهد عذاب نموده و زائرین قبر حضرت امام حسین (علیه السلام) را بالخصوص و نیز اهل بیت ایشان و کسانی را که زائرین در روز قیامت شفاعت آنها را می‌کنند، خواهد آمرزید. ناگفته نماند اشخاص شفاعت شده هر کس و هر شخصی که باشد، مشمول آمرزش حق تعالی قرار خواهد گرفت اگر چه کسی بوده که مستوجب آتش دوزخ باشد. راوی می‌گوید: عرض کردم: اگر چه کسی بوده که مستحق آتش دوزخ باشد؟ حضرت فرمودند: اگر چه این طور باشد مشروط به اینکه ناصبی محسوب نگردد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۶.

۳۶- ثو، ثواب الأعمال ابنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ أَبِي
عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ النَّهْأَوْنَدِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ ثَوْبَرِ بْنِ أَبِي فَاخْتَةَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَا
حُسَيْنُ إِنَّهُ مَنْ خَرَجَ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۲۸

مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام إِنْ كَانَ مَاشِيًا كُتِبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ مُجِيَ عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَإِنْ
كَانَ رَاكِبًا كُتِبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ حُطُّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الْحَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ
الْمُنْجِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْفَائِزِينَ حَتَّى إِذَا أَرَادَ الْإِنْصِرَافَ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ لَهُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ
يُقَرِّئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اسْتَأْنَفَ الْعَمَلَ فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا مَضَى^۱.

ابن متوکل از محمد العطار از اشعری از الحسین بن عبیدالله از ابن ابی عثمان از عبد الجبار النهاوندی
از ابی سعید از الحسین بن ثویر بن ابی فاخته این روایت را نقل کرده است. حسین بن ثویر می گوید: امام
صادق عليه السلام فرمودند: ای حسین، کسی که از منزلش بیرون آید و قصدش زیارت قبر سیدالشهداء عليه السلام
باشد، اگر پیاده رود خداوند به ازای هر قدمی که برمی دارد، یک حسنه برایش نوشته و یک گناه از او محو
می فرماید تا آن که به حائر برسد. در این هنگام خداوند او را از رستگاران و حاجت رواشدگان قرار
می دهد. بعد از انجام زیارت، خداوند او را از رستگاران ثبت می کند، و هنگامی که بر می گردد، فرشته ای
نزدش می آید و می گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله به تو سلام رسانده و می فرماید: عملت را از نو شروع کن. زیرا
خداوند تا وقتی که مراسم و اعمال زیارت را به پایان برساند که در این هنگام او را از فائزین محسوب
می فرماید تا زمانی که اراده مراجعت نماید در این وقت فرشته ای نزد او آمده و می گوید: عملت را از نو
شروع کن، زیرا خداوند گناهان گذشته ات را آمرزید.

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۲.

۳۷- یب، تهذیب الأحکام سعدٌ و مُحَمَّدٌ بْنُ یَحْیَی و عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ و أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِیسَ جَمِیعاً عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ مِثْلُهُ^۱.

سعد و محمد بن یحیی و عبدالله بن جعفر و أحمد بن إدريس همگی از الحسین بن عبدالله، مثل این روایت را نقل کرده است.

باب ۵: أن زیارته علیه الصلاة و السلام تعدل الحج و العمرة و الجهاد و الإعتاق

باب ۵: روایات دال بر این که زیارت سیدالشهداء علیه السلام، همسان با حج، عمره، جهاد و آزاد کردن بنده است.

۱- مل، کامل الزیارات أبی و عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ و الْکَلْبِیُّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَزَنْطِيِّ قَالَ: سَأَلَ بَعْضُ أَصْحَابِنَا أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام عَمَّنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَیْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ تَعْدِلُ عُمْرَةً^۲.

پدرم و علی بن الحسین و محمد بن یعقوب، همگی، از علی بن ابراهیم بن هاشم، از پدرش، از احمد بن محمد بن ابی نصر نقل کرده‌اند که وی گفت: برخی از اصحاب ما، از امام رضا علیه السلام سوال کردند کسی که به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برود ثوابش چه مقدار است؟ حضرت فرمودند: ثوابش معادل ثواب یک عمره می‌باشد.

۲- ثو، ثواب الأعمال أبی عَنِ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ مِثْلُهُ^۳.

در کتاب ثواب الأعمال، همین روایت با سند پدرم از علی بن ابراهیم، آمده است.

۱. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۳.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۴.

۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبَّادٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ قَالَ نَعَمْ يَا أَبَا سَعِيدٍ أَنْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَ أَطِيبَ الْأَطْيَبِينَ وَأَطْهَرَ الطَّاهِرِينَ وَأَبْرَّ الْأَبْرَارِ فَإِذَا زُرْتَهُ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۲۹

كُتِبَتْ لَكَ اثْنَتَانِ وَعِشْرُونَ حَجَّةً^۱.

محمد بن جعفر، از محمد الحسین، از حسن بن علی بن ابی عثمان، از اسماعیل ابن عباد، از حسن بن علی، از ابی سعید مدائنی وی گفت: بر حضرت صادق عليه السلام داخل شدم و عرض کردم: فدایت شوم: آیا به زیارت قبر حضرت حسین عليه السلام بروم؟ حضرت فرمودند: بله، ای ابا سعد به زیارت قبر پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله که پاکیزه‌ترین پاکان و نیکوکارترین نیکوکاران است برو و بدان هر گاه او را زیارت کردی ثواب بیست و دو عمره برایت نوشته می‌شود.

۴- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب ثواب الأعمال، همین روایت با سند پدرم از محمد بن یحیی از الأشعری از محمد بن الحسین آمده است.

۵- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ سَمِعْتُ الرُّضَا عليه السلام يَقُولُ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ تَعْدِلُ عُمْرَةً مَبْرُورَةً مُتَقَبَّلَةً^۳.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۴ و در آن (عمره) بدل (حجّه) است.

^۲ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

^۳ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۵.

محمد بن جعفر، از محمد بن الحسین، از محمد بن سنان، نقل کرده است که از امام رضا علیه السلام شنیدم که می فرمودند: زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام معادل یک عمره مقبول می باشد.

۶- ثو، ثواب الأعمال ابن الولید عن الصفار عن محمد بن الحسين بن أبي الخطاب عن ابن سنان مثله^۱.

در کتاب ثواب الأعمال، همین روایت با سند ابن الولید از الصفار از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب از ابن سنان، آمده است.

۷- مل، کامل الزیارات أبی و محمد بن عبد الله معاً عن الحميري عن إبراهيم بن مهزيار عن أخيه علي عن محمد بن سنان مثله^۲.

در کتاب کامل الزیارات، همین روایت با سند پدرم و محمد بن عبدالله هر دو از حمیری از ابراهیم بن مهزیار از برادرش علی از محمد بن سنان، آمده است.

۸- مل، کامل الزیارات أبی و ابن الولید عن سعد عن أحمد و عبد الله ابني محمد بن عيسى عن موسى بن القاسم عن الحسن بن الجهم قال: قلت لأبي الحسن عليه السلام ما تقول في زيارة قبر الحسين عليه السلام فقال لي ما تقول أنت فيه فقلت بعضنا يقول حجة و بعضنا يقول عمرة فقال هي عمرة مقبولة^۳.

پدرم و محمد بن الحسن، از سعد بن عبدالله، از احمد و عبدالله پسران محمد بن عیسی، از موسی بن قاسم، از حسن بن الجهم، این روایت را نقل کرده اند. راوی می گوید: محضر مبارک حضرت ابی الحسن علیه السلام عرض کردم: درباره زیارت قبر امام حسین علیه السلام چه می فرمائید؟ حضرت فرمودند: نظر تو درباره آن چیست؟ عرض کردم: بعضی از ما معتقدند که ثواب آن به مقدار ثواب یک حج بوده و برخی دیگر می گویند ثوابش به اندازه ثواب یک عمره است. حضرت فرمودند: ثوابش به مقدار عمره مقبول می باشد.

^۱ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۵.

^۳ . همان.

۹- ثو، ثواب الأعمال أبي عن سعد عن أحمد بن محمد عن موسى مثله إلا أن فيه عمره مبرورة^۱.

در کتاب ثواب الأعمال، همین روایت با سند پدرم از سعد از أحمد بن محمد از موسی ذکر شده است؛
الا این که عبارت «هی» در آن نیامده است.

۱۰- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن عیسی عن محمد بن علی عن ابراهیم بن یحیی القطان
عن أبيه أبي البلاد قال: سألت أبا الحسن عليه السلام عن زيارة قبر الحسين عليه السلام فقال ما تقولون انتم قلت نقول حجة و
عمره قال

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۰

تعديل عمره مبرورة^۲.

محمد بن الحسن از محمد بن الحسن الصفار از احمد بن محمد بن عیسی از محمد بن علی از ابراهیم
بن یحیی قطان از پدرش ابی البلاد این روایت را نقل کرده است که از حضرت رضا علیه السلام راجع به زیارت
قبر مطهر حضرت حسین بن علی علیه السلام پرسیدم؟ حضرت فرمودند: نظر شما درباره آن چیست؟ عرض
کردم: ما می گوئیم: ثواب آن معادل ثواب حج و عمره است. حضرت فرمودند: ثواب آن معادل عمره مقبول
می باشد.

۱۱- مل، کامل الزیارات علی بن الحسين عن سعد عن ابن عیسی عن ابن أشیم عن صفوان قال: سألت الرضا
عليه السلام عن زيارة قبر الحسين عليه السلام أي شيء فيه من الفضل قال تعديل عمره^۳.

علی بن الحسین از سعد بن عبدالله از احمد بن محمد بن عیسی از علی بن احمد بن أشیم از صفوان
بن یحیی این روایت را نقل کرده است که از حضرت رضا علیه السلام راجع به زیارت قبر امام حسین علیه السلام
پرسیده و عرضه داشتم: چه ثوابی در آن می باشد. حضرت فرمودند: ثواب آن معادل با یک عمره می باشد.

۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۵.

۳. همان.

۱۲- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ مِثْلَهُ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، همین روایت با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از صفوان، آمده است.

۱۳- مل، کامل الزیارات جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعُمَرَكِيِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ بَعْضِهِمْ عليه السلام قَالَ: أَرْبَعُ عُمَرٍ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام تَعْدِلُ عُمَرَةً^۲.

جماعتی از اصحاب ما، از احمد بن ادريس و محمد بن يحيى عطار، از عمرکی ابن علی، از برخی اصحابش، از بعضی از ائمه عليه السلام که فرمودند: چهار تا عمره معادل یک حج است و زیارت قبر مطهر حضرت امام حسین عليه السلام معادل یک عمره می باشد.

۱۴- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ الْعُمَرَكِيِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي بَابٍ [نَابٍ] قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ تَعْدِلُ عُمَرَةً وَ لَا يَنْبَغِي التَّخَلُّفُ عَنْهُ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِ سِنِينَ^۳.

با همین اسناد، از عمرکی بوفکی، از کسی که برایش حدیث گفته، از محمد بن فیض، از ابن رناب، وی گفت از حضرت صادق عليه السلام راجع به زیارت قبر مطهر امام حسین عليه السلام پرسیدم؟ حضرت فرمودند: بله، زیارت آن جناب معادل یک عمره است و شایسته و سزاوار نیست که بیشتر از چهار سال از آن تخلف شود.

۱۵- مل، کامل الزیارات الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيْسَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ فَضِيلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: زِيَارَةُ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وَ زِيَارَةُ قُبُورِ الشُّهَدَاءِ وَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام تَعْدِلُ حَجَّةً مَبْرُورَةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۵.

^۲ . همان.

^۳ . همان، ص ۱۵۶.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش، از حسن بن محبوب، از جمیل ابن دراج، از فضیل بن یسار، از امام باقر علیه السلام این روایت را نقل کرده است که حضرت فرمودند: زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام و قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله و قبور شهداء معادل یک حج قبول شده است که با رسول خدا صلی الله علیه و آله بجا آورده شده باشد.

۱۶- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن عیسی عن ابن فضال عن حریز عن فضیل مثله^۲.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند ابن الولید از الصفار از ابن عیسی از ابن فضال از حریز از فضیل، آمده است.

۱۷- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر عن محمد بن الحسین عن صفوان عن حریز مثله^۳.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از صفوان از حریز، آمده است.

۱۸- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر عن محمد بن الحسین عن محمد بن سنان قال سمعتُ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۱

أبا الحسن الرضا علیه السلام يقول من أتى قبر الحسين علیه السلام كتب الله له حجة مبرورة^۴.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۷.

^۲ . همان.

^۳ . همان.

^۴ . همان، ص ۱۵۶.

محمد بن جعفر، از محمد بن الحسین، از محمد بن سنان که وی می‌گوید: از حضرت رضا علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: کسی که به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام رود خداوند یک حج قبول شده برایش می‌نویسد.

۱۹- مل، کامل الزیارات أبی عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ عَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ الْأَنْبَارِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام جُعِلَتْ فِدَاكَ إِنَّهُ لَيْسَ كُلُّ سَنَةٍ يَتَهَيَّأُ لِي مَا أَخْرَجُ بِهِ إِلَى الْحَجِّ فَقَالَ إِذَا أَرَدْتَ الْحَجَّ وَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَكَ فَاتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ فَإِنَّهَا تُكْتَبُ لَكَ حَجَّةٌ وَإِذَا أَرَدْتَ الْعُمْرَةَ وَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَكَ فَاتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَإِنَّهَا تُكْتَبُ لَكَ عُمْرَةٌ^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله از حسن بن علی بن عبدالله بن مغیره از عباس بن عامر از عبدالله بن عبید انباری که گفت: محضر مبارک حضرت صادق علیه السلام عرضه داشتیم: فدایت شوم هر سال آمادگی ندارم برای رفتن به حج چه باید کرد؟ حضرت فرمودند: هر گاه اراده حج نموده، ولی آمادگی برای آن را نداشتی به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام برو زیرا برای تو یک حج منظور می‌شود و هر وقت اراده عمره نمودی و برای انجام آن مهیا نبودی، به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برو؛ زیرا ثواب یک عمره برایت می‌نویسند.

۲۰- مصبا، المصباحین عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب مصباح شیخ طوسی، این روایت با سند عبدالله بن عبید، آمده است.

۲۱- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيْسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ حَسَّانَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا يُقَالُ إِنْ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً قَالَ فَقَالَ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۶.

^۲ . شیخ طوسی، مصباح المتهجد، بیروت، فقه الشیعه، ۱۴۱۱، ص ۴۹۸.

إِنَّمَا الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ هَاهُنَا وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْحَجَّ وَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَهُ فَأَتَاهُ كُتِبَتْ لَهُ حَجَّةٌ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْعُمْرَةَ فَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَهُ كُتِبَتْ لَهُ عُمْرَةٌ^۱.

محمد بن الحسن از محمد بن الحسن الصفار از احمد بن محمد بن عیسی از پدرش از ابن ابی عمیر از هشام بن الحکم از عبد الکریم بن حسان که می‌گوید: محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم: این گفتار چیست که می‌گویند: زیارت قبر امام حسین علیه السلام معادل یک حج و عمره است؟ حضرت فرمودند: معادل بودن زیارت آن حضرت با حج و عمره، تنها در وقتی است که شخص اراده حج کند، ولی آمادگی برای آن را نداشته، ولی به زیارت آن جناب بشتابد، در اینجا حق تعالی ثواب یک حج برای او می‌نویسد چنانچه اگر اراده عمره نمود ولی برایش میسر نبود، ولی به زیارت امام علیه السلام رفت در اینجا نیز ثواب یک عمره برایش منظور می‌گردد.

۲۲- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ نَهِيكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب کامل الزیارات، همین روایت با سند جعفر بن محمد بن محمد بن ابراهیم از عبدالله بن احمد بن نهیک از ابن ابی عمیر، آمده است.

۲۳- مل، کامل الزیارات الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ فَضِيلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام تَعْدِلُ حَجَّةً مَبْرُورَةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله^۳.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی از پدرش از حسن بن محبوب از جمیل ابن صالح از فضیل بن یسار از حضرت باقر علیه السلام، که حضرت فرمودند: زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام معادل حج مقبولی است که با رسول خدا صلی الله علیه و آله بجا آورده شود.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۶.

^۲ . همان، ص ۱۵۸.

^۳ . همان، ص ۱۵۷.

۲۴- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ حَرِيزٍ وَابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ فَضِيلٍ عَنْهُمَا قَالَا زِيَارَةُ قَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۲

ﷺ وَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ﷺ تَعْدِلُ حَجَّةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ^۱.

محمد بن الحسن بن علی از پدرش از حسن بن سعید از صفوان بن یحیی از حریز و حسن بن محبوب از جمیل بن صالح از فضیل بن یسار از امام باقر ﷺ و امام صادق ﷺ که فرمودند: زیارت قبر رسول خدا ﷺ و قبور شهداء و قبر امام حسین ﷺ معادل حجی است که با پیغمبر خدا ﷺ بجا آورده شود.

۲۵- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْقَمَّاطِ عَنِ ابْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَرَادَ الْحَجَّ وَلَمْ يَتَهَيَّأْ لَهُ ذَلِكَ فَاتَى الْحُسَيْنَ ﷺ فَعَرَفَ عِنْدَهُ يُجْزِيهِ ذَلِكَ مِنَ الْحَجِّ^۲.

محمد بن الحسن بن محمد بن الحسن الصفار از محمد بن عیسی بن عبید از ابی سعید قماط از ابن ابی یعفور که گفت: از حضرت صادق ﷺ شنیدم که می فرمودند: اگر شخصی اراده حج کند ولی آماده نباشد و در این حال به زیارت قبر حضرت امام حسین ﷺ برود پس در روز عرفه نزد حضرت بوده و آن جناب را زیارت کند، این عمل مجزی از حج است؛ یعنی ثواب حج را دریافت نموده، بدون اینکه عمل حج انجام داده باشد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۷.

^۲ . همان

۲۶- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى الْعَبْدِ الصَّالِحِ عليه السلام إِنْ رَأَى سَيِّدِي أَنْ يُخْبِرَنِي بِأَفْضَلِ مَا جَاءَ بِهِ فِي زِيَارَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَ هَلْ تَعْدِلُ ثَوَابَ الْحَجِّ لِمَنْ فَاتَهُ فَكَتَبَ عليه السلام تَعْدِلُ الْحَجَّ لِمَنْ فَاتَهُ الْحَجُّ^۱.

محمد بن جعفر، از محمد بن الحسین، از محمد بن سنان، از ابراهیم بن عقبه که وی گفت: نامه‌ای به امام کاظم عليه السلام نوشتم و در آن عرض کردم: اگر آقا و سرور ما مصلحت دیدند به ما خبر دهند از بهترین و برترین ثوابی که در زیارت حضرت امام حسین عليه السلام وارد شده است. آیا ثواب آن معادل ثواب حج هست، از کسی که نتوانسته عمل حج را بجا آورد؟

امام عليه السلام در جوابش مرقوم فرمودند: ثواب زیارت امام حسین عليه السلام معادل ثواب حج است، برای کسی که حج از دستش رفته است.

۲۷- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ نَهْيَكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ الْحُسَيْنِ الْأَحْمَسِيِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّةِ قَالَتْ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ تَعْدِلُ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ وَ مِنَ الْخَيْرِ هَكَذَا وَ هَكَذَا وَ أَوْمَى بِيَدِهِ^۲.

جعفر بن محمد ابراهیم بن عبید الله بن موسی بن جعفر، از عبدالله بن احمد بن نهیک، از محمد بن ابی عمیر، از حسن احمسی، از ام سعید احمسیه، که گفت: از حضرت صادق عليه السلام درباره زیارت قبر حضرت امام حسین عليه السلام سوال پرسیدم؟

حضرت فرمودند: زیارت آن حضرت معادل با یک حج و یک عمره می‌باشد و از اعمال خیر و پسندیده معادل و مساوی با چنان و چنان است. سپس با دست اشاره به عدد آن اعمال خیر فرمودند.

۲۸- كِتَابُ حُسَيْنِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ مِثْلَهُ^۱.

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۷.

^۲. همان، ص ۱۵۸.

همین روایت با سند حسین بن عثمان از أم سعید، نیز وارد شده است.

۲۹- مل، کامل الزیارات أبی و ابنُ الولیدِ معاً عن ابنِ أبانٍ عنِ الحُسَینِ بنِ سَعدٍ عنِ القَاسِمِ بنِ مُحَمَّدٍ عنِ إِسْحَاقَ بنِ إِبْرَاهِیمَ عنِ هَارُونَ بنِ خَارجَةَ قال: سألَ رَجُلٌ أبا عَبْدِ اللَّهِ (ع) و أَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَینِ (ع) فَقَالَ إِنَّ الْحُسَینَ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْناً غُبراً یَبْکُونُهُ إِلَى یَوْمِ الْقِیَامَةِ فَقُلْتُ لَهُ بِأَبی أَنْتَ وَ أُمِّی رُویَ عَنْ أَبِیکَ فِی الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ قَالَ نَعَمْ حَجَّةً وَ عُمْرَةً حَتَّى عَدَّ عَشْرَةً^۱.

پدرم و محمد بن الحسن از حسین بن حسن بن ابان از حسین ابن سعید از قاسم بن محمد از اسحاق بن ابراهیم از هارون بن خارجه این روایت را نقل کرده‌اند که مردی از حضرت صادق (ع) سوال کرد و من نیز آنجا حاضر بودم، سائل پرسید: چه اجر و ثوابی است برای کسی که حضرت امام حسین (ع) را زیارت کند؟

حضرت فرمودند: خداوند متعال چهار هزار فرشته را برای آن حضرت گمارده که همگی ژولیده و غبار آلود بوده و تا روز قیامت برای آن حضرت گریه می‌کنند. عرض کردم: پدر و مادرم فدایت شوند، از پدر بزرگوارتان نقل شده که فرموده‌اند: ثواب زیارت امام حسین (ع) معادل حج و عمره است؟ حضرت فرمودند: بله، حج و عمره بعد تعداد حج و عمره را شمرد، تا به ده حج و عمره رسید.

۳۰- ثو، ثواب الأعمال ابنُ الولیدِ مثله^۲.

در کتاب ثواب الاعمال، همین روایت با سند ابن الولید آمده است.

۳۱- مل، کامل الزیارات أبی و عَلِیُّ بنُ الْحُسَینِ عنِ سَعدٍ عنِ ابنِ عِیْسَى عنِ الْوَشَّاءِ

^۱ . کتاب حسین بن عثمان، ص ۱۰۹، در ضمن اصول شانزده گانه.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۸.

^۳ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۸.

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ عَنْ رَجُلٍ سَأَلَ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ فَقَالَ إِنَّهُ يَعْدِلُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً وَقَالَ بِيَدِهِ هَكَذَا مِنَ الْخَيْرِ يَقُولُ بِجَمِيعِ يَدَيْهِ هَكَذَا^۱.

پدرم و علی بن الحسین، از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن محمد ابن عیسی، از حسن بن علی و شاء، از احمد بن عائذ، از ابی خدیجه، از شخصی که از حضرت باقر عليه السلام درباره زیارت قبر حضرت امام حسین عليه السلام سوال کرده بود: امام عليه السلام فرمودند: زیارت حضرت امام حسین عليه السلام معادل یک حج و عمره است و با دست اشاره کردند که معادل این مقدار (تمام انگشتان دو دست را نشان دادند) از اعمال خیر است.

۳۲- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن ابن عیسی و محمد بن عبد الحمید و عن یونس بن یعقوب عن أمّ سعید الحمسیّة قالت قلت لأبی عبد الله عليه السلام أى شىء تذكّر فی زیارة قبر الحسین عليه السلام من الفضل قال تذكّر فیہ یا أمّ سعید فضل حجة و عمرّة و خیرها کذا و بسط یدہ و نکس أصابعه^۲.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد و محمد بن عبد الحمید، از یونس بن یعقوب، از ام سعید احمسیه که وی به محضر امام صادق عليه السلام عرض کرد: چه فضیلتی را در زیارت قبر حضرت امام حسین عليه السلام ذکر می فرمایید؟

حضرت فرمود: ای ام سعید، فضیلت یک حج و عمره را در آن ذکر می کنیم و بهتر از آن چنین است و همزمان با گفتن این عبارت اخیر دو دستشان را باز کرده و انگشتانشان را برگرداندند به طوری که کف دست به طرف روی مبارک و روی دست به طرف مخاطب واقع شد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۸.

^۲ . همان، ص ۱۵۹.

۳۳- مل، کامل الزیارات ابی و علی بن الحسین و جماعه مشایخی عن سعد عن ابن سنان عن ابی سعید القمط عن ابن ابی یعفور قال: سمعتُ ابا عبد الله علیه السلام يقولُ لرجُلٍ من موالیه یا فلانُ ا تزورُ قبرَ ابی عبد الله الحسین بن علی علیه السلام قال نعم اننی ازورهُ بین ثلاثِ سنینِ مرّةً فقال له و هو مُصَفَّرٌ وَجْهُهُ اَمَا وَاللّهِ الَّذی لا اِلهَ اِلاّ هُوَ لو زُرْتُهُ کَانَ أَفْضَلَ مِمّا أَنْتَ فِیهِ فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ ا کُلُّ هَذَا الْفَضْلِ فَقَالَ نَعَمْ وَاللّهِ لو اَنّی حَدَّثْتُکُمْ بِفَضْلِ زِیَارَتِهِ وَ بِفَضْلِ قَبْرِهِ لَتَرَكْتُمْ الْحَجَّ رَأْسًا وَ مَا حَجَّ مِنْکُمْ أَحَدٌ وَ یَحْکَا مَا عَلِمْتَ أَنَّ اللّٰهَ اتَّخَذَ کَرْبَلَاءَ حَرَمًا آمِنًا مُبَارَكًا قَبْلَ أَنْ یَتَّخِذَ مَكَّةَ حَرَمًا قَالَ ابْنُ ابی یَعْفُورٍ فَقُلْتُ لَهُ قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ عَلَی النَّاسِ حَجَّ الْبَیْتِ وَ لَمْ یَذْکُرْ زِیَارَةَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ علیه السلام فَقَالَ وَ اِنْ کَانَ کَذَلِکَ فَاِنَّ هَذَا شَیْءٌ جَعَلَهُ اللّٰهُ هَکَذَا ا مَا سَمِعْتَ قَوْلَ ابی امیرِ الْمُؤْمِنِیْنَ حَیْثُ یَقُولُ اِنَّ بَاطِنَ الْقَدَمِ اَحَقُّ بِالْمَسْحِ مِنْ ظَاهِرِ الْقَدَمِ وَ لَکِنَّ اللّٰهَ فَرَضَ هَذَا عَلَی الْعِبَادِ ا وَ مَا عَلِمْتَ اَنَّ الْمَوْقِفَ لو کَانَ فِی الْحَرَمِ کَانَ أَفْضَلَ لِأَجْلِ الْحَرَمِ وَ لَکِنَّ اللّٰهَ صَنَعَ ذَلِکَ فِی غَیْرِ الْحَرَمِ^۱.

پدرم و علی بن الحسین و جمعی از اساتیدم از سعد از ابن سنان از ابی سعید القمط از ابن ابی یعفور این روایت را نقل کرده است. عبدالله ابی یعفور می گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که به شخصی از دوستانش فرمودند: فلانی به زیارت قبر ابی عبدالله الحسین علیه السلام می روی؟ آن شخص گفت: بله، هر سه سال یا دو سال یک مرتبه به زیارتش می روم.

حضرت در حالی که صورتشان زرد شده بود فرمودند: به خدائی که معبودی غیر از او نیست، اگر او را زیارت کنی برتر است برای تو از آنچه در آن هستی.

آن شخص عرض کرد: فدایت شوم، آیا تمام این فضل برای من هست؟ حضرت فرمودند: بله به خدا سوگند، اگر من فضیلت زیارت آن حضرت و فضیلت قبرش را برای شما بازگو کنم، به طوری کلی حج را ترک کرده و احدی از شما دیگر به حج نمی رود، وای بر تو آیا نمی دانی خداوند متعال بواسطه فضیلت قبر آن حضرت، کربلا را حرم امن و مبارک قرار داد، پیش از آن که مکه را حرم امن نماید؟

^۱ . نفس المصدا، ص ۲۶۶.

ابن ابی یعفور می‌گوید: محضرش عرضه داشتیم: خداوند متعال حج و زیارت بیت الله را بر مردم واجب کرده ولی زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) را بر مردم واجب نکرده است، پس چطور شما چنین می‌فرمائید؟

حضرت فرمودند: اگر چه همین طور است ولی در عین حال خداوند متعال فضیلت زیارت آن حضرت را این گونه قرار داده است. مگر نشنیده ای کلام امیر المؤمنین (علیه السلام) را که فرمودند: کف پا سزاوارتر است به مسح نمودن از ظاهر و روی پا، ولی در عین حال حق تعالی مسح روی پا را بر بندگان واجب کرده است؟ نیز مگر نمی‌دانی با این که موقف (محل محرم شدن) به خاطر شرافتی که در حرم هست افضل و برتر بود، ولی خداوند متعال آن را در غیر حرم قرار داده است.

۳۴- ثو، ثواب الأعمال أبي عن سعدٍ عن محمد بن الحسين عن محمد بن سنان عن محمد

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۳۴

بن صدقة عن صالح النيلي عن أبي عبد الله (عليه السلام) قال: من أتى قبر الحسين (عليه السلام) عارفاً بحقه كان كمن حج مائة حجة مع رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) .^۱

پدرم از سعد بن عبدالله، از محمد بن الحسين بن أبي الخطاب، از محمد بن سنان، از محمد بن صدقه، از صالح نیلی این روایت را نقل کرده است. راوی گفت: حضرت صادق (علیه السلام) فرمودند: کسی که به زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) برود در حالی که به حق آن حضرت آگاه و مطلع باشد مثل کسی است که صد مرتبه با رسول خدا (صلى الله عليه وآله وسلم) حج بجا آورده باشد.

۳۵- ثو، ثواب الأعمال بهذا الإسناد عن ابن صدقة عن مالك بن عطيّة عن أبي عبد الله (عليه السلام) قال: من زار قبر أبي عبد الله (عليه السلام) كتب الله له ثمانين حجة مبرورة.^۱

^۱ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۴

از پدرم، از سعد، از محمد بن الحسین، از محمد بن صدقه، از مالک بن عطیه، از حضرت صادق علیه السلام حضرت فرمودند: کسی که حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کند خداوند متعال برایش هشتاد حج مقبول منظور می‌دارد.

۳۶- ثو، ثواب الأعمال أبي عن الحميري عن محمد بن الحسين عن محمد بن إسماعيل عن صالح بن عتبة عن أبي سعيد المدائني قال: قلت لأبي عبد الله عليه السلام جعلت فداك آتي قبر الحسين عليه السلام قال نعم يا أبا سعيد أئت قبر ابن رسول الله أطيب الطيبين وأطهر الأطهرين وأبر الأبرار وإذا زرتك كتب الله لك عتق خمس وعشرين رقبة^۱.

پدرم از الحمیری از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل بن بزيع، از صالح بن عقبه، از سعید مدائنی، وی گفت: بر حضرت صادق علیه السلام داخل شده، عرض کردم: فدایت شوم به زیارت قبر حسین علیه السلام بروم؟ حضرت فرمودند: بله، ای ابا سعید به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام که فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله و پاکیزه‌ترین پاکان و نیکوکارترین نیکوکاران است برو، زیرا وقتی آن حضرت را زیارت کردی خداوند متعال ثواب بیست و پنج حج برایت می‌نویسد.

۳۷- مل، کامل الزیارات أبو العباس عن محمد بن الحسين مثله^۲.

این روایت در کتاب کامل الزیارات با سند أبو العباس از محمد بن الحسین، آمده است.

۳۸- مل، کامل الزیارات أبي عن عده من أصحابنا عن سعد بن ابن عيسى عن محمد بن إسماعيل مثله^۳.

این روایت در کتاب کامل الزیارات با سند پدرم از برخی از أصحاب از سعد از ابن عیسی از محمد بن اسماعیل، آمده است.

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۴.

^۲. همان، ص ۸۳.

^۳. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۴.

^۴. همان، ص ۱۶۵.

۳۹- ثوَابُ الْأَعْمَالِ أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ بَشِيرِ الدَّهَّانِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام أَيُّمَا مُؤْمِنٍ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليه السلام عَارِفًا بِحَقِّهِ فِي غَيْرِ يَوْمٍ عِيدٍ كُتِبَتْ لَهُ عِشْرُونَ حَجَّةً وَ عِشْرُونَ عُمْرَةً مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ وَ عِشْرُونَ غَزْوَةً مَعَ نَبِيِّ مُرْسَلٍ وَ إِمَامٍ عَادِلٍ^۱.

پدرم از سعد از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه از بشیر الدهان این روایت را نقل کرده است. بشیر دهان، از امام صادق عليه السلام روایت کرده است که فرمود: هر مؤمنی که با آگاهی از حق امام حسین عليه السلام در غیر روز عید به زیارت قبر او برود، ثواب بیست حج و بیست عمره صحیح و مقبول، و ثواب بیست جنگ در رکاب پیامبر یا امامی عادل، برای او ثبت می شود.

۴۰- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۲.

این روایت در کتاب کامل الزیارات با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، آمده است.

۴۱- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ مِثْلَهُ^۳.

این روایت در کتاب کامل الزیارات با سند پدرم از سعد، آمده است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۵

۴۲- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ ابْنُ الْوَلِيدِ مَعًا عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ صَفْوَانَ وَ جَعْفَرِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي غُنْدَرٍ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: كَانَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام ذَاتَ يَوْمٍ فِي حَجَرِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله يُلَاعِبُهُ وَ يُضَاحِكُهُ فَقَالَتْ عَائِشَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَشَدَّ إِعْجَابَكَ بِهَذَا الصَّبِيِّ فَقَالَ لَهَا وَيْلَكَ وَ كَيْفَ لَا أُحِبُّهُ وَ لَا أُعْجَبُ بِهِ وَ هُوَ ثَمَرَةُ فُؤَادِي وَ قُرَّةُ عَيْنِي أَمَا إِنَّ أُمَّتِي سَتَقْتُلُهُ فَمَنْ زَارَهُ بَعْدَ وَفَاتِهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً مِنْ حِجَجِي

^۱ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۱.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۸۳.

^۳ . همان.

قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَجَّةٌ مِنْ حِجَجِكَ قَالَ نَعَمْ وَحَجَّتَيْنِ مِنْ حِجَجِي قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَجَّتَيْنِ مِنْ حِجَجِكَ قَالَ نَعَمْ وَأَرْبَعَةً قَالَ فَلَمْ تَزَلْ تَزَادُهُ وَزَيْدٌ وَيُضْعَفُ حَتَّى بَلَغَ تِسْعِينَ حَجَّةً مِنْ حِجَجِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِأَعْمَارِهَا^۱.

پدرم و محمد بن الحسن بن ولید، از سعد بن عبدالله، از محمد بن عیسی بن عبید، از صفوان بن یحیی و جعفر بن عیسی بن عبید الله از ابوعبدالله الحسین بن ابی غندر از کسی که برایش از حضرت صادق علیه السلام نقل نمود. وی گفت: روزی حسین بن علی علیه السلام در دامن نبی اکرم صلی الله علیه و آله نشسته بود و با آن حضرت بازی می کرد و هر دو می خندیدند. عایشه گفت: یا رسول الله، چه قدر علاقه و محبت شما به این طفل زیاد است؟ حضرت فرمودند: وای بر تو، چه گونه او را دوست نداشته و به او محبت نداشته باشم در حالی که میوه دل من و نور چشمم می باشد. این امر قطعی است که از قریب امت من او را خواهند کشت و کسی که بعد از شهادتش او را زیارت کند خداوند برای او ثواب یک حج از حج های من را می نویسد. عایشه گفت: یا رسول الله حجی از حج های شما؟ حضرت فرمودند: بله، دو حج از حج های من. عایشه گفت: یا رسول الله دو حج از حج های شما؟ حضرت فرمودند: بلی، چهار حج از حج های من. راوی می گوید: پیوسته حضرت به تعداد حج ها اضافه کردند و آن را بالا بردند تا به نود حج با عمره از حج ها و عمره های خودشان صلی الله علیه و آله رساندند.

۴۳- ما، الأمالی للشیخ الطوسی الحُسَینُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْقَزْوِیْنِیُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ وَهْبَانَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَبْشَى عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ الْحُسَینِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ یَحْیَى عَنْ الْحُسَینِ بْنِ أَبِي غُنْدَرٍ مِثْلَهُ^۲.

این روایت در کتاب امالی شیخ طوسی، با سند حسین بن ابراهیم قزوینی از محمد بن وهبان از علی بن حبشی از العباس بن محمد بن الحسین از پدرش از صفوان بن یحیی از الحسین بن ابی غندر، آمده است.

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۶۸.

^۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۶۸.

۴۴- ب، قرب الإسناد عَنْهُمَا عَنْ حَنَانٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا تَقُولُ فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ بَلَّغَنَا عَنْ بَعْضِكُمْ أَنَّهُ قَالَ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً قَالَ فَقَالَ مَا أضعفَ هَذَا الْحَدِيثَ مَا تَعْدِلُ هَذَا كُلَّهُ وَ لَكِنْ زُورُهُ وَ لَا تَجْفُوهُ فَإِنَّهُ سَيِّدُ شَبَابِ الشُّهَدَاءِ وَ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ شَبِيهُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا وَ عَلَيْهِمَا بَكَتِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ^۱.

حنان می گوید: به امام صادق عليه السلام عرض کردم که ثواب زیارت سیدالشهداء عليه السلام چه مقدار است؟ زیرا از بعضی از ائمه عليهم السلام به ما رسیده است که ثواب آن، برابر یک حج و یک عمره است. حضرت فرمود: این حدیث، ضعیف است. ثواب آن، معادل همه آن چه گفتمی، نیست؛ اما حضرت را زیارت کنید و به ایشان جفا نکنید. به درستی که حسین بن علی عليه السلام سید جوانان شهید و سید جوانان بهشتی است. او شبیه یحیی بن زکریا است که آسمان و زمین بر این دو بزرگوار، گریه کرد.

بیان: لعل المراد أنها لا تعدل الواجبين من الحج و العمرة و الأظهر أنه محمول على التقية.

نکته: شاید مراد از این بیان حضرت، این باشد که معادل حج و عمره واجب نیست؛ اما اظهر این است که این روایت در ظرف تقیه، وارد شده است.

۴۵- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ عَنْ أُمِّ سَعِيدٍ الْأَحْمَسِيَّةِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ قَدْ بَعَثْتُ مَنْ يَكْتَرِي لِي حِمَارًا إِلَى قُبُورِ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ مَا يَمْنَعُكَ مِنْ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ قَالَتْ قُلْتُ وَ مَنْ هُوَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَتْ قُلْتُ وَ مَا لِمَنْ زَارَهُ قَالَ عُمْرَةٌ وَ حَجَّةٌ مَبْرُورَةٌ وَ مِنْ الْخَيْرِ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۶

كَذَا وَ كَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بِيَدِهِ^۲.

^۱ . عبدالله بن جعفر حمیری، قرب الإسناد، قم، آل بیت، ۱۳۷۱، ص ۴۸.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۰۹.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب از ابی داود المسترق از ام سعید احمسیه می‌گوید: محضر مبارک حضرت صادق علیه السلام بودم و کسی را فرستاده بودم که دراز گوشی را کرایه کند و من را به قبور شهداء ببرد. امام علیه السلام فرمودند: چه چیز تو را باز داشت از زیارت حضرت سید الشهداء علیه السلام. ام سعید می‌گوید: عرض کردم: سید الشهداء کیست؟ حضرت فرمودند: سید الشهداء، امام حسین علیه السلام می‌باشد. ام سعید عرض کرد: ثواب کسی که آن حضرت را زیارت کند چیست؟ حضرت فرمودند: حج و عمره قبول شده و از اعمال خیر فلان و فلان و با دست مبارک سه مرتبه این عبارت را تفهیم فرمودند.

۴۶- ثو، ثواب الأعمال أبی عن سعد عن محمد بن الحسين مثله^۱.

در کتاب ثواب الاعمال، این روایت با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین، وارد شده است.

۴۷- مل، کامل الزیارات أبی و علی بن الحسین و محمد بن الحسن جميعاً عن سعد عن الحسن بن علی بن المغيرة عن العباس بن عامر عن أحمد بن رزق الغمشاني عن أم سعيد الحمسيّة قالت دخلت المدينة فاكترت حِمَاراً على أن أطوف على قبور الشهداء فقلت لا بل أبدأ بآبِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فأدخل عليه فابطأت على المكارى قليلاً فهتف بي فقال لي أبو عبد الله ﷺ ما هذا يا أم سعيدة قلت جعلت فداك تكاريت حِمَاراً لأدور على قبور الشهداء قال أ فلا أخبرك بسيد الشهداء قلت بلى قال الحسين بن علي ﷺ قلت و إنه لسيد الشهداء قال نعم قلت فما لمن زاره قال حجة و عمره و من الخير هكذا و هكذا^۲.

پدرم و علی بن الحسین و محمد بن الحسن از سعد بن عبدالله، از حسن بن علی بن عبدالله بن مغیره از عباس بن عامر، از احمد بن رزق الغمشانی از ام سعید احمسیه نقل کرده‌اند که وی گفت: داخل مدینه شدم و دراز گوشی را کرایه کرده تا قبور شهداء را زیارت کنم، باخود گفتم: چاره‌ای نیست از اینکه ابتداء پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله را زیارت کرده، بعداً به زیارت اهل قبور بروم. پس بر آن جناب داخل شدم و چون

^۱ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۸.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۰.

نزد آن جناب اندکی ماندم، کمی مکاری (صاحب استر) معطل شد، لذا با فریاد من را صدا کرد. حضرت صادق علیه السلام به من فرمودند: ای ام سعید این شخص کیست؟ عرض کردم: فدایت شوم دراز گویی را کرایه کرده‌ام تا به زیارت قبور شهداء بروم. حضرت فرمودند: آیا به تو از سید الشهداء خبر ندهم؟ عرض کردم: بله. فرمودند: سید الشهداء حضرت حسین بن علی علیه السلام است. عرض کردم: آن حضرت سید الشهداء می‌باشند؟ حضرت فرمودند: بله. عرض کردم: ثواب و اجر کسی که حضرت را زیارت کند چیست؟ فرمود: یک حج و یک عمره و فلان مقدار و فلان مقدار از اعمال خیر.

۴۸-مل، کامل الزیارات مُحَمَّدٌ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ بَشِيرٍ السَّرَّاجِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْقَاضِي قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فِي غُرْفَةٍ لَهُ وَ عِنْدَهُ مُرَازِمٌ فَسَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ مَاشِياً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ يَرْفَعُهَا وَيَضَعُهَا عِتْقَ رَقَبَةٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَمَنْ أَتَاهُ فِي سَفِينَةٍ فَكَفَّنَتْ بِهِمْ سَفِينَتُهُمْ نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ طِبْتُكُمْ وَ طَابَتْ لَكُمْ الْجَنَّةُ^۱.

محمد بن جعفر قرشی از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب، از احمد بن بشیر سراج، از ابو سعید قاضی، از حضرت صادق علیه السلام این روایت را بیان کرده است. راوی می‌گوید که حضرت در غرفه کوچکی نشسته بودند و مرازم نیز در خدمت ایشان بود. من خدمت حضرت رسیدم، شنیدم حضرت می‌فرمودند: کسی که پیاده به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برود، خداوند متعال به هر گامی که برداشته و به هر قدمی که از زمین بلند نموده و بر آن نهاده، ثواب آزاد کردن بنده‌ای از اولاد حضرت اسماعیل را می‌دهد. و کسی که با کشتی به زیارت آن حضرت رود و در اثناء کشتی چپ شده و سرنشینانش را در آب بریزد، منادی از آسمان ندا می‌کند: خوشا به حال شما و گوارا باد بر شما بهشت.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان ، ص ۱۳۴.

۴۹- مل، کامل الزیارات عَلِيُّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحَمِيرِيِّ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ صَالِحِ النَّيْلِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام عَارِفًا بِحَقِّهِ كَانَ كَمَنْ حَجَّ ثَلَاثَ حِجَجٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله ^۱.

علی بن الحسین از الحمیری از ابن عیسی از محمد بن سنان از محمد بن صدقه از صالح النیلی که می گوید امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که امام حسین عليه السلام را زیارت کند، در حالی که به حق حضرت، آگاه باشد، مانند کسی است که با رسول الله صلى الله عليه وآله، سه حج انجام داده است.

۵۰- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مَتِّ الْجَوْهَرِيِّ عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۷

عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنِ ابْنِ مُسْكَانٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَتَجَلَّى لِزُورِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَبْلَ أَهْلِ عَرَافَاتٍ وَيَقْضَى حَوَائِجُهُمْ وَيَغْفِرُ ذُنُوبَهُمْ وَيُشَفِّعُهُمْ فِي مَسَائِلِهِمْ ثُمَّ يُنْثَى بِأَهْلِ عَرَافَاتٍ فَيَفْعَلُ ذَلِكَ بِهِمْ ^۲.

محمد بن الحسین بن مت الجوهری از الأشعری از موسی بن عمر از علی بن النعمان از ابن مسکان از امام صادق عليه السلام که حضرت فرمودند: همانا خدای تبارک و تعالی قبل از اهل عرفات برای زائران قبر امام حسین عليه السلام تجلی می نماید، حوایج آنها را برآورده نموده، گناهانشان را آمرزیده و حوایج آنها را برآورده می نماید، آنگاه برای اهل عرفات آشکار شده و این اعمال را در مورد آنان نیز انجام می دهند.

۵۱- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ عَنِ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ صَنْدَلٍ عَنِ ابْنِ فَرْقَدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ مَا لِمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام فِي كُلِّ شَهْرٍ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ لَهُ مِنْ الثَّوَابِ ثَوَابُ مِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ مِثْلُ شَهِدَاءِ بَدْرٍ ^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۰.

^۲ . همان، ص ۱۶۵.

پدرم از احمد بن إدريس از عمرکی از صندل از ابن فرقد می‌گوید از امام صادق عليه السلام سوال کردم که ثواب کسی که هر ماه به زیارت امام حسین عليه السلام برود، چیست؟

حضرت فرمودند: ثواب صد هزار شهید مثل شهداء جنگ بدر، نصیبش می‌شود.

۵۲- ثو، ثواب الأعمال ابن الوليد عن أحمد بن إدريس عن الأشعري عن محمد بن الحسين عن محمد بن إسماعيل عن الخيري عن موسى بن القاسم الحضرمي قال: قدم أبو عبد الله ع في أول ولاية أبي جعفر فنزل النجف فقال يا موسى اذهب إلى الطريق الأعظم فقف على الطريق فانظر فإنه سيجيئك رجل من ناحية القادسية فإذا دنا منك فقل له هاهنا رجل من ولد رسول الله ص يدعوك فسيجيء معك قال فذهبت حتى قمت على الطريق والحر شديد فلم أزل قائماً حتى كدت أعصى وأنصرف وأدعاه إذ نظرت إلى شيء مقبل شبه رجل على بعير قال فلم أزل أنظر إليه حتى دنا مني فقلت له يا هذا هاهنا رجل من ولد رسول الله صلى الله عليه وآله يدعوك وقد وصفك لي قال اذهب بنا إليه قال فجئته حتى أناخ بعيره ناحية قريباً من الخيمة

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۳۸

قال فدعنا به فدخل الأعرابي إليه فدنوت أنا فصرت على باب الخيمة أسمع الكلام ولا أراهما فقال أبو عبد الله عليه السلام من أين قدمت قال من أقصى اليمن قال فانت من موضع كذا وكذا قال نعم أنا من موضع كذا وكذا قال فيما جئت هاهنا قال جئت زائراً للحسين ع فقال أبو عبد الله عليه السلام فجئت من غير حاجة ليس إلا الزيارة قال جئت من غير حاجة ليس إلا أن أصلي عنده وأزوره وأسلم عليه وأرجع إلى أهلي قال له أبو عبد الله عليه السلام وما تروون في زيارته قال نروى في زيارته أنا نرى البركة في أنفسنا وأهليتنا وأولادنا وأموالنا ومعايشنا وقضاء حوائجنا قال فقال له أبو عبد الله عليه السلام أ فلا أزيدك من فضله فضلاً يا أبا اليمن قال زدني يا ابن رسول الله قال إن زيارة أبي عبد الله عليه السلام تعدل حجة مقبولة متقبلة زكية مع رسول الله صلى الله عليه وآله فتعجب من ذلك فقال إي والله

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۸۳.

وَحَجَّتَيْنِ مَبْرُورَتَيْنِ مُتَقَبَّلَتَيْنِ زَاكِتَيْنِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَتَعَجَّبَ مِنْ ذَلِكَ فَلَمْ يَزَلْ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَزِيدُ حَتَّى قَالَ ثَلَاثِينَ حَجَّةً مَبْرُورَةً مُتَقَبَّلَةً زَاكِهَةً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ^۱.

ابن الولید از أحمد بن إدريس از الأشعری از محمد بن الحسین از محمد بن إسماعیل از الخیبری از موسی بن القاسم الحضرمی این روایت را نقل می‌کند. موسی بن قاسم می‌گوید که امام صادق علیه السلام در اول خلافت ابو جعفر منصور دوانیقی، وارد نجف شد، و به من فرمود: ای موسی، برو و در راه اصلی منتظر باش که مردی از سمت قادسیه خواهد آمد، وقتی به تو نزدیک شد به او بگو: یکی از فرزندان رسول خدا ﷺ تو را طلبیده است، و او به همراه تو خواهد آمد. راوی می‌گوید: رفتم و سر راه ایستادم در حالی که گرمای هوا بسیار شدید و طاقت فرسا بود و آمدن آن مرد به طول کشید و چیزی نمانده بود که از امر امام خود، سربیزی کنم و باز گردم که دیدم از دور چیزی شبیه کسی که بر شتر سوار باشد به طرف من می‌آید، به آن نقطه خیره شدم تا به نزدیکی من رسید. به او گفتم: ای مرد، در این حوالی یکی از فرزندان رسول خدا ﷺ تو را می‌طلبد و او نشانی تو را به من داده است، گفتم: مرا به خدمت او ببر. راوی می‌گوید: با هم آمدیم تا در نزدیکی سراپرده امام شتر خود را خوابانید، حضرت او را به نام فراخواند و آن مرد عرب، بر حضرت وارد شد، من در نزدیکی خیمه ایستاده بودم و کلامشان را می‌شنیدم، ولی آنها را نمی‌دیدم، امام صادق علیه السلام از او پرسید: از کجا می‌آیی؟ عرض کرد: از دورترین نقطه یمن، حضرت فرمود: پس تو از اهالی فلان محلی؟ عرض کرد: آری. حضرت فرمود: پس چرا به اینجا آمده ای؟ عرض کرد: آمده‌ام تا امام حسین علیه السلام را زیارت کنم. حضرت فرمود: پس این مسیر طولانی را فقط برای زیارت طی کردی و نه چیز دیگر؟ عرض کرد: حاجتی ندارم، جز اینکه در کنار قبر شریفش نماز بخوانم و او را زیارت کرده و بر او سلام کنم و سپس به شهر و دیار خود برگردم. امام صادق علیه السلام به او فرمود: از زیارت او چه نتیجه ای می‌بینید؟ عرض کرد: ما زیارت او را مایه خیر و برکت بر خود و خانواده و فرزندان و اموال و زندگانی و برآورده شدن حاجاتمان می‌بینیم. راوی می‌گوید: سپس حضرت فرمود: ای برادر یمنی، فضیلت‌های بیشتری برایت نقل کنم؟ عرض کرد: بفرمائید ای فرزند رسول خدا ﷺ. حضرت

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۴.

فرمود: براستی ثواب زیارت اباعبدالله علیه السلام با ثواب یک حج مقبول و پذیرفته شده و پاکیزه که همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله انجام شده باشد، برابری می کند. آن مرد اعرابی تعجب کرد، حضرت فرمود: آری، به خدا سوگند با دو حج درست و مقبول و پاکیزه همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله برابری می کند. تعجب آن مرد از این کلام بیشتر شد، و امام صادق علیه السلام همچنان بر فضیلت زیارت می افزود تا آنکه فرمود: با ثواب سی حج درست و مقبول و پاکیزه که همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله انجام شده باشد، برابری می کند.

۵۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۱.

این روایت در کتاب کامل الزیارات، با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، آمده است.

۵۴- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْمَرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ فُلَانًا أَخْبَرَنِي أَنَّهُ قَالَ لَكَ إِنِّي حَجَجْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً وَ تِسْعَ عَشْرَةَ عُمْرَةً فَقُلْتُ لَهُ حُجَّ حَجَّةً أُخْرَى وَ اعْتَمِرْ عُمْرَةً أُخْرَى تُكْتَبُ لَكَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ أَيُّمَا أَحَبُّ إِلَيْكَ أَنْ تَحُجَّ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ تَعْتَمِرَ عِشْرِينَ عُمْرَةً أَوْ تُحْشَرَ مَعَ الْحُسَيْنِ ع فَقُلْتُ لَا بَلْ أَحْشُرُ مَعَ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ فَزُرْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام^۲.

محمد بن أحمد بن داود از الحسن بن محمد از حمید بن زیاد از أحمد بن محمد از محمد بن یزید از أحمد بن الفضل از علی بن معمر از برخی از اصحاب، که می گوید روزی خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: شخصی به من گفت: خدمت شما عرضه داشته که نوزده حج و نوزده عمره به جای آورده و شما به او فرموده اید: یک حج دیگر و یک عمره دیگر به جا آور تا زیارت قبر مطهر امام حسین علیه السلام برای تو نوشته شود. آن حضرت فرمودند: کدام یک را می پسندی: بیست حج و بیست عمره به جای آوری یا اینکه با حضرت امام حسین علیه السلام محشور شوی؟

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۲.

^۲. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۷.

عرض کردم: البته که می خواهم با مولایم ابا عبدالله علیه السلام محشور شوم. حضرت فرمودند: پس ابا عبدالله الحسین علیه السلام را زیارت کن. بنابراین زیارت امام حسین علیه السلام به شرط معرفت نسبت به مقام آن حضرت، با بیست حج و عمره مقبوله برابری می کند و هم موجب می شود که زائر با مولایش محشور شود.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۳۹

۵۵- مل، کامل الزیارات أبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبَانَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَطِيَّةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ هُوَ يَقُولُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً أَوْ عُمْرَةً وَ حَجَّةً وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ^۱.

پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد از الحسن بن علی الکوفی از العباس بن عامر از أبان از الحسن بن عطیه که می گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمودند: هر که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود، خداوند برایش یک حج و عمره یا یک عمره و حج، پاداش می دهد. سپس حدیث فوق را ذکر فرمود.

۵۶- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي فُلَانٍ الْكِنْدِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً^۲.

در کتاب کامل الزیارات این روایت با این سند از أبان بن عثمان از ابی فلان الکندی از امام صادق علیه السلام آمده است که حضرت فرمودند: هر که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود، خداوند برایش یک حج و عمره می نویسد.

۵۷- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارٍ عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي خَارِجَةَ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ يَقُولُ فِي آخِرِهِ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي رَوَوْا عَنْ أَبِيكَ فِي الْحَجِّ قَالَ نَعَمْ حَجَّةً وَ عُمْرَةً حَتَّى عَدَّ عَشْرَةً^۱.

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۹.

۲. همان.

محمد بن الحسن بن علی از پدرش از جدش علی بن مهزیار از ابی القاسم از القاسم بن محمد از إسحاق بن ابراهیم از پدرم خارجه که می‌گوید: مردی از امام صادق علیه السلام سوال پرسید که پدرم و مادرم به فدایت، از پدر بزرگوارتان برای ما روایت کرده‌اند که (هر که به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود) پاداشش یک حج است. حضرت فرمودند: بله، یک حج و یک عمره، تا این که عدد را به ده رسانند.

۵۸- مل، کامل الزیارات ابی و جماعه مشایخی عن محمد الطار عن عمرکی عن حدیثه عن محمد بن الحسن عن محمد بن فضیل عن محمد بن مصادف قال حدثنی مالک الجهنی عن ابی جعفر علیه السلام فی زیارة قبر الحسین علیه السلام قال من أتاه زائراً له عارفاً بحقه كتب الله له حجة ولم يزل محفوظاً حتى يرجع قال فمات مالک فی تلك السنة فحججت فدخلت علی ابی عبد الله علیه السلام فقلت إن مالکاً حدثنی بحديث عن ابی جعفر علیه السلام فی زیارة قبر الحسین علیه السلام قال هاته فحدثته فلما فرغت قال نعم یا محمد حجة وعمره^۱.

پدرم و جماعتی از اساتیدم از محمد بن یحیی عطار، از عمرکی، از کسی که برایش حدیث گفته، از محمد بن الحسن، از محمد بن فضیل، از محمد بن مصادف که وی می‌گوید: مالک جهنی از امام باقر علیه السلام برایم نقل کرد که آن حضرت راجع به زیارت حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام فرمودند: کسی که به زیارت حضرت امام حسین علیه السلام رود، در حالی که عارف و آگاه به حق آن جناب باشد خداوند یک حج برای او می‌نویسد و پیوسته محفوظ و برقرار هست تا به اهلش مراجعت کند. راوی می‌گوید: مالک در همان سال فوت کرد و من به حج رفته و بر حضرت ابی عبدالله علیه السلام وارد شدم و محضر مبارکش عرض کردم: مالک حدیثی را از حضرت باقر علیه السلام راجع به زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام برایم نقل نمود. امام صادق علیه السلام فرمودند: حدیث را بیان کن. پس حدیث را نقل کرده و هنگامی که فارغ شدم، حضرت فرمودند: بله، ثواب زیارت آن حضرت معادل یک حج و عمره می‌باشد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۰.

^۲ . همان.

۵۹- مل، کامل الزیارات ابی عن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْیٰی عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَیْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ یُونُسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: الزَّیَارَةُ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام حَجَّةٌ وَبَعْدَ الْحَجَّةِ حَجَّةٌ وَعُمْرَةٌ بَعْدَ حَجَّةِ الْإِسْلَامِ^۱.

پدرم از محمد بن یحیی، از حمدان بن سلیمان نیشابوری (ابو سعید) که وی گفت: عبدالله بن محمد یمانی، از منیع بن حجّاج، از یونس، از هشام بن سالم، از حضرت ابی عبدالله نقل کرد: حضرت فرمودند: زیارت قبر امام حسین علیه السلام یک حج بوده و بعد از یک حج یعنی بعد از حجّه الاسلام یک حج و یک عمره می باشد.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۰

۶۰- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ یُونُسَ عَنِ الرِّضَا علیه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام فَقَدْ حَجَّ وَاعْتَمَرَ قَالَ قُلْتُ يُطْرَحُ عَنْهُ حَجَّةُ الْإِسْلَامِ قَالَ لَا هِيَ حَجَّةُ الضَّعِيفِ حَتَّى يَقْوَى وَيَحُجَّ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْبَيْتَ يَطُوفُ بِهِ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى إِذَا أَذْرَكَهُمُ اللَّيْلُ صَعَدُوا وَنَزَلَ غَيْرُهُمْ فَطَافُوا بِالْبَيْتِ حَتَّى الصَّبَاحِ وَإِنَّ الْحُسَيْنَ لَأَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْبَيْتِ وَإِنَّهُ فِي وَقْتِ كُلِّ صَلَاةٍ لَيَنْزِلُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ شُعْتُ غُبْرًا لَا تَقَعُ النَّوْبَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^۲.

با سند فوق از یونس، از حضرت رضا علیه السلام که حضرت فرمودند: کسی که قبر حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت بکند پس یک حج و یک عمره به جا آورده. راوی می گوید: عرض کردم یعنی حجّه الاسلام از او دیگر ساقط است؟ حضرت فرمودند: خیر مقصود این است که این زیارت حج افراد ضعیف محسوب شده تا قوی گردند و به بیت الله الحرام بروند، آیا نمی دانی که هر روز هفتاد هزار فرشته بیت الله را طواف کرده تا شب فرا برسد و پس از آمدن شب به آسمان رفته و فرشتگان دیگر نازل شده و تا صبح بیت را طواف می کنند و اما حضرت امام حسین علیه السلام نزد خدا عزیزتر از بیت بوده و در هر وقت نماز هفتاد

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۸.

^۲ . همان، ص ۱۵۹.

هزار فرشته که همگی ژولیده و غبار آلوده و گرفته هستند، نازل شده و قبر مطهر را طواف می‌کنند و تا روز قیامت به ایشان دیگر نوبت نمی‌رسد.

۶۱- مل، کامل الزیارات ابنُ الولیدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِیْسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ حَبِیبٍ عَنِ فَضِیلِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام یَقُولُ وَكَلَّ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا یَبْكُونَهُ إِلَى یَوْمِ الْقِیَامَةِ وَإِتْيَانُهُ تَعْدِلُ حَجَّةً وَ عُمْرَةً وَقُبُورَ الشُّهَدَاءِ^۱.

محمد بن احمد بن ولید، از محمد بن الحسین صفار، از احمد بن محمد بن عیسی، از حسین بن سعید، از قاسم بن محمد از حبیب، از فضیل بن یسار، وی می‌گوید: از حضرت صادق علیه السلام، شنیدم که می‌فرمود: خداوند متعال چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و غبار آلود و گرفته هستند، را بر قبر حضرت امام حسین علیه السلام، گمارده است و ایشان تا روز قیامت بر آن حضرت گریه می‌کنند و زیارت آن حضرت معادل یک حج و یک عمره بوده و زیارت قبور شهداء (مقصود شهداء احد می‌باشد) نیز همین فضیلت را دارد.

بیان: آی و تعدل مع الحج و العمرة إتیان قبور الشهداء بالمدينة أيضا أو المعنى أن إتیان قبور الشهداء عنده تعدل حجة و عمره أيضا و الظاهر أنه من زیادات النسخ.

نکته: مراد این است که ثواب زیارت قبور شهداء احد، مثل ثواب یک حج و عمره است. البته ظاهرا این امر، از اموری است که نسخه نویسان، بدان افزوده‌اند.

۶۲- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنِ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ یَزِيدَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَمَرَّ قَوْمٌ عَلَى حُمْرٍ قَالَ أَيْنَ یُرِيدُ هَؤُلَاءِ قُلْتُ قُبُورَ الشُّهَدَاءِ قَالَ فَمَا یَمْنَعُهُمْ مِنْ زِیَارَةِ الشَّهِیدِ الْغَرِیبِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ زِیَارَتُهُ وَاجِبَةٌ قَالَ زِیَارَتُهُ خَيْرٌ مِنْ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ حَتَّى عَدَّ عِشْرِينَ حَجَّةً وَ عُمْرَةً ثُمَّ قَالَ مَبْرُورَاتٍ مُتَقَبَّلَاتٍ قَالَ فَوَ اللَّهُ مَا قُمْتُ مِنْ عِنْدِهِ حَتَّى

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۹.

أَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ إِنِّي قَدْ حَجَجْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَرْزُقَنِي تَمَامَ الْعِشْرِينَ قَالَ فَهَلْ زُرْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ قَالَ لَا قَالَ إِنَّ زِيَارَتَهُ خَيْرٌ مِنْ عِشْرِينَ حَجَّةً^۱.

محمد بن جعفر قرشی کوفی رزاز، از محمد بن الحسین، از محمد بن اسماعیل ابن بزیع، از صالح بن عقبه، از یزید بن عبد الملک وی می‌گوید: در محضر حضرت صادق علیه السلام بودم در این هنگام گروهی که بر دراز گوش‌ها سوار بودند عبور کردند، حضرت فرمودند: کجا می‌خواهند بروند؟ عرض کردم: زیارت قبور شهدا. فرمودند: چه چیز ایشان را از زیارت شهید غریب بازداشت؟ راوی می‌گوید: شخصی از اهل عراق به آن حضرت عرض کرد: آیا زیارت او واجب است؟ حضرت فرمودند: زیارت آن جناب بهتر از یک حج و یک عمره، از دو حج و دو عمره ... و پیوسته بر آن می‌افزودند تا فرمودند: بهتر از بیست حج و بیست عمره می‌باشد و سپس افزودند: از بیست حج و عمره مقبول و پذیرفته شده بهتر است. راوی می‌گوید: به خدا سوگند از محضر مبارکش برنخاستم تا اینکه شخصی خدمتش مشرف شد و به آن حضرت عرض کرد: من نوزده حج به جا آورده‌ام، تقاضا دارم از خدا بخواهید که یک حج دیگر روزی من کرده تا بیست حج برایم کامل باشد. حضرت به وی فرمودند: آیا قبر حضرت حسین علیه السلام را زیارت کرده‌ای؟ عرض کرد: خیر. حضرت فرمودند: زیارت آن حضرت از بیست حج بهتر است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۱

۶۳- مل، کامل الزیارات عَلِيُّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب کامل الزیارات، همین روایت با سند علی بن الحسین از سعد از ابن عیسی از محمد بن اسماعیل، آمده است.

۶۴- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۳.

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۰.

^۲. همان، ص ۱۶۳.

^۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۵.

در کتاب ثواب الأعمال، همین روایت با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین، آمده است.

۶۵- مل، کامل الزیارات أبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ وَ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ مَعًا عَنْ الْعَمْرِيِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ قَالَ: سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ فِيهَا حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ^۱.

پدرم و جماعتی از اساتیدم از محمد العطار و أحمد بن إدريس هر دو از عمرکی از کسی که برایش روایت کرده از حماد بن عیسی از الحسین بن المختار که می‌گوید: از امام صادق عليه السلام سوال شد که ثواب زیارت امام حسین عليه السلام، چه مقدار است؟ حضرت فرمودند: یک حج و عمره.

۶۶- مل، کامل الزیارات أبی عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنْ زَيْدِ الشَّحَامِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: زِيَارَةُ الْحُسَيْنِ عليه السلام تَعْدِلُ عَشْرِينَ حَجَّةً وَ أَفْضَلُ مِنْ عَشْرِينَ حَجَّةً^۲.

پدرم از سعد از ابن عیسی از محمد بن سنان از الحسین بن المختار از زید الشحام از امام صادق عليه السلام که حضرت فرمودند: ثواب زیارت امام حسین عليه السلام، معادل بیست حج و بلکه افضل از آن است.

۶۷- مل، کامل الزیارات الْكَلْبِيِّ عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بِإِسْنَادِهِ مِثْلَهُ^۳.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند کلینی از عده‌ای از اصحاب از أحمد بن محمد به اسنادش، آمده است.

۶۸- ثو، ثواب الأعمال ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى مِثْلَهُ^۴.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۰.

^۲ . همان، ص ۱۶۱.

^۳ . همان

^۴ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۳.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ابن الولید از الصفار از ابن عیسی، آمده است.

۶۹- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى مِثْلُهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ وَ أَفْضَلُ مِنْ عِشْرِينَ عُمْرَةً وَ حَجَّةً^۱.

در کتاب تهذیب الأحکام، این روایت با سند محمد بن احمد بن داود از محمد بن الحسن از الصفار از ابن عیسی آمده است؛ البته اندک اختلافی دارد که در انتها، حضرت فرمود: افضل از بیست عمره و حج است.

۷۰- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ بَزِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ ﷺ قَالَ نَعَمْ يَا أَبَا سَعِيدٍ أَتَيْتَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَطِيبَ الْأَطْيَبِينَ وَ أَطْهَرَ الطَّاهِرِينَ وَ أَبْرَّ الْأَبْرَارِ فَإِنَّكَ إِذَا زُرْتَهُ كَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهِ خَمْسًا وَ عِشْرِينَ حَجَّةً^۲.

محمد بن الحسن از محمد بن الحسن الصفار از احمد بن محمد بن عیسی از محمد بن اسماعیل بن بزيع از صالح بن عقبه از سعید مدائنی که وی گفت: بر حضرت صادق ﷺ داخل شده، عرض کردم: فدایت شوم به زیارت قبر حسین علی ﷺ بروم؟ حضرت فرمودند: بله، ای ابا سعید به زیارت قبر حضرت حسین بن علی ﷺ که فرزند رسول خدا ﷺ و پاکیزه‌ترین پاکان و نیکوکارترین نیکوکاران است برو؛ زیرا وقتی آن حضرت را زیارت کردی، خداوند متعال ثواب بیست و پنج حج برای تو می‌نویسد.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۲

۱. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۷.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۱.

۷۱- مل، کامل زیارات الکلینی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بِإِسْنَادِهِ مِثْلُهُ^۱.

در کتاب کامل زیارات، محمد بن یعقوب از محمد بن یحیی از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب از محمد بن اسماعیل باسنادش مثل همین خبر را نقل کرده است.

۷۲- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ مِثْلُهُ^۲.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند پدرم از سعد از ابن پدرم الخطاب، آمده است.

۷۳- مل، کامل زیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ عَنْ شِهَابِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ أَوْ عَنْ رَجُلٍ عَنْ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقَالَ: سَأَلَنِي قَالَ يَا شِهَابُ كَمْ حَجَّجْتَ مِنْ حَجَّةٍ فَقُلْتُ تِسْعَ عَشْرَةَ حَجَّةً فَقَالَ لِي تُتِمُّهَا عَشْرِينَ حَجَّةً تُحْسِبُ لَكَ بِزِيَارَةِ الْحُسَيْنِ ع^۳.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از احمد بن نصر از شهاب بن عبد ربه یا از مردی از شهاب از حضرت صادق عليه السلام، این روایت را نقل کرده است. شهاب می گوید: امام عليه السلام از من سوال کرد: ای شهاب چند بار به حج رفته ای؟ عرض کردم: نوزده مرتبه. فرمودند: آن را به بیست مرتبه متمیم و تکمیل نما تا برای آن ها را معادل یک زیارت حضرت امام حسین عليه السلام حساب کنند.

۷۴- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلُهُ إِلَّا أَنْ فِيهِ تَكْتَبُ لَكَ زِيَارَةُ الْحُسَيْنِ عليه السلام^۴.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت، با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین آمده است؛ الا این که به جای عبارت « تحسب لك زيارة الحسين »، عبارت « تكتب لك زيارة الحسين » آمده است.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل زیارات، همان، ص ۱۶۱.

^۲ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۳.

^۳ . ابن قولویه قمی، کامل زیارات، همان، ص ۱۶۱.

^۴ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۳ و .

۷۵- مل، کامل الزیارات أَبُو الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ مَنْصُورٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ كَمْ حَجَجْتَ قُلْتُ تِسْعَةَ عَشَرَ قَالَ فَقَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَتَمَمْتَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ حَجَّةً لَكُنْتَ كَمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ ﷺ^۱.

ابو العباس از محمد بن الحسین از ابن سنان از حذیفه بن منصور نقل کرده است که وی گفت: حضرت صادق ﷺ فرمودند: چند مرتبه به حج رفته‌ای؟ عرض کردم: نوزده بار. فرمودند: بدان اگر آن را به بیست و یک بار برسانی، مانند کسی هستی که زیارت حضرت امام حسین ﷺ را نموده است.

۷۶- ثو، ثواب الأعمال مَا جِيلَوِيهِ عَنْ عَمِّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ماجیلویه از عمویش از محمد بن الحسین، آمده است.

۷۷- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ صَالِحِ النَّيْلِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ ﷺ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَانَ كَمَنْ حَجَّ مِائَةَ حَجَّةٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ص^۳.

پدرم از سعد بن عبدالله از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب از محمد بن سنان از محمد بن صدقه از صالح نیلی که وی گفت: حضرت صادق ﷺ فرمودند: کسی که به زیارت قبر امام حسین ﷺ برود در حالی که به حق آن حضرت آگاه و مطلع باشد، مثل کسی است که صد مرتبه با رسول خدا ﷺ حج بجا آورده باشد.

۷۸- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۲.

^۲. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۳.

^۳. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۲.

عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عليه السلام كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَمَانِينَ حَجَّةً مَبْرُورَةً^۱.

پدرم از سعد از محمد بن الحسین از محمد بن صدقه از مالک بن عطیه از حضرت صادق عليه السلام که حضرت فرمودند: کسی که حضرت امام حسین عليه السلام را زیارت کند خداوند متعال برایش هشتاد حج مقبول منظور می‌دارد.

۷۹- مل، کامل الزیارات ابی و علی بن الحسین معاً عن سعد عن أبي القاسم عن هارون بن مسلم عن محمد بن صدقة قال: قلت لأبي عبد الله عليه السلام ما لمن زار قبر الحسين عليه السلام قال تكتب له حجة مع رسول الله صلى الله عليه وآله قال قلت له جعلت فداك حجة مع رسول الله صلى الله عليه وآله قال نعم و حجتان قال قلت له جعلت فداك حجتان قال قال نعم و ثلاث فما زال يعد حتى بلغ عشرًا قال قلت جعلت فداك عشر حجج مع رسول الله صلى الله عليه وآله قال نعم و عشرون حجة قلت جعلت فداك و عشرون فما زال يعد حتى بلغ خمسين فسكت^۲.

پدرم و علی بن الحسین از سعد بن عبدالله از ابی القاسم از هارون بن مسلم بن سعدان از مسعدة بن صدقه که وی می‌گوید: محضر حضرت صادق عليه السلام عرض کردم: برای کسی که قبر حضرت امام حسین عليه السلام را زیارت کند، چه اجر و ثوابی است؟ حضرت فرمودند: ثواب یک حجی که با رسول خدا صلى الله عليه وآله بجا آورده باشد. راوی می‌گوید: به ایشان گفتم: فدایت شوم، ثواب یک حج با رسول خدا صلى الله عليه وآله؟ حضرت فرمودند: بله، بلکه ثواب دو حج. راوی می‌گوید: عرض کردم: فدایت شوم، ثواب دو حج؟ امام عليه السلام فرمودند: بله، بلکه ثواب سه حج و پیوسته تعداد حج‌ها را حضرت اضافه می‌کردند تا به ده حج رسیدند. عرض کردم: فدایت شوم، ثواب ده حج با رسول خدا صلى الله عليه وآله؟ امام عليه السلام فرمودند: بله بلکه ثواب بیست حج.

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ۱۶۲.

^۲. همان، ص ۱۶۳.

عرض کردم: فدایت شوم، ثواب بیست حج؟ پس پیوسته عدد حج‌ها را بالا می‌بردند تا به پنجاه تا رسید و دیگر سکوت فرمودند.

۸۰- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن عیسی عن ابيه عن ابن المغيرة عن القداح عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قلت له ما لمن أتى قبر الحسين عليه السلام زائراً عارفاً بحقه غير مستكبرٍ ولا مُستنكفٍ قال يُكتب له ألف حجة مقبولة و ألف عمرة مبرورة وإن كان شقيّاً كتب سعيداً و لم يزل يخوض في رحمة الله عزّ و جلّ^۱.

محمد بن الحسن بن الولید از محمد بن الحسن الصفار از احمد بن محمد بن عیسی از پدرش از عبدالله بن مغیره از عبدالله بن میمون قداح از حضرت صادق عليه السلام، وی می‌گوید: محضرش عرض کردم: برای کسی که به زیارت امام حسین عليه السلام رود در حالی که به حق آن حضرت عارف و آگاه بوده و هیچ استکبار و استنکافی از زیارتش نداشته باشد چه اجر و ثوابی می‌باشد؟

حضرت فرمودند: برای او ثواب هزار حج و هزار عمره مقبول می‌نویسند و اگر شقی بوده سعید محسوبش می‌کنند و پیوسته در رحمت خدا غوطه‌ور است.

۸۱- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ صَالِحِ النَّيْلِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عليه السلام عَارِفاً بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ مَنْ أَعْتَقَ أَلْفَ نَسَمَةٍ وَ كَمَنْ حَمَلَ عَلَى أَلْفِ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُسْرَجَةً مُلْجَمَةً^۲.

محمد بن جعفر رزاز کوفی از محمد بن الحسین زیات از محمد بن سنان از محمد بن صدقه از صالح نیلی که وی می‌گوید: حضرت صادق عليه السلام فرمودند: کسی که به زیارت قبر حضرت حسین عليه السلام رفته در حالی که به حق آن حضرت عارف و آگاه باشد، حق تعالی اجر و ثواب کسی که هزار بنده آزاد کرده است را به او داده و وی مانند کسی است که هزار اسب را زین نموده و لجام زده و در راه خدا با آنها جهاد کرده باشد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۴.

^۲ . همان.

۸۲- ثو، ثواب الأعمال أبي عن سعد عن محمد بن الحسين مثله^۱.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین، آمده است.

۸۳- مل، کامل الزیارات أبي و الكليني عن محمد الطار عن ابن أبي الخطاب بإسناده مثله^۲.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و محمد بن یعقوب، از محمد بن یحیی عطار، از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب به اسنادش، نقل شده است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۴

بیان: لعل اختلافات هذه الأخبار في قدر الفضل و الثواب محمولة على اختلاف الأشخاص و الأعمال و قلة الخوف و المسافة و كثرتهما فإن كل عمل من أعمال الخير يختلف ثوابها باختلاف مراتب الإخلاص و المعرفة و التقوى و سائر الشرائط التي توجب كمال العمل على أنه يظهر من كثير من الأخبار أنهم كانوا يراعون أحوال السائل في ضعف إيمانه و قوته لئلا يصير سببا لإنكاره و كفره و أنهم كانوا يكلمون الناس على قدر عقولهم.

نکته: شاید علت اختلاف در مقدار فضیلت و ثواب زیارت امام حسین علیه السلام، به دلیل اختلاف در معرفت اشخاص، کم و زیادی اعمال، اختلاف در خوف و ترس، دور و نزدیک بودن مسافت باشد؛ چون ثواب هر عمل خیری، به دلیل اختلاف در مراتب اخلاص، معرفت، تقوی و غیره، متغیر است.

همچنین، طبق روایات فراوانی، خاندان وحی، با مردم به مقدار عقل، فهم و شعورشان صحبت می کردند.

۱۴، ۱، ۲، ۳، ۱۵-۸۴- أقول وجدت بخط الشيخ محمد بن علي الجبعي نقلا من خط الشهيد رفع الله درجته نقلا من مصباح الشيخ أبي منصور طاب ثراه قال روى أنه دخل النبي صلى الله عليه وآله يوما إلى فاطمة عليها السلام فهيأت له طعاماً

^۱ . شيخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

^۲ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۴.

مِنْ تَمَرٍ وَ قُرْصٍ وَ سَمْنٍ فَاجْتَمَعُوا عَلَى الْأَكْلِ هُوَ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليه السلام فَلَمَّا أَكَلُوا سَجَدَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وَ أَطَالَ سُجُودَهُ ثُمَّ بَكَى ثُمَّ ضَحِكَ ثُمَّ جَلَسَ وَ كَانَ أَجْرَاهُمْ فِي الْكَلَامِ عَلَى عليه السلام فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَأَيْنَا مِنْكَ الْيَوْمَ مَا لَمْ نَرَهُ قَبْلَ ذَلِكَ فَقَالَ صلى الله عليه وآله إِنِّي لَمَّا أَكَلْتُ مَعَكُمْ فَرِحْتُ وَ سُرِرْتُ بِسَلَامَتِكُمْ وَ اجْتِمَاعِكُمْ فَسَجَدْتُ لِلَّهِ تَعَالَى شُكْرًا فَهَبَطَ جِبْرِئِيلُ عليه السلام يَقُولُ سَجَدْتَ شُكْرًا لِفَرَحِكَ بِأَهْلِكَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ أَلَا أَخْبَرُكَ بِمَا يَجْرِي عَلَيْهِمْ بَعْدَكَ فَقُلْتُ بَلَى يَا أَخِي يَا جِبْرِئِيلُ فَقَالَ أَمَّا ابْنَتُكَ فَهِيَ أَوَّلُ أَهْلِكَ لِحَاقًا بِكَ بَعْدَ أَنْ تُظْلَمَ وَ يُؤْخَذَ حَقُّهَا وَ تُمْنَعَ إِرْتِنَهَا وَ يُظْلَمَ بَعْلُهَا وَ يُكْسَرَ ضِلْعُهَا وَ أَمَّا ابْنُ عَمِّكَ فَيُظْلَمَ وَ يُمْنَعُ حَقُّهُ وَ يُقْتَلُ وَ أَمَّا الْحَسَنُ فَإِنَّهُ يُظْلَمَ وَ يُمْنَعُ حَقُّهُ وَ يُقْتَلُ بِالسَّيِّئِ وَ أَمَّا الْحُسَيْنُ فَإِنَّهُ يُظْلَمَ وَ يُمْنَعُ حَقُّهُ وَ تُقْتَلُ عِزَّتُهُ وَ تَطْتُوهُ الْخِيُولُ وَ يُنْهَبُ رَحْلُهُ وَ تُسَبَّى نِسَاؤُهُ وَ ذَرَارِيُّهُ وَ يُدْفَنُ مُرْمَلًا بِدَمِهِ وَ يَدْفَنُهُ الْغُرَبَاءُ فَبَكَيتُ وَ قُلْتُ وَ هَلْ يَزُورُهُ أَحَدٌ قَالَ يَزُورُهُ الْغُرَبَاءُ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ زَارَهُ مِنَ الثَّوَابِ قَالَ يُكْتَبُ لَهُ ثَوَابُ أَلْفِ حَجَّةٍ وَ أَلْفِ عُمْرَةٍ كُلِّهَا مَعَكَ فَضَحِكَ^١.

نگارنده محترم می‌گوید: نوشته‌ای را به خط شیخ محمد بن علی الجبعی که از خط الشهید (رفع الله درجته) نقل کرده که وی از مصباح الشیخ ابی منصور (طاب ثراه) نقل کرده است، یافتیم که در آن نوشته بود:

روزی، پیامبر صلى الله عليه وآله وارد خانه فاطمه عليها السلام شدند. حضرت زهرا عليها السلام برای پیامبر صلى الله عليه وآله غذایی از خرما، نان و روغن (کره) تهیه کردند. ایشان، علی عليه السلام، فاطمه عليها السلام، حسنین عليهم السلام بر سر سفره نشستند تا غذا را میل کنند. زمانی که غذا را میل فرمودند، پیامبر گرامی صلى الله عليه وآله به سجده رفتند. حضرت سجده را طول دادند، سپس گریه کردند، بعد از آن مقداری خندیدند، سپس نشستند. امیرالمومنین عليه السلام از پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله سوال فرمودند: امروز عملی را از شما دیدیم، که تاکنون مثل آن را ندیده بودیم.

پیامبر فرمودند: زمانی که من با شما غذا خوردم، از سلامتی و اجتماعمان، خوشحال شدم. سجده شکر کردم. جبرئیل نازل شد و به من گفت: به دلیل شادمانی از خاندانت، سجده شکر کردی؟

^١. ما بین القوسین ساقط من مطبوعه الکمبانی و موجود فی طبعه تبریز و عنها أثبتناه.

من به او گفتم: بله. جبرئیل گفت: می‌خواهی به تو بگویم که بعد از تو، چه بر سر خانواده‌ات خواهد آمد؟ گفتم: بله ای برادرم جبرئیل. وی گفت: اما دخترت فاطمه، اولین کسی است که به تو ملحق می‌شود، البته بعد از این که به او ظلم می‌شود، حقش ستانده می‌شود، از ارثش محروم می‌شود، به شوهرش ظلم می‌شود و پهلویش شکسته می‌شود.

اما پسرعمویت علی، به او هم ظلم می‌شود، از حقش محروم و سپس کشته می‌شود.

اما حسن، به او هم ظلم می‌شود، از حقش محروم و سپس با سم کشته می‌شود.

اما حسین، به او هم ظلم می‌شود، از حقش محروم می‌شود، اهل بیتش کشته می‌شوند، با اسب بر بدنش می‌تازند، اموالش به غارت می‌رود، زنان حرمش به اسارت می‌روند، غرق به خون، دفن می‌شود، روستانشینان او را غریبانه دفن می‌کنند.

من گریه کردم و به جبرئیل گفتم: آیا کسی او را زیارت می‌کند؟ گفت: بله، غرباء او را زیارت می‌کنند. از او پرسیدم: چه ثوابی برای زوار اوست؟ جبرئیل گفت: ثواب هزار حج و هزار عمره که با تو (پیامبر) انجام داده باشند، برایشان نوشته می‌شود. به همین علت، من هم خندیدم.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۵

باب ۶: أن زیارته صلوات الله علیه توجب طول العمر و حفظ النفس و المال و زیادة الرزق و

تنفس الكرب و قضاء الحوائج

باب ۶: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء علیه السلام، عمر را طولانی، جان را سالم، مال را زیاد، سختی را کاهش و حاجت‌ها را برآورده می‌کند.

۱- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْمُوسَوِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهْيَكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ فَضِيلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ إِلَى جَانِبِكُمْ لَقَبْرًا مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَاجَتَهُ^۱.

ابو القاسم جعفر بن محمد بن ابراهیم بن عبدالله موسوی علوی از عبدالله بن نهیک از ابن پدیرم عمیر از هشام بن حکم از فضیل بن یسار که وی می‌گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمودند: در طرف شما قبری است که هیچ حزین و اندوهگینی آن را زیارت نمی‌کند مگر آنکه حق تعالی حزن و اندوهش را برطرف کرده و حاجتش را روا می‌سازد.

بیان: یحتمل أن يكون المراد به قبر أمير المؤمنين عليه السلام.

نکته: احتمالا مراد، قبر امیرالمومنین علیه السلام باشد.

۲- مل، کامل الزیارات بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَلَمَةَ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ إِنَّ إِلَى جَانِبِكُمْ قَبْرًا مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَقَضَى حَاجَتَهُ وَإِنْ عِنْدَهُ لَأَرْبَعَةَ آلَافٍ مُلْكٍ مُنْذُ قُبِضَ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ شَيْعُوهُ وَمَنْ مَرَضَ عَادُوهُ وَمَنْ مَاتَ اتَّبَعُوا جَنَازَتَهُ^۲.

ابو القاسم، جعفر بن محمد بن ابراهیم بن عبدالله موسوی علوی از عبدالله بن نهیک، از محمد بن ابی عمیر، از سلمه صاحب سابری، از ابی الصباح کنانی، وی می‌گوید: از حضرت امام صادق علیه السلام شنیدم که

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۷.

^۲ . همان.

می فرمود: در طرف شما قبری است که هیچ مکروب و اندوهگینی به زیارت آن نمی رود مگر آنکه خداوند متعال اندوهش را بر طرف کرده و حاجتش را روا می سازد و از روزی که آن حضرت شهید شدند، چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و غبار آلود و گرفته هستند، اطراف قبر مطهرش بوده و تا روز قیامت بر آن جناب می گریند و کسی که او را زیارت کند فرشتگان تا وطن و مأوایش مشایعتش کرده و اگر مریض و بیمار شود، عیادتش کنند و اگر بمیرد جنازه اش را تشییع نمایند.

۳- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن علی بن اسماعیل بن عیسی عن محمد بن عمرو الزیات عن کرام عن اسماعیل بن جابر عن ابی عبد الله علیه السلام قال سمعته و هو یقول ان الحسین علیه السلام قتل مکروباً و حقیقاً علی الله ان لا یأتیه مکروب الا رده الله مسروراً^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله از علی بن اسماعیل بن عیسی از محمد ابن عمرو زیات از کرام از اسماعیل بن جابر که وی می گوید: از حضرت امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: حضرت امام حسین علیه السلام با حالی حزین و اندوه کشته شدند و سزاوار است بر خدا که هیچ حزین و اندوهگینی به زیارت آن جناب نرود مگر آنکه حق تعالی وی را مسرور و شادمان به اهلش برگرداند.

۴- مل، کامل الزیارات جماعه مشایخی ابی و ابن الولید عن محمد بن یحیی و أحمد بن إدريس عن العمرکی عن یحیی و کان فی خدمه ابی جعفر الثانی علیه السلام عن بعض أصحابنا عن ابی عبد الله علیه السلام قال: ان بظهر الکوفة لقبراً ما أتاه مکروب قط الا فرج الله

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۶

کُربته یعنی قبر الحسین علیه السلام^۲.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۷.

^۲ . همان، ص ۱۶۸..

پدرم و جماعتی از مشایخ و اساتیدم و محمد بن الحسن، از محمد بن یحیی و احمد بن ادریس، از عمرکی، از یحیی (وی در خدمت ابی جعفر عباسی بود) از برخی اصحاب، از حضرت صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: در پشت کوفه قبری است که هیچ حزین و غمگینی به زیارت آن نمی‌رود، مگر آنکه حق تعالی حزنش را برطرف می‌فرماید، مقصود از آن قبر، قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام می‌باشد.

۵- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد بن أبيه عن ابن محبوب عن العلاء عن محمد بن أبي جعفر علیه السلام قال: إن الحسين صاحب كربلاء قتل مظلوماً مكروباً عطشاً لَهْفَاناً فآلى الله عز وجل على نفسه أن لا يأتيه لهفان ولا مكروب ولا مذبذب ولا مغموماً ولا عطشان ولا من به عاهة ثم دعا عنده وتقرّب بالحسين بن علي علیه السلام إلى الله عز وجل إلاً نفس الله كُربته وأعطاه مسألته وغفر ذنبه ومدّ في عمره وبسط في رزقه فاعتبروا يا أولي الأبصار^۱.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش، از حسن بن محبوب، از علاء بن رزین، از محمد بن مسلم، از حضرت باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: حضرت حسین علیه السلام که صاحب کربلاء است، در حالی که مظلوم و اندوهگین و تشنه و غصه‌دار بود شهید شد و غصه‌دار و اندوهگین و گناه‌کار و غمگین و تشنه و صاحب عیب و آفتی به زیارت آن حضرت نیاید و سپس نزد آن حضرت دعا کند و بواسطه آن جناب به خداوند تقرب جوید مگر آنکه بر خداست که حزن و اندوهش را برطرف کرده و خواسته‌اش را اعطاء نموده و گناهانش را آمرزیده و عمرش را طولانی نموده و روزی و رزقش را فراخ نماید؛ پس ای صاحبان بصیرت عبرت بگیرید.

۶- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر بن محمد بن الحسين عن محمد بن ناجية عن عامر بن كثير عن أبي النمر قال قال أبو جعفر علیه السلام إن ولایتنا عُرِضَتْ عَلَى أَهْلِ الْأَمْصَارِ فَلَمْ يَقْبَلْهَا قَبُولَ أَهْلِ الْكُوفَةِ وَ ذَلِكَ أَنَّ قَبْرَ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۸.

عَلَىٰ عَ فِيهَا وَ إِنَّ إِلَىٰ لِزِقِهِ لَقَبْرًا آخَرَ يَعْنِي قَبْرَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَمَا مِنْ آتٍ يَأْتِيهِ يُصَلِّي عَنْهُ عَ رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعَةً ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ حَاجَةً إِلَّا قَضَاهَا لَهُ وَ إِنَّهُ لَيُحْفُ بِهِ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ مَلَكٍ^١.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسين بن ابی الخطاب از محمد بن ناحیه از عامر بن کثیر از ابی النمیر از امام باقر علیه السلام که حضرت فرمودند: ولایت ما اهل بیت بر اهل شهرها عرضه شد، هیچ کس آن را مانند اهل کوفه نپذیرفت؛ زیرا در آن قبر علی بن ابی طالب علیه السلام می باشد و معلوم است که در جانب آن، قبر دیگری است (مقصود قبر حضرت امام حسین علیه السلام می باشد) و هیچ زائری آن را زیارت نکرده و دو یا چهار رکعت نزد آن نماز نخوانده و سپس حاجتش را از خداوند بخواهد، مگر آنکه حق تعالی حاجت او را برآورده نموده و باید توجه داشت که در هر روز هزار فرشته بر آن قبر مطهر احاطه داشته و طوافش می کنند.

بیان: إلى لزقه بالكسر أى إلى جنبه.

نکته: معنای کلمه «لزقه» که در روایت آمده است، جنب و کنار است.

٧- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ صَفْوَانَ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ حَسَّانَ عَنِ ابْنِ أَبِي يَغْفُورٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام دَعَانِي الشَّوْقُ إِلَيْكَ أَنْ تَجْشُمْتُ إِلَيْكَ عَلَى مَشَقَّةٍ فَقَالَ لِي لَا تَشْكُ رَبَّكَ فَهَلَّا أَتَيْتَ مَنْ كَانَ أَكْبَرُ حَقًّا عَلَيْكَ مِنِّي فَكَانَ مِنْ قَوْلِهِ فَهَلَّا أَتَيْتَ مَنْ كَانَ أَكْبَرُ حَقًّا عَلَيْكَ مِنِّي أَشَدَّ عَلَىَّ مِنْ قَوْلِهِ لَا تَشْكُ رَبَّكَ قُلْتُ وَمَنْ أَكْبَرُ عَلَىَّ حَقًّا مِنْكَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ أَلَا أَتَيْتَ الْحُسَيْنَ فَدَعَاكَ اللَّهُ عِنْدَهُ وَ شَكَّوْتَ إِلَيْهِ حَوَائِجَكَ^٢.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسين از صفوان از ولید بن حسان از ابن ابی یغفور که وی می گوید: محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم: شوق ملاقات شما من را بر آن داشت که مشقت ها و مشکلات را

^١ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۸.

^٢ . همان.

تحميل کرده تا محضر شما برسم. حضرت به من فرمودند: به پروردگارت شک مکن، آیا به زیارت کسی که حقش بر تو از من بر تو بیشتر است رفته‌ای؟

ابن ابی یعفور می‌گوید: عبارت (آیا به زیارت کسی که حقش بر تو از من...) برای من قابل هضم نبود؛ حتی نسبت به فرموده دیگر امام (به پروردگارت شک مکن)، لذا درباره آن سوال کردم که چه کسی حقش بر من از شما بیشتر است؟ حضرت فرمودند: حضرت حسین بن علی علیه السلام، آیا به زیارت آن حضرت رفته‌ای؟ و خدا را در آنجا خوانده‌ای؟ آیا حوائج و نیازمندی‌های خود را در آنجا بر خدای متعال عرضه کرده‌ای یا نه؟

۸- ثواب الأعمال أبی عن سعد عن ابن أبي الخطاب عن محمد بن صالح عن عبد الله بن هلال عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قلتُ جعلتُ فداكَ ما أَدْنَى ما لِزائرِ قَبْرِ الحُسَيْنِ عليه السلام فقال لي يا عبد الله إنَّ أَدْنَى ما يَكُونُ لَهُ أَنْ يَحْفَظَهُ اللهُ في نَفْسِهِ وَمالِهِ حتَّى يَرُدَّهُ إِلَيَّ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۴۷

أَهْلِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كَانَ اللهُ أَحْفَظَ لَهُ^۱.

پدرم از سعد از ابن ابی الخطاب از محمد بن صالح از عبدالله بن هلال از حضرت صادق علیه السلام این روایت را نقل کرده است، وی گفت: محضر امام علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم کمترین ثواب و اجری که برای زائر قبر حضرت امام حسین علیه السلام می‌باشد چیست؟ حضرت فرمودند: ای عبدالله، کمترین پاداشی که برای او است اینکه: خداوند متعال خود و مالش را حفظ کرده تا به خویشانش باز گردد و وقتی روز قیامت شد خداوند متعال حافظ او خواهد بود.

۹- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ بَرِيعٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ ابْنِ هِلَالٍ مِثْلَهُ^۱.

^۱ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۲.

در کتاب کامل زیارات، این روایت با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از ابن بزیر از صالح بن عقبه از ابن هلال، آمده است.

۱۰- مل، کامل زیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ زَكْرِيَّا عَنْ الْهَيْثَمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ ع قَالَ قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام إِنَّ أَيَّامَ زَائِرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام لَا تُعَدُّ مِنْ آجَالِهِمْ^۱.

محمد الحمیری از الحسن بن علی بن زکریا از هیثم بن عبدالله از الرضا از پدرش از امام صادق عليه السلام که حضرت فرمودند: ایام زیارت حضرت امام حسین عليه السلام جزء اجل زائر، محسوب نمی شود.

۱۱- مل، کامل زیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ ع عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنِ ابْنِ عَمِيرَةَ عَنِ ابْنِ حَازِمٍ قَالَ سَمِعْنَاهُ يَقُولُ مَنْ أَتَى عَلَيْهِ حَوْلٌ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ أَنْقَصَ اللَّهُ مِنْ عُمرِهِ حَوْلًا وَلَوْ قُلْتُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَمُوتُ قَبْلَ أَجَلِهِ بِثَلَاثِينَ سَنَةً لَكُنْتُ صَادِقًا وَ ذَلِكَ أَنَّكُمْ تَتْرَكُونَ زِيَارَتَهُ فَلَا تَدْعُوا زِيَارَتَهُ يَمُدُّ اللَّهُ فِي أَعْمَارِكُمْ وَ يَزِيدُ فِي أَرْزَاقِكُمْ وَ إِذَا تَرَكْتُمْ زِيَارَتَهُ نَقَصَ اللَّهُ مِنْ أَعْمَارِكُمْ وَ أَرْزَاقِكُمْ فَتَنَافَسُوا فِي زِيَارَتِهِ وَ لَا تَدْعُوا ذَلِكَ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ شَهِدَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ عِنْدَ رَسُولِهِ وَ عِنْدَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ^۲.

محمد بن عبدالله حمیری، از پدرش، از محمد بن عبد الحمید، از سیف بن عمیره، از منصور بن حازم که می گوید: از آن حضرت شنیدم که می فرمود: کسی که سال بر او بگذارد و به زیارت قبر حضرت حسین بن علی عليه السلام نرود، خداوند تبارک و تعالی یک سال از عمرش کسر می کند و اگر بگویم برخی از مردم، سی سال قبل از اجل و عمر طبیعی از دنیا می روند، راست گفته ام؛ زیرا زیارت حسین عليه السلام را ترک می کنید، بنابراین زیارت آن حضرت را رها نکنید تا حق تعالی عمر شما را زیاد نموده و روزی تان را فراخ فرماید. پس زیارت آن جناب را ترک نکنید؛ زیرا حضرت اباعبدالله عليه السلام، نزد خدا و رسولش صلی الله علیه و آله و نزد حضرت فاطمه عليها السلام و امیر المؤمنین عليه السلام، شاهد شما است.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل زیارات، همان، ص ۱۳۳.

^۲ . همان، ص ۱۳۶.

^۳ . همان، ص ۱۵۱.

۱۲- مل، کامل الزیارات ابی و جماعه مشایخی عن سعد بن ابن عیسی عن البرنطی عن بعض أصحابنا عن ابان عن عبد الملک الخثعمی عن ابی عبد الله علیه السلام قال: قال لی یا عبد الملک لا تدع زیارة الحسین بن علی و مر أصحابک بذلک یمد الله فی عمرک و یرید الله فی رزقک و یحییک الله سعیداً و لا تموت إلا سعیداً و یکتبک سعیداً.

پدرم و جماعتی از مشایخ و اساتیدم، از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از احمد بن محمد بن ابی نصر، از برخی اصحاب ما از ابان، از عبد الملک خثعمی، از حضرت ابی عبدالله علیه السلام، وی گفت: حضرت به من فرمودند: ای عبد الملک زیارت حسین بن علی علیه السلام را ترک مکن و یاران و خویشانت را به آن امر کن؛ زیرا حق تعالی بواسطه آن عمر تو را طولانی کرده و روزی و رزقت را واسع می فرماید در حال حیات سعید و سعادت مندت نموده و نخواهی مرد مگر سعید و تو را در زمره سعداء می نویسد.

۱۳- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد عن ابيه عن ابن محبوب عن صباح الحذاء عن محمد بن مروان عن ابی عبد الله علیه السلام قال سمعته یقول زوروا الحسین و لو کل سنة فان کل من اتاه عارفاً بحقه غیر جاحد لم یکن له عوض غیر الجنة و رزق رزقاً

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۸

واسعاً و آتاه الله من قبله بفرج عاجل و ذکر الحديث^۱.

حسن بن عبدالله بن محمد، از پدرش، از حسن بن محبوب، از صباح حذاء، از محمد بن مروان، که وی می گوید: از حضرت شنیدم که می فرمود: حسین علیه السلام را زیارت کنید اگر چه در هر سال باشد، زیرا هر کس به زیارتش رود، در حالی که به حق آن حضرت آگاه باشد، هیچ عوض دیگری غیر از بهشت ندارد و

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۱.

^۲ . همان.

روزی و رزقش وسعت پیدا می‌کند و در همین عالم خداوند متعال در ازای زیارتی که کرده، به او در دنیا فرح و سرور قابل ملاحظه‌ای می‌دهد.

۱۴- مل، کامل الزیارات جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ مِثْلُهُ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند جمعی از اصحاب از سعد از ابن ابی الخطاب از ابن محبوب، آمده است.

۱۵- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَضَّاحٍ عَنْ دَاوُدَ الْحَمَّارِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ لَمْ يَزُرْ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَدْ حُرِمَ خَيْرًا كَثِيرًا وَ نَقَصَ مِنْ عُمْرِهِ سَنَةً^۲.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از محمد بن اسماعیل، از کسی که برایش حدیث گفته، از عبدالله بن وضاح از داود حمار از حضرت صادق علیه السلام، که حضرت فرمودند: کسی که قبر حسین علیه السلام را زیارت نکند پس از خیر کثیر محروم مانده و از عمرش یک سال کسر می‌شود.

۱۶- ثو، ثواب الأعمال ابْنُ الْمُتَوَكِّلِ عَنِ السَّعْدِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ ابْنِ خَارِجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَا قَتِيلُ الْعَبْرَةِ قُتِلْتُ مَكْرُوبًا وَ حَقِيقٌ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَأْتِيَنِي مَكْرُوبٌ إِلَّا رَدَّهُ وَ قَلْبُهُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا^۳.

علی بن الحسین سعدآبادی می‌گوید: احمد بن ابی عبدالله برقی از پدرش، از ابن مسکان، از هارون بن خارجه، از حضرت صادق علی علیه السلام نقل کرده که امام فرمودند: حضرت امام حسین علیه السلام فرمودند: من کشته

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۱.

۲. همان.

۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۸.

اشک هستم، من در حالی که غمگین و اندوهگین بودم کشته شدم و سزاوار است بر خدا که هر مکروب و اندوهگینی که به زیارت من می‌آید را با قلبی مسرور و شاد به اهلش برگرداند.

۱۷- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ ابْنِ الْوَلِيدِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَتِيلٍ وَغَيْرِهِ مِنَ الشُّيُوخِ عَنْ الْبَرْقِيِّ عَنْ ابْنِ فَضَالٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَإِنَّ إِيْتَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ يَمُدُّ فِي الْعُمُرِ وَ يَدْفَعُ مَدَافِعَ السَّوْءِ وَ إِيْتَانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يُقِرُّ لَهُ بِالْإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ.

محمد بن أحمد بن داود از ابن الولید از الحسن بن متیل و اساتید دیگر از برقی از ابن فضال از پدرم ایوب الخزاز از محمد بن مسلم از امام باقر عليه السلام که حضرت فرمودند: شیعیان ما را به زیارت قبر حضرت حسین بن علی عليه السلام امر کنید؛ چون زیارت آن حضرت رزق و روزی را زیاد و عمر را طولانی و اموری که بدی و شر را جلب می‌کنند، دفع می‌نماید. زیارت آن حضرت بر هر مؤمنی که اقرار به امامت حضرتش از طرف حق تعالی دارد، لازم است.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۴۹

باب ۷: أن زیارته ع من أفضل الأعمال

باب ۷: روایات مربوط به این که زیارت سیدالشهداء عليه السلام، برترین اعمال است.

۱- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنِ الْوَشَّاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ إِنَّهُ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ^۲.

^۱ . شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۲.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۶.

پدرم و جماعتی از اصحاب، از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از حسن بن علی الوشاء، از احمد بن عائذ، از ابی خدیجه، از حضرت صادق علیه السلام که راوی می‌گوید: از حضرت درباره زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام پرسیدم؟ حضرت فرمودند: زیارت آن جناب افضل اعمال می‌باشد.

۲- مل، کامل الزیارات بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ مِثْلَهُ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این زیارت با سند یاسناده از ابی سلمه، آمده است.

۳- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ جَمَاعَةُ أَصْحَابِنَا عَنْ سَعْدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى عَنْ الْوَشَاءِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِدٍ مِثْلَهُ^۲.

در کتاب کامل الزیارات، این زیارت با سند پدرم و جمعی از اصحاب از سعد از احمد بن عیسی از الوشاء از احمد بن محمد از احمد بن عائذ، آمده است.

۴- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبَانَ الْأَزْرَقِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ إِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ وَ أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَ هُوَ سَاجِدٌ بَاكِ^۳.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، از حسن بن محبوب، از مردی، از ابان ارزق، از مردی، از امام صادق علیه السلام، که حضرت فرمودند: محبوب‌ترین اعمال نزد حق تعالی زیارت قبر حضرت حسین علیه السلام بوده و برترین اعمال نزد او جل و علی ادخال سرور و شادی بر مومن است و نزدیک‌ترین بنده به خدا، بنده‌ای است که در حال سجود بدرگاه الهی گریان باشد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۶.

^۲ . همان.

^۳ . همان.

۵- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِي الْجَهْمِ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا يَبْلُغُ مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری از پدرش، از احمد بن ابی عبدالله، از ابی جهم، از ابی خدیجه که وی می‌گوید: محضر حضرت صادق عليه السلام عرض کردم: از زیارت قبر حضرت امام حسین عليه السلام چه چیز به ما می‌رسد؟ حضرت فرمودند: افضل و برترین اعمال.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۰

باب ۸: فضل الإنفاق فی طریق زیارته و ثواب من جهز إلیه رجلاً

باب ۸: اجر و ثواب آنچه شخص در زیارت حضرت امام حسین عليه السلام انفاق می‌کند یا دیگری را به زیارت آن حضرت می‌فرستد.

أقول: قد أوردنا كثيراً من أخبار الباب فی باب دعاء الأنبياء و الملائكة لزواره ع و غيره.

نکته: بسیاری از روایات متناسب با این باب، در باب دعا انبیاء و فرشتگان برای زوار سیدالشهداء، نقل شده است.

۱- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ الْأَصَمِّ عَنْ ابْنِ سِنَانٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام جُعِلَتْ فِدَاكَ إِنَّ أَبَاكَ كَانَ يَقُولُ فِي الْحَجِّ يُحْسَبُ لَهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ أَلْفٌ فَمَا لِمَنْ يُنْفِقُ فِي الْمَسِيرِ إِلَى أَبِيكَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ يَا ابْنَ سِنَانٍ يُحْسَبُ لَهُ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۴۶.

بِالدَّرْهِمِ أَلْفٌ وَ أَلْفٌ حَتَّى عَدَّ عَشْرَةً وَ يُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مِثْلُهَا وَ رِضَا اللَّهِ خَيْرٌ لَهُ وَ دُعَاءُ مُحَمَّدٍ وَ دُعَاءُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَيْرٌ لَهُ^۱.

محمد حمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از محمد بن خالد از عبدالله بن حماد از أصم از ابن سنان نقل کرده که وی گفت: محضر مبارک امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم پدر بزرگوارتان راجع به حج می فرمودند: در مقابل هر درهمی که شخص انفاق می کند هزار درهم منظور می شود. اکنون بفرومائید: چه اجر و ثوابی است برای کسی که در سفر زیارت پدرتان حضرت امام حسین علیه السلام انفاق نماید؟ حضرت فرمودند: ای ابن سنان در مقابل هر درهمی که شخص انفاق کند هزار و هزار... و همین طور شمرند تا به ده هزار رسید، منظور می گردد و به همین مقدار درجه اش را بالا می برند و رضایت و خشنودی حق تعالی از وی و دعای حضرت محمد صلی الله علیه و آله و امیر المومنین علیه السلام و حضرات ائمه علیهم السلام برای او بهتر از آن می باشد.

۲- مل، کامل الزیارات ابی عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنِ الْعُمَرَكِيِّ عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي ع عَنْ عَلِيٍّ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ قَالَ: قُلْتُ فَمَا لِمَنْ صَلَّى عَنْدهُ يَعْنِي الْحُسَيْنَ عليه السلام قَالَ مَنْ صَلَّى عَنْدهُ رَكَعَتَيْنِ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ فَقُلْتُ فَمَا لِمَنْ اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ ثُمَّ أَتَاهُ قَالَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ هُوَ يُرِيدُهُ تَسَاقَطَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ قُلْتُ فَمَا لِمَنْ جَهَّزَ إِلَيْهِ وَ لَمْ يَخْرُجْ لِعَلَّةٍ قَالَ يُعْطِيهِ اللَّهُ كُلَّ دِرْهِمٍ أَنْفَقَهُ مِثْلَ أَحَدٍ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَ يُخَلِّفُ عَلَيْهِ أَضْعَافَ مَا أَنْفَقَ وَ يَصْرِفُ عَنْهُ مِنَ الْبَلَاءِ مِمَّا قَدْ نَزَلَ فَيُدْفَعُ وَ يُحْفَظُ فِي مَالِهِ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ بِطَوِيلِهِ^۲.

پدرم از محمد بن إدريس و محمد بن يحيى عطار از عمرکی بن علی نقل کرده که وی گفت: حدیث کرد برای ما یحیی که در خدمت حضرت ابی جعفر ثانی علیه السلام بود از علی و او از صفوان جمال و او از امام صادق علیه السلام حدیثی طولانی را نقل کرده که در ضمن آن می گوید: محضر مبارک امام علیه السلام عرضه داشتیم: چه

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۸.

^۲ . همان، ص ۱۲۹.

اجر و ثوابی است برای کسی که نزد قبر مطهر آن حضرت (حضرت امام حسین علیه السلام) نماز بخواند؟ حضرت فرمودند: کسی که نزد قبر آن جناب دو رکعت نماز بخواند، چیزی را از خدا نخواستہ مگر آنکه حق تعالی آن را به وی اعطاء می‌فرماید. عرض کردم: چه اجر و ثوابی است برای کسی که از آب فرات غسل کرده و سپس به زیارت آن حضرت رود؟ امام علیه السلام فرمودند: هنگامی که با اراده زیارت آن حضرت از فرات غسل می‌کند تمام گناهانش ریخته شده و پاک می‌گردد مثل اینکه تازه از مادر متولد گردیده. عرض کردم: ثواب و اجر کسی که خودش بخاطر جهتی نمی‌تواند به زیارت رود، ولی دیگری را مجهز ساخته و به زیارت فرستاده چه می‌باشد؟ حضرت فرمودند: در مقابل هر یک درهمی که خرج کرده، خداوند متعال به قدر کوه احد از حسنات به وی داده و چند برابر هزینه‌ای را که متحمل شده برایش باقی می‌گذارد و نیز بلاهائی که نازل شده را از وی دور می‌گرداند و همچنین مال و دارائی وی را حفظ و نگهداری می‌فرماید.

۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۱

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنِ الْأَصَمِّ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْهُ عليه السلام مِثْلُهُ وَ زَادَ فِيهِ قَالَ قُلْتُ لَهُ مَا لِلْمُنْفِقِ فِي خُرُوجِهِ إِلَيْهِ وَالْمُنْفِقِ عِنْدَهُ قَالَ دِرْهَمٌ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند محمد الحمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از محمد بن خالد از عبدالله بن حماد از أصم از هشام بن سالم از امام علیه السلام بیان شده است؛ الا این که مقداری زیادی دارد که راوی از حضرت پرسید: کسی که در راه سفر متحمل هزینه شده و در نزد قبر مطهر اتفاقاتی نماید چه اجر و ثوابی دارد؟ حضرت فرمودند: در مقابل هر درهمی که انفاق و خرج کرده هزار درهم برایش منظور می‌شود.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۸.

۴- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ هَمَّامٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رَبَاحٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْعَبَّاسِ حَدَّثَهُ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَيْمُونِ الصَّائِغِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَا عَلِيُّ بَلَّغْنِي أَنَّ أَنَسًا مِنْ شِيعَتِنَا تَمُرُّ بِهِمُ السَّنَةُ وَالسَّنَتَانِ وَ أَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي لَأَعْرِفُ أَنَسًا كَثِيرًا بِهَذِهِ الصَّفَةِ فَقَالَ أَمَا وَاللَّهِ لِحَظِّهِمْ أَخْطُئُوا وَعَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَعَنْ جَوَارِ مُحَمَّدٍ ص فِي الْجَنَّةِ تَبَاعَدُوا قُلْتُ فَإِنْ أَخْرَجَ عَنْهُ رَجُلًا أ يُجْزَى عَنْهُ ذَلِكَ قَالَ نَعَمْ وَ خُرُوجُهُ بِنَفْسِهِ أَعْظَمُ أَجْرًا وَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ^۱.

محمد بن أحمد بن داود از محمد بن همام از علی بن محمد بن رباح آن محمد بن العباس حدثه از الحسن بن علی بن لبی حمزه از علی بن میمون الصائغ که می‌گوید: امام صادق عليه السلام به من گفت که خبر دار شده‌ام که افراد زیادی هستند که در عرض یک یا دو سال یا بیشتر به زیارت امام حسین عليه السلام نرفته‌اند. عرض کردم: آقا، فدایتان شوم، خیلی‌ها را می‌شناسم که همین‌طور هستند. امام فرمودند: به خدا قسم اینها حظشان را از دست دادند و خودشان را از پاداش الهی محروم کردند. اینها خودشان را از همسایگی پیامبر دور کردند. راوی می‌گوید: گفتم: اگر کسی را مأمور کند و به او بگوید از طرف من زیارت انجام بده، (با هزینه‌اش به اصطلاح نایب بگیرد) آیا باز هم از آن ثواب‌ها بهره‌مند می‌شود؟ حضرت فرمودند: بله، اما اگر خودش برود، هم پاداشش بیشتر است، هم نزد خدای متعال برایش خیلی بهتر است.

باب ۹: أن الأنبياء و الرسل و الأئمة و الملائكة صلوات الله عليهم أجمعين يأتونه ع لزيارته و يدعون لزواره و يبشرونهم بالخير و يستبشرون لهم^۲

^۱ . شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۵.

^۲ . مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار (ط - بیروت) - بیروت، چاپ: دوم، ۱۴۰۳ ق.

باب ۹: روایات مربوط به این که انبیاء، ائمه و فرشتگان به زیارت سیدالشهداء علیه السلام رفته و برای زوار حضرت دعا می کنند و به آنها بشارت به خیر می دهند.

۱- مل، کامل الزیارات ابی و مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ جَمِيعاً عَنْ الْحَمِيرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام فَقِيلَ لِي ادْخُلْ فَدَخَلْتُ فَوَجَدْتُهُ فِي مُصَلَّاهُ فِي بَيْتِهِ فَجَلَسْتُ حَتَّى قَضَى صَلَاتَهُ وَ سَمِعْتُهُ وَ هُوَ يُنَاجِي رَبَّهُ وَ هُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ يَا مَنْ خَصَّنَا بِالْكَرَامَةِ وَ وَعَدَنَا بِالشَّفَاعَةِ وَ خَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ وَ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَى وَ مَا بَقِيَ وَ جَعَلَ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْنَا اغْفِرْ لِي وَ لِإِخْوَانِي وَ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۵۲

زُورَارِ قَبْرِ أَبِي الْحُسَيْنِ الَّذِينَ أَنْفَقُوا أَمْوَالَهُمْ وَ اشْتَرَوْا أَسْجُدَهُمْ رَغْبَةً فِي بَرٍّ نَا وَ رَجَاءٍ لِمَا عِنْدَكَ فِي صَلَاتِنَا وَ سُرُوراً أَدْخَلُوهُ عَلَى نَبِيِّكَ وَ إِجَابَةً مِنْهُمْ لِأَمْرِنَا وَ غِيْظاً أَدْخَلُوهُ عَلَى عَدُوِّنَا أَرَادُوا بِذَلِكَ رِضَاكَ فَكَافَيْهِمْ عَنَّا بِالرِّضْوَانِ وَ أَكَلَاهُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ اخْلَفَ عَلَى أَهْلِيهِمْ وَ أَوْلَادِهِمُ الَّذِينَ خَلَفُوا بِأَحْسَنِ الْخَلْفِ وَ اصْحَبَهُمْ وَ اكْفَيْهِمْ شَرَّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ كُلِّ ضَعِيفٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ شَرِّ شَيَاطِينِ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ أَعْطَاهُمْ أَفْضَلَ مَا أَمَلُوا مِنْكَ فِي غُرْبَتِهِمْ عَنْ أَوْطَانِهِمْ وَ مَا آثَرُوا بِهِ عَلَى أُنْبِيَائِهِمْ وَ أَهْلِيهِمْ وَ قَرَابَاتِهِمْ اللَّهُمَّ إِنَّ أَعْدَاءَنَا عَابُوا عَلَيْهِمْ عَلَى خُرُوجِهِمْ فَلَمْ يَنْهَهُمْ ذَلِكَ عَنِ الشُّخُوصِ إِلَيْنَا خِلَافاً مِنْهُمْ عَلَى مَنْ خَالَفْنَا فَارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهُ الَّتِي غَيَّرَتْهَا الشَّمْسُ وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْوُجُوهُ الَّتِي تَتَقَلَّبُ عَلَى حُفْرَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْأَعْيُنَ الَّتِي خَرَجَتْ دُمُوعُهَا رَحْمَةً لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْكَ الْقُلُوبَ الَّتِي جَزَعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنَا وَ ارْحَمْ تِلْكَ الصَّرِخَةَ الَّتِي كَانَتْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ تِلْكَ الْأَنْفُسَ وَ تِلْكَ الْأَبْدَانِ حَتَّى نُوَافِيَهُمْ عَلَى الْحَوْضِ يَوْمَ الْعَطَشِ فَمَا زَالَ يَدْعُو وَ هُوَ سَاجِدٌ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قُلْتُ جُعِلَتْ فِدَاكَ لَوْ أَنَّ هَذَا الَّذِي سَمِعْتُ مِنْكَ كَانَ لِمَنْ لَا يَعْرِفُ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ لَطَنَنْتُ أَنْ النَّارَ لَا تَطْعَمُ مِنْهُ شَيْئاً أَبَداً وَ اللَّهُ لَقَدْ تَمَنَّيْتُ أَنِّي كُنْتُ زُرْتُهُ وَ لَمْ أَحِجَّ فَقَالَ لِي مَا أَقْرَبَكَ مِنْهُ فَمَا الَّذِي يَمْنَعُكَ

مِنْ زِيَارَتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاوِيَةُ لِمَ تَدْعُ ذَلِكَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَمْ أَرَأَنَّ الْأَمْرَ يَنْلُغُ هَذَا كُلَّهُ فَقَالَ يَا مُعَاوِيَةُ مَنْ يَدْعُو لِرُؤُوسِهِ فِي السَّمَاءِ أَكْثَرَ مِمَّنْ يَدْعُو لَهُمْ فِي الْأَرْضِ^۱.

پدرم و محمد بن عبدالله و علی بن الحسین و محمد بن الحسن همگی از حمیری از موسی بن عمر از حسان البصری از معاویة بن وهب که وی می‌گوید: وارد منزل امام صادق علیه السلام شدم تا به خدمت ایشان شرف‌یاب شوم، دیدم حضرت نماز می‌خواند. من هم نشستم تا نمازشان تمام شود. بعد شنیدم که حضرت با خداوند مناجات می‌کند و چنین می‌گوید:

ای خدایی که ما را به کرامت و جانشینی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اختصاص دادی و به ما وعده شفاعت دادی و علم آنچه که گذشته است و آنچه که باقی مانده است را به ما عنایت فرموده‌ای. ای خدایی که دل‌های مردم را به سوی ما سوق داده‌ای، مرا و برادرانم را و زوار قبر اباعبدالله علیه السلام را ببخش و بیامرز، همان کسانی که مال‌های خود را در راه امام حسین علیه السلام انفاق کردند و بدن‌های خود را رهسپار زیارت قبر اباعبدالله علیه السلام نمودند، با این انگیزه که به ما اهل بیت علیهم السلام نیکی کنند. امید دارند به آن اجر ویژه‌ای که تو به خاطر اتصالشان با ما اهل بیت علیهم السلام، به آنان می‌دهی. خوشحالی و سروری که با این زیارت خود به قلب رسول الله صلی الله علیه و آله وارد می‌کنند. این کار را به انگیزه اجابت کردن امر ما انجام می‌دهند. به انگیزه ایجاد کردن غیض در دل دشمنان ما این زیارت را انجام می‌دهند. آنها به واسطه این زیارت، رضای تو را طلب می‌کنند.

خدایا از جانب ما رضوان خود را به قدر کافی به اینها بده و آنها را شب و روز حفظ بفرما و خودت جانشین آنها در خانواده‌شان باش. خودت در طول سفر مصاحب و همراه اینها باش و آنها را از شر هر ستمگر و دشمن نابکاری کفایت کن و هر آدم قوی یا ضعیفی که بخواهد به اینها شری برساند، تو محافظت کن و آنها را از شر شیاطین انس و جن حفظ کن و پاداشی را که در برابر این غربت از وطن و مقدم داشتن ما بر فرزندان و خاندان و بستگان خود از تو آرزو دارند، به بهترین وجه به آنان ارزانی دار. خداوندا، دشمنان ما این سفر را بر آنان عیب گرفتند، ولی این عیبجویی آنان را از اقدام به این کار و

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۶.

حرکت به سوی ما به رغم خواسته آنان باز نداشت. پس پروردگارا، بر این چهره‌ها که آفتاب آنها را دگرگون ساخته، و بر این گونه‌ها که بر قبر حسین علیه السلام قرار گرفته رحم کن.

خداوندا رحم کن بر این چشم‌هایی که از آنها اشک جاری می‌شود، به خاطر اینکه ما را دوست دارند و رحم کن بر دل‌هایی که برای ما آتش می‌گیرند و بی‌قراری می‌کنند، و رحم کن بر این ناله‌ها و ضجه‌هایی که برای ما زده می‌شود و این فریادهایی که برای ما کشیده می‌شود. خدایا، من این جان‌ها و این بدن‌ها را به تو می‌سپارم تا اینکه روز قیامت آنها را از حوض کوثر سیراب کنی.

بعد راوی می‌گوید امام صادق علیه السلام مدام در حالی که سر به سجده گذاشته بود، این دعاها را می‌خواند. وقتی حضرت سر از سجده برداشت، به ایشان عرضه کردم: فدایت شوم؛ اگر دعاهایی را که من از شما شنیدم، برای کسی بود که خدا را نمی‌شناخت، گمان می‌کردم که آتش، هیچ آسیبی به او نمی‌رساند. به خدا قسم، آرزو کردم ای کاش من زائر امام حسین علیه السلام بودم و به حج نمی‌رفتم. حضرت فرمودند: چه چیزی مانع است که تو به زیارت ایشان نروی؟ سپس فرمودند: ای معاویه، چرا این زیارت را رها کردی؟ به حضرت گفتم: گمان نمی‌کردم این مقدار فضیلت داشته باشد. امام علیه السلام فرمودند: کسانی که در آسمان برای زوار قبر اباعبدالله علیه السلام دعا می‌کنند، خیلی بیشتر از کسانی هستند که روی زمین برای آنها دعا می‌کنند.

۲- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ مِثْلُهُ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند محمد حمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از عبدالله بن حماد از عبدالله بن عبد الرحمن از معاویه بن وهب، آمده است.

۳- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۵۳

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۷.

بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: قَالَ لِي يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَبْرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فِيمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْأَئِمَّةُ عليهم السلام أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ بِالْمَغْفِرَةِ لِمَا مَضَى وَ يَغْفِرُ لَكَ ذُنُوبَ سَبْعِينَ سَنَةً أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا وَ لَيْسَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ يُتَّبَعُ بِهِ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ يُصَافِحُهُ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله ^١.

پدرم از سعد از موسی بن عمر از حسان البصری از معاویة بن وهب از امام صادق عليه السلام که حضرت فرمودند: ای معاویة، بخاطر ترس زیارت حسین عليه السلام را ترک مکن؛ زیرا کسی که زیارت آن حضرت را ترک کند آن چنان حسرت بخورد که آرزو می‌کند ای کاش قبر آن حضرت نزد او بود (و می‌توانست مدام به زیارت امام حسین عليه السلام برود)، آیا دوست نداری که خداوند متعال تو را در زمره کسانی محسوب کند که رسولش صلى الله عليه وآله و علی و فاطمه و ائمه عليهم السلام برایش دعا می‌کنند؟ آیا دوست نداری از کسانی باشی که گناهان گذشته و آینده‌اش تا هفتاد سال آمرزیده شود؟ آیا دوست داری از کسانی باشی که از دنیا خارج می‌شوند در حالی که گناهی قابل مواخذه ندارند؟ آیا دوست داری فردای قیامت از کسانی باشی که رسول خدا صلى الله عليه وآله با او مصافحه می‌کند؟

۴- مل، کامل الزیارات حکیم بن داود عن سلمة عن موسى بن عمر مثله ^٢.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند حکیم بن داود از سلمة از موسی بن عمر، آمده است.

۵- مل، کامل الزیارات ابی و جماعة مشایخی عن سعد بن ابن عيسى عن عبد الله بن حماد عن الأصم عن معاوية بن وهب قال: استأذنت علي أبي عبد الله عليه السلام و ذكر الحديث و الدعاء لزوار الحسين عليه السلام مثله ^٣.

^١ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۷.

^٢ . همان، ص ۱۱۸.

^٣ . همان.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد از ابن عیسی از عبدالله بن حماد از أصم از معاویة بن وهب، آمده است و حضرت همین دعاها را برای زوار امام حسین علیه السلام کردند.

۶- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مَتِّ عَنْ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ مَعًا عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ وَ الدُّعَاءَ لِزُوَارِ الْحُسَيْنِ عليه السلام.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند محمد بن الحسن بن مت از الأشعری از موسی بن عمر از حسان البصری از معاویة بن وهب و محمد بن یعقوب و علی بن الحسین هر دو از علی بن ابراهیم از برخی اصحاب از ابراهیم بن عقبه از معاویة بن وهب، آمده است.

۷- مل، کامل الزیارات أَبِي وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ جَمَاعَةُ مَشَايخِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ وَ مُحَمَّدَ بْنَ يَحْيَى مَعًا عَنْ الْعَمْرَكِيِّ عَنْ يَحْيَى خَادِمِ أَبِي جَعْفَرٍ الثَّانِي عليه السلام عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ قَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و علی بن الحسین و جمعی از اساتیدم از أحمد بن إدريس و محمد بن یحیی هر دو از عمرکی از یحیی خادم جعفر الثانی علیه السلام از ابن ابی عمیر از معاویة بن وهب، آمده است.

۸- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۴

^۱ . نفس المصدر، ص ۱۱۹، به اختصار.

^۲ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۸.

عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: قَالَ لِي يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ إِلَى آخِرِ الْخَبَرِ^١.

در کتاب کامل زیارات، این روایت با سند محمد بن أحمد بن داود از محمد بن الحسن از محمد بن یحیی از الأشعری از موسی بن عمر از حسان البصری از معاویه از امام صادق علیه السلام، آمده است.

۹- مل، کامل زیارات ابی و ابن الولید و علی بن الحُسَینِ جَمِیعاً عَنْ سَعْدِ بْنِ ابْنِ عِیْسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بصیرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: وَكَلَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِالْحُسَيْنِ ع سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ شُعْتًا غُبْرًا وَيَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ وَيَقُولُونَ يَا رَبَّ هَؤُلَاءِ زُورُوا الْحُسَيْنِ أَفْعَلْ بِهِمْ وَ أَفْعَلْ^٢.

پدرم و ابن الولید و علی بن الحسین همگی از سعد از ابن عیسی از علی بن الحکم از علی بن ابی حمزه از ابی بصیر از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: خداوند تبارک و تعالی هفتاد هزار فرشته را در حرم سیدالشهداء علیه السلام قرار داده است که هر روز ژولیده و غبار آلود، به حضرت سلام می‌دهند و برای زروار ایشان دعا می‌کنند و می‌گویند خدایا اینان زائران حسین‌اند و فلان خیر را به آنها بده.

۱۰- ثو، ثواب الأعمال ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ عِيسَى مِثْلَهُ^٣.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ابن الولید از الصفار از ابن عیسی، آمده است.

۱۱- مل، کامل زیارات حَکِیمُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ حَسَّانَ الْبَصْرِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهَبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: لَا تَدْعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ أَوْ مَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ فِيْمَنْ تَدْعُو لَهُ الْمَلَائِكَةُ^٤.

۱. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۷.

۲. ابن قولویه قمی، کامل زیارات، همان، ص ۱۱۹.

۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

حکیم بن داود از سلمه از موسی بن عمر از حسان البصری از معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: زیارت امام حسین علیه السلام را ترک مکن؛ مگر دوست نداری که جزء کسانی باشی که ملائکه برای آنها دعا می‌کند.

۱۲- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن ابن عیسی عن علی بن الحکم عن البطائی عن ابی بصیر عن ابی عبد الله علیه السلام قال: وكل الله بقبر الحسين علیه السلام سبعين ألف ملك يصلون عليه كل يوم شعئا غبرا من يوم قتل إلى ما شاء الله يعني بذلك قيام القائم علیه السلام و يدعون لمن زاره و يقولون يا رب هؤلاء زوار الحسين افعل بهم و افعل بهم^۲.

محمد بن حسن بن احمد بن ولید، از محمد بن حسن صفار، از احمد بن محمد بن محمد بن عیسی از علی بن حکم، از علی بن ابی حمزه، از ابی بصیر، از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که آن جناب فرمودند: خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را بر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام گمارده که هر روز بر او صلوات فرستاده و از روزی که آن حضرت شهید شدند تا زمانی که خدا می‌خواهد یعنی زمان قیام قائم علیه السلام، ایشان ژولیده و غمگین می‌باشند، برای زائرین حضرت دعا کرده و می‌گویند: پروردگارا، ایشان زائرین حسین علیه السلام بوده با ایشان چنین و چنان نما.

۱۳- یب، تهذیب الأحکام مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاوُدَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ وَهَيْبِ بْنِ حَفْصٍ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبَلَةَ عَنِ الْبَطَائِنِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ مِثْلُهُ^۳.

در کتاب تهذیب الأحکام، این روایت با سند محمد بن احمد بن داود از الحسن بن محمد بن علی از حمید بن زیاد از الحسن بن سماعة از وهیب بن حفص از ابی بصیر و عبدالله بن جبلة از البطائنی از ابی بصیر، آمده است.

۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۹.

۲. همان.

۳. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۴۷.

۱۴- مل، کامل الزیارات حکیم بن داود عن سلمة عن الوشاء عن عن ذكره عن داود بن كثير عن أبي عبد الله عليه السلام قال: إن فاطمة بنت محمد صلى الله عليه وآله تحضر زوار قبر ابنها الحسين عليه السلام فتستغفر لهم^۱.

حکیم بن داود از سلمه از الوشاء عن ذکره از داود بن کثیر از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: حضرت فاطمه علیها السلام به مرقد پسرش رفته و برای زوار قبر امام حسین علی علیه السلام، طلب استغفار می کند.

۱۵- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد عن أبيه عن ابن محبوب عن أبي المغراء عن عنبسة عن أبي عبد الله عليه السلام قال سمعته يقول وكل الله تبارك وتعالى بقبر الحسين بن علي بن أبي طالب عليه السلام سبعين ألف ملك يعبدون الله عنده الصلوة الواحدة من صلاة أحدهم تغدل ألف صلاة من صلاة الأدميين يكون ثواب صلاتهم لزوار قبر الحسين عليه الصلاة والسلام وعلى قاتله لعنة الله والملائكة والناس أجمعين أبد الآبدين^۲.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش، از حسن بن محبوب از ابی المغرا از عنبسه از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که وی گفت: شنیدم از امام صادق علیه السلام که می فرمودند: خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را بر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام گمارده که او را نزد قبر عبادت کنند، یک نماز یک نفر آنها معادل با هزار نماز آدمیان می باشد و ثواب نمازشان برای زوار قبر حضرت امام حسین علیه السلام و وزر و وبال برای قاتل آن حضرت که لعنت خدا و ملائکه و همه مردم بر او باد، محسوب می گردد.

۱۶- مل، کامل الزیارات محمد بن جعفر عن محمد بن الحسين عن ابن بزيع عن أبي إسماعيل السراج عن يحيى بن معمر العطار عن أبي بصير عن أبي جعفر عليه السلام قال: أربعة آلاف ملك شعث غبر ييكون الحسين عليه السلام إلى

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۸ و در آن (فتستغفر لهم ذنوبهم) آمده است.

^۲ . همان، ص ۱۲۱.

يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلَا يَأْتِيهِ أَحَدٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَلَا يَرْجِعُ أَحَدٌ مِنْ عِنْدِهِ إِلَّا شَيْعُوهُ وَلَا يَمْرُضُ أَحَدٌ إِلَّا عَادُوهُ وَلَا يَمُوتُ أَحَدٌ إِلَّا شَهِدُوهُ^۱.

محمد بن جعفر رزاز از محمد بن حسین بن ابی الخطاب از محمد بن اسماعیل بن بزیع از اسماعیل سراج از یحیی بن معمر عطار از ابی بصیر از امام باقر علیه السلام نقل کرد که آن حضرت فرمودند: چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و غمگین و گرفته هستند برای حضرت امام حسین علیه السلام تا روز قیامت می‌گیرند. پس احدی از مردم به زیارت آن حضرت نمی‌آیند مگر آنکه این فرشتگان به استقبالش آمده و هیچ زائری با آن حضرت وداع نمی‌کند مگر این که آن فرشتگان، او را بدرقه نمایند و احدی از مردم مریض و بیمار نشده، مگر که ایشان به عیادتش رفته و کسی از مردم نیست که بمیرد، مگر آنکه این فرشتگان بالای سرش حاضر می‌شوند.

۱۷- مل، کامل الزیارات ابی عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ ابْنِ بَزِيعٍ بِإِسْنَادِهِ مِثْلُهُ^۲.

در کتاب کامل الزیارات، پدرم از سعد بن عبدالله، از محمد بن حسین به اسنادش نظیر همین حدیث را نقل نموده است.

۱۸- مل، کامل الزیارات ابی عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام مِثْلُهُ^۳.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین از موسی بن سعدان از عبدالله بن القاسم از عمر بن أبان از امام صادق علیه السلام، نقل شده است.

۱۹- ثو، ثواب الأعمال ابی عَنْ الْحَمِيرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلُهُ^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۸۵

^۲ . همان.

^۳ . همان، ص ۱۸۹.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند پدرم از الحمیری از محمد بن الحسین، نقل شده است.

۲۰- مل، کامل الزیارات جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَهَيْكٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۶

عَنْ سَلَمَةَ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ إِنَّ إِلَى جَانِبِكُمْ قَبْرًا مَا أَتَاهُ مَكْرُوبٌ إِلَّا نَفَسَ اللَّهُ كَرْبُهُ وَفَضَى حَاجَتَهُ وَإِنَّ عِنْدَهُ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ مُنْذُ يَوْمٍ قُبِضَ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ شَيَّعُوهُ وَ مَنْ مَرِضَ عَادُوهُ وَ مَنْ مَاتَ اتَّبَعُوا جَنَازَتَهُ^۱.

از ابو القاسم، جعفر بن محمد بن ابراهیم بن عبدالله موسوی علوی از عبدالله بن نهیک، از محمد بن ابی عمیر، از سلمه صاحب سابری، از ابی الصباح کنانی، که وی می گوید: از حضرت امام صادق عليه السلام شنیدم که می فرمود: در طرف شما قبری است که هیچ مکروب و اندوهگینی به زیارت آن نمی رود مگر آنکه خداوند متعال اندوهش را بر طرف کرده و حاجتش را روا می سازد و از روزی که آن حضرت شهید شدند، چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و غبار آلود و گرفته هستند، اطراف قبر مطهرش بوده و تا روز قیامت بر آن جناب می گریند و کسی که او را زیارت کند فرشتگان تا وطن و مأوایش مشایعتش کرده و اگر مریض و بیمار شود عیادتش کنند و اگر بمیرد جنازه اش را تشییع نمایند.

۲۱- مل، کامل الزیارات أَبِي عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ زِيَادٍ عَنْ ابْنِ مُسْكَانَ عَنْ مُحَمَّدٍ الْحَلَبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ وَكُلَّ بَقَرٍ الْحُسَيْنِ عليه السلام أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ يُشَيِّعُونَ مَنْ زَارَهُ وَ يَعُودُونَهُ إِذَا مَرِضَ وَ يَشْهَدُونَ جَنَازَتَهُ إِذَا مَاتَ^۲.

۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۶۷.

۳. همان، ص ۱۹۰.

پدرم از محمد العطار از حمدان بن سلیمان از عبدالله بن محمد از منیع بن الحجاج از زیاد از ابن مسکان از محمد الحلبي از امام صادق علیه السلام که حضرت می فرمودند: خداوند متعال چهار هزار فرشته را بر قبر مطهر حضرت سید الشهداء علیه السلام گمارده است که همگی ژولیده و غبارآلود و گرفته هستند و تا قیامت اطراف آن قبر می باشند، وقتی کسی حضرت را زیارت کند این فرشتگان مشایعتش کرده و هنگامی که زائر بیمار شود او را عیادت نموده و زمانی که از دنیا برود بر سر جناز هاش حاضر می گردند.

۲۲- مل، کامل الزیارات ابن الولید عن الصفار عن الحسن بن علی بن عبد الله عن العباس بن عامر عن أبان عن أبي حمزة عن أبي عبد الله علیه السلام قال: إن الله وكل بقبر الحسين علیه السلام أربعة آلاف ملك شعثاً غبراً يَبْكُونَهُ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى زَوَالِ الشَّمْسِ فَإِذَا زَالَتْ هَبَطَ أَرْبَعَةُ آلَافٍ مَلَكٍ وَصَعِدَ أَرْبَعَةُ آلَافٍ مَلَكٍ فَلَمْ يَزَلْ يَبْكُونَهُ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ وَيَشْهَدُونَ لِمَنْ زَارَهُ بِالْوَفَاءِ وَيُشَيِّعُونَهُ إِلَى أَهْلِهِ وَيَعُودُونَهُ إِذَا مَرَضَ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ إِذَا مَاتَ^۱.

ابن الولید از الصفار از الحسن بن علی بن عبدالله از العباس بن عامر از أبان از ابی حمزه از امام صادق علیه السلام نقل کرده که حضرت فرمودند: خداوند متعال چهار هزار فرشته را بر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام گمارده است که همگی ژولیده و غمگین و گرفته بوده و از طلوع صبح تا زوال آفتاب (وقت ظهر) بر آن حضرت می گریند و وقتی ظهر می شود، چهار هزار فرشته دیگر به زمین فرود آمده و این چهار هزار نفر به آسمان می روند و فرشتگان به زمین آمده، پیوسته می گریند تا صبح طلوع کند و شهادت می دهند که زائران حضرت، وفاء به عهد کرده اند و تا برگشت به خانواده اش، با او همراه اند و اگر مریض شود، او را برمی گردانند و اگر بمیرد، بر او نماز می خوانند.

۲۳- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن ابن عيسى عن أبيه عن ابن عميرة عن بكر بن محمد عن أبي عبد الله علیه السلام قال: وكل الله بقبر الحسين بن علي بن أبي طالب علیه السلام سبعين ألف ملك شعثاً غبراً يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۱.

يُصَلُّونَ عِنْدَهُ الصَّلَاةُ الْوَاحِدَةُ مِنْ صَلَاةٍ أَحَدِهِمْ تَعْدِلُ أَلْفَ صَلَاةٍ الْآدَمِيِّينَ يَكُونُ ثَوَابُ صَلَاتِهِمْ وَ أَجْرُ ذَلِكَ لِمَنْ زَارَ قَبْرَهُ^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از پدرش، از سیف بن عمیره، از بکر بن محمد از امام صادق علیه السلام نقل کرده که حضرت فرمودند: خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را بر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام گمارده ساخته که همگی ژولیده و غمگین بوده و تا روز قیامت بر آن جناب گریه می کنند، نزد قبر نماز می خوانند و یک نماز یک نفر آنها معادل هزار نماز آدمیان بوده، ثواب نمازشان و اجر آن برای زوار قبر آن حضرت علیه السلام محسوب می گردد.

۲۴- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الرَّزَّازُ عَنْ ابْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ صَفْوَانَ عَنْ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۷

حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ مَالِكِ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَكَلَّ بِالْحُسَيْنِ مَلَكَاً فِي أَرْبَعَةِ آلَافٍ مَلَكٌ يَبْكُونَهُ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَزُورِهِ وَ يَدْعُونَ اللَّهَ لَهُمْ^۲.

محمد بن جعفر رزاز از محمد بن حسین بن ابی الخطاب، از صفوان بن یحیی، از حنان بن سدید، از مالک جهنی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که حضرت فرمودند: خداوند متعال فرشته ای را در میان چهار هزار فرشته دیگر بر حسین علیه السلام گمارده است، که این فرشتگان همگی بر آن حضرت گریسته و برای زائرین آن جناب طلب آمرزش کرده و دعا می نمایند.

۲۵- قل، إقبال الأعمال رَوَى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنُ حَمَّادٍ الْأَنْصَارِيُّ فِي كِتَابِ أَصْلِهِ فِي فَضْلِ زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَالَ مَا لَفْظُهُ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ: خَرَجْتُ فِي آخِرِ زَمَنِ بَنِي أُمَيَّةَ وَ أَنَا أُرِيدُ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَأَتَيْتُ إِلَى الْغَاضِرِيَّةِ حَتَّى إِذَا نَامَ النَّاسُ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ حَتَّى إِذَا كُنْتُ عَلَى بَابِ الْحَيْرِ خَرَجَ إِلَيَّ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۸۶

^۲ . همان.

رَجُلٌ جَمِيلٌ الْوَجْهَ طَيِّبُ الرَّيْحِ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ فَقَالَ أَنْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَأَنْصَرَفْتُ إِلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ فَأَنْسَيْتُ بِهِ حَتَّى إِذَا كَانَ نِصْفُ اللَّيْلِ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ فَلَمَّا أَنْتَهَيْتُ إِلَى بَابِ الْحَائِرِ خَرَجَ إِلَيَّ الرَّجُلُ بَعِيْنِهِ فَقَالَ يَا هَذَا أَنْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَأَنْصَرَفْتُ فَلَمَّا كَانَ آخِرُ اللَّيْلِ اغْتَسَلْتُ ثُمَّ أَقْبَلْتُ أُرِيدُ الْقَبْرَ فَلَمَّا أَنْتَهَيْتُ إِلَى بَابِ الْحَائِرِ خَرَجَ إِلَيَّ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَقَالَ يَا هَذَا إِنَّكَ لَا تَصِلُ فَقُلْتُ فَلِمَ لَا أَصِلُ إِلَى ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَ سَيِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَقَدْ جِئْتُ أَمْشِي مِنَ الْكُوفَةِ وَ هِيَ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَأَخَافُ أَنْ أَصْبِحَ هَاهُنَا وَ تَقْتُلَنِي مَسْلَحَةُ بَنِي أُمَيَّةَ فَقَالَ أَنْصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَصِلُ فَقُلْتُ وَلِمَ لَا أَصِلُ فَقَالَ إِنَّ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ﷺ فَأُذِنَ لَهُ فَاتَاهُ وَ هُوَ فِي سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ فَأَنْصَرَفَ فَإِذَا عَرَجُوا إِلَى السَّمَاءِ فَتَعَالَى فَأَنْصَرَفْتُ وَ جِئْتُ إِلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ حَتَّى إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ اغْتَسَلْتُ وَ جِئْتُ فَدَخَلْتُ فَلَمْ أَرْ عِنْدَهُ أَحَدًا فَصَلَّيْتُ عِنْدَهُ الْفَجْرَ وَ خَرَجْتُ إِلَى الْكُوفَةِ^١.

أبو عبدالله بن حماد الأنصاري در كتابي كه درباره فضيلت زيارت امام حسين ﷺ است از الحسين بن ابی حمزه نقل کرده است كه در اواخر حكومت بني اميه به قصد زيارت قبر امام حسين ﷺ بيرون آمدم، تا اين كه به غاضريه رسيدم. زماني كه مردم به خواب رفتند، غسل كردم و به سوى قبر آن حضرت روانه شدم. وقتي به در حاير حسيني رسيدم، مردی زيبا و خوشبو كه جامه بسيار سفيد به تن داشت، بيرون آمد و به من گفت: برگرد، كه نمی توانی زيارت کنی. به كنار رود فرات باز گشتم و در آنجا استراحت كردم تا اين كه نيمه شب فرارسيد. غسل كردم و دوباره به سوى قبر آن حضرت روانه شدم. وقتي به در حاير رسيدم، همان مرد را ديدم. باز او به من گفت: فلانی، برگرد كه نمی توانی زيارت کنی و من باز گشتم. وقتي آخر شب شد، غسل كردم و به سوى قبر آن حضرت روانه شدم. وقتي به در حاير رسيدم، باز همان مرد بيرون آمد و گفت: فلانی، برگرد كه نمی توانی. گفتم: چرا نمی توانم به زيارت پسر رسول خدا ﷺ و سرور جوانان اهل بهشت بروم، در حالی كه برای همين منظور از كوفه به اینجا آمده ام (و آن شب، شب جمعه بود) و بيم آن را دارم كه اگر تا صبح اینجا بمانم، عوامل بني اميه مرا بکشند. ولی باز پاسخ داد: برگرد، كه نمی توانی زيارت کنی. گفتم: چرا نمی توانم زيارت كنم. گفت: برای اين كه حضرت موسی بن

^١ . محمد بن طاووس، الإقبال، قم، بوستان كتاب، ١٣٧٣، ص ٣٨.

عمران از پروردگار برای زیارت امام حسین علیه السلام اجازه گرفته و خداوند به او اجازه داده و اکنون همراه با هفتاد هزار فرشته به زیارت امام حسین علیه السلام آمده است. وقتی آن‌ها به آسمان صعود کردند، بیا. برگشتم و به کنار رود فرات رفتم تا این که وقتی سپیده صبح دمید، غسل کردم و بازگشتم و داخل حایر شدم و دیگر کسی را ندیدم. نماز صبح را خواندم و به سوی کوفه حرکت کردم.

بیان: المسلحة بالفتح القوم ذو سلاح ذكره الفيروزآبادی^۱.

نکته: عبارت «المسلحة» به معنای قوم و جماعتی است که سلاح دارند. (الفيروزآبادی)

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۵۸

۲۶- أَقُولُ رَوَى مُؤَلَّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى الْأَعْمَشِ قَالَ: كُنْتُ نَازِلًا بِالْكُوفَةِ وَكَانَ لِي جَارٌ كَثِيرًا مَا كُنْتُ أَقْعُدُ إِلَيْهِ وَكَانَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ فَقُلْتُ لَهُ مَا تَقُولُ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ لِي بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ فَقُمْتُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَأَنَا مُمْتَلِئٌ غَضَبًا وَقُلْتُ إِذَا كَانَ السَّحَرُ أَتَيْتُهُ وَحَدَّثْتُهُ مِنْ فَضَائِلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ مَا يُسَخِّنُ اللَّهُ بِهِ عَيْنَيْهِ قَالَ فَأَتَيْتُهُ وَقَرَعْتُ عَلَيْهِ الْبَابَ فَإِذَا أَنَا بِصَوْتٍ مِنْ وَرَاءِ الْبَابِ أَنَّهُ قَدْ قَصَدَ الزِّيَارَةَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ فَخَرَجْتُ مُسْرِعًا فَأَتَيْتُ الْحَيْرَ فَإِذَا أَنَا بِالشَّيْخِ سَاجِدٌ لَا يَمَلُّ مِنَ السُّجُودِ وَالرُّكُوعِ فَقُلْتُ لَهُ بِالْأَمْسِ تَقُولُ لِي بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ وَالْيَوْمَ تَزُورُهُ فَقَالَ لِي يَا سُلَيْمَانُ لَا تَلْمِزْنِي فَإِنِّي مَا كُنْتُ أَثْبِتُ لِأَهْلِ هَذَا الْبَيْتِ إِمَامَةً حَتَّى كَانَتْ لَيْلَتِي هَذِهِ فَرَأَيْتُ رُؤْيَا أَرْعَبْتَنِي فَقُلْتُ مَا رَأَيْتُ أَيُّهَا الشَّيْخُ قَالَ رَأَيْتُ رَجُلًا لَا بِالطَّوِيلِ الشَّاهِقِ وَلَا بِالْقَصِيرِ اللَّاصِقِ لَا أَحْسَنُ أَصْفُهُ مِنْ حُسْنِهِ وَبَهَائِهِ مَعَهُ أَقْوَامٌ يَحْفُونَ بِهِ حَفِيفًا وَيَزُقُونَهُ زَفًّا بَيْنَ يَدَيْهِ فَارِسٌ عَلَى فَرَسٍ لَهُ ذُنُوبٌ عَلَى رَأْسِهِ تَاجٌ لِلتَّاجِ أَرْبَعَةُ أَرْكَانٍ فِي كُلِّ رُكْنٍ جَوْهَرَةٌ تُضِيءُ مَسِيرَةَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالُوا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عليه السلام فَقُلْتُ وَالْآخِرُ فَقَالُوا وَصِيَّهُ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام ثُمَّ مَدَدْتُ عَيْنِي فَإِذَا أَنَا بِنَاقَةٍ مِنْ نُورٍ عَلَيْهَا هَوْدَجٌ مِنْ نُورٍ تَطِيرُ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَقُلْتُ لِمَنِ النَّاقَةُ قَالُوا لِخَدِيجَةَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ قُلْتُ وَالْغَلَامُ قَالُوا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ قُلْتُ فَأَيْنَ يُرِيدُونَ قَالَ يَمْضُونَ

^۱ محمد بن يعقوب فيروزآبادی، القاموس، ج ۱، بيروت، ۱۴۱۲ق، ص ۲۲۹.

بِأَجْمَعِهِمْ إِلَى زِيَارَةِ الْمُقْتُولِ ظُلْمًا الشَّهِيدِ بِكَرْبَلَاءِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ثُمَّ قَصَدْتُ الْهُودَجَ وَإِذَا أَنَا بِرِقَاعٍ تَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ أَمَانًا مِنَ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ لَزُورِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ هَتَفَ بَنَاهَاتِفًا أَلَّا إِنَّا وَشِيعَتُنَا فِي الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنَ الْجَنَّةِ وَاللَّهُ يَا سَلِيمَانُ لَا أَفَارِقُ هَذَا الْمَكَانَ حَتَّى تُفَارِقَ رُوحِي جَسَدِي^۱.

مؤلف کتاب مزار شریف، به اسنادش به اعمش، نقل کرده است که در کوفه بودم. همسایه‌ای داشتم که با هم نشست و برخاست زیادی داشتم. شب جمعه‌ای، به وی گفتم که نظرت درباره زیارت امام حسین علیه السلام چیست؟

وی گفت: این امر بدعت است و هر بدعتی، گمراهی است و هر ضلالتی، راه به جهنم می‌برد. من هم با حالتی عصبانی، برخاستم و با خود گفتم که سحر، با وی درباره فضایل امیرالمومنین صحبت می‌کنم تا چشمش روشن شود (به حقیقت آگاه شود). سپس سحرگاه نزد خانه‌اش رفتم و درب زدم. صدایی از پشت درب شنیدم که گفتند فلانی اول شب، به قصد زیارت رفته است. من هم سریعاً رفتم؛ وقتی به حائر رسیدم، دیدم آن مرد در حالت سجده است و از رکوع و سجده، خسته نمی‌شود. به وی گفتم دیروز گفتی زیارت بدعت است و بدعت گمراهی و حرام است؛ ولی امروز به زیارت امام رفتی؟ به من گفت ای سلیمان، مرا ملامت مکن؛ به درستی من برای این بیت، تا دیشب، قائل به امامت نبودم؛ تا این که چیزی در رویا دیدم که مرا ترساند. به وی گفتم: ای شیخ، چه دیدی؟

گفت: دیدم مردی را که نه بلند و نه کوتاه بود؛ از زیباییش، نمی‌توانم توصیفش کنم. با وی مردمی بودند که دورتادورش حلقه زده بودند. سوارانی آنجا بودند که اسب‌هاشان دم داشت و بر سرشان، تاج. هر تاجی، چهار گوشه داشت و در هر گوشه‌ای، جوهری داشت که مسافت سه روز را روشن می‌کرد. گفتم این کیست؟ گفتند محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله است. گفتم دیگری کیست؟ گفتند وصی وی، علی ابن ابیطالب است. سپس چشمم را دقیق کردم، که ناگاه‌ای دیدم پر از نور داشت که بر روی آن هودجی بود که بین زمین و آسمان پرواز می‌کرد. گفتم این ناچه از کیست؟

گفتند برای خدیجه بنت خویلد و فاطمه علیهما السلام و حسن مجتبی علیه السلام است. گفتم به کجا می‌روند؟ گفتند همه با هم، به زیارت کشته شده مظلوم کربلا حسین بن علی علیه السلام می‌روند. سپس قصد کردم که به سمت

^۱ . المزار الکبیر، ص ۱۰۷، با اندکی تفاوت.

آن‌ها بروم که قطعه‌هایی از کاغذ از آسمان می‌بارید که روی آن نوشته بود: امان از خداوند برای زائران حسین بن علی در شب جمعه. سپس هاتقی ندا داد که ما و شیعیان ما در درجات بالای بهشت‌اند. سپس رو به من کرد و گفت: به خدا قسم، ای سلیمان، از این مکان نمی‌روم تا این که روحم از جسدم فارغ شود.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۵۹

۲۷- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد بن عيسى عن أبيه عن ابن محبوب عن إسحاق بن عمار قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول ليس نبي في السموات والأرض إلّا و يسألون الله تبارك و تعالى أن يؤذن لهم في زيارة الحسين عليه السلام ففوج ينزل و فوج يعرج^۱.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی از پدرش از ابن محبوب از إسحاق بن عمار که می‌گوید شنیدم که امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ پیامبری در آسمانها و زمین نیست مگر این که می‌خواهد خداوند متعال به وی رخصت دهد تا به زیارت امام حسین علیه السلام مشرف شوند، چنین است که گروهی به کربلا فرود آیند و گروهی از آنجا عروج کنند.

۲۸- یب، تهذیب الأحکام ابن محبوب مثله^۲.

در کتاب تهذیب الأحکام، این روایت با سند ابن محبوب، آمده است.

۲۹- مل، کامل الزیارات ابي عن ابن محبوب عن الحسين بن بنت أبي حمزة الثمالي قال: خرجت في آخر زمان بنى مروان إلى قبر الحسين بن علي عليه السلام مستخفياً من أهل الشام حتى انتهيت إلى كربلاء فاختفيت في ناحية القرية حتى إذا ذهب من الليل نصفه أقبلت نحو القبر فلما دنوت منه أقبل نحوي رجل فقال لي انصرف مأجوراً فإنك لا تصل إليه فرجعت فرعاً حتى إذا كاد يطلع الفجر أقبلت نحوه حتى إذا دنوت منه خرج إلى الرجل فقال لي

^۱. ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۱.

^۲. شیخ طوسی، التهذیب، همان، ج ۶، ص ۷۱، ذیل حدیث طویل می‌باشد.

يَا هَذَا إِنَّكَ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ عَافَاكَ اللَّهُ وَلَمْ لَا أَصِلُ إِلَيْهِ وَقَدْ أَقْبَلْتُ مِنَ الْكُوفَةِ أُرِيدُ زِيَارَتَهُ فَلَا تَحُلْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ أَنَا أَخَافُ أَنْ أَصْبَحَ فَيَقْتُلُونِي أَهْلُ الشَّامِ إِنْ أَدْرَكُونِي هَاهُنَا قَالَ فَقَالَ لِي اصْبِرْ قَلِيلًا فَإِنْ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عليه السلام سَأَلَ اللَّهَ أَنْ يَأْذَنَ لَهُ فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام فَأْذِنَ لَهُ فَهَبَطَ مِنَ السَّمَاءِ فِي أَلْفِ مَلَكٍ فَهُمْ بِحَضْرَتِهِ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ يَنْتَظِرُونَ طُلُوعَ الْفَجْرِ ثُمَّ يَعْرُجُونَ إِلَى السَّمَاءِ قَالَ فَقُلْتُ فَمَنْ أَنْتَ عَافَاكَ اللَّهُ قَالَ أَنَا مِنَ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ أَمَرُوا بِحَرَسِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عليه السلام وَ الْإِسْتِغْفَارِ لِرِوَايِهِ فَأَنْصَرَفْتُ وَقَدْ كَادَ يَطِيرُ عَقْلِي لِمَا سَمِعْتُ مِنْهُ قَالَ فَأَقْبَلْتُ حَتَّى إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ أَقْبَلْتُ نَحْوَهُ فَلَمْ يَحُلْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ أَحَدٌ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَ دَعَوْتُ اللَّهَ عَلَى قَتْلِهِ وَ صَلَّيْتُ الصُّبْحَ وَ أَقْبَلْتُ مُسْرِعًا

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۶۰

مَخَافَةُ أَهْلِ الشَّامِ^۱

پدرم از حسن بن محبوب از حسین بن بنت ابی حمزه الثمالی که وی می گوید: اواخر حکومت بنی مردان بود که من برای زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام در حالی که از اهل شام پنهان می داشتم، از شهر کوفه خارج شده تا به کربلا رسیدم. پس در جایی مخفی شدم تا نیمی از شب گذشت سپس از مکان خود بیرون آمده و به طرف قبر رفتم و وقتی نزدیک شدم، مردی به طرف من آمد و گفت: برگرد که مأجور و مثاب می باشی و تو به قبر دسترسی نداری. پس نالان و با فزع و جزع برگشته تا نزدیک طلوع صبح شد، سپس به طرف قبر باز گشته تا نزدیک آن شدم باز همان شخص به طرف من آمد و گفت: ای شخص تو دسترسی به قبر نداری. به او گفتم: خدا سلامتت بدارد چرا من به قبر دسترسی ندارم؟ در حالی که من از کوفه به نیت زیارت آن حضرت آمده ام. بنابراین تقاضا دارم بین من و بین قبر حائل نشوی تا زیارت کرده و سریع برگردم زیرا هراس دارم صبح شود و اهل شام من را در اینجا دیده و اقدام به کشتنم کنند. راوی می گوید: آن شخص به من گفت: کمی صبر کن؛ زیرا حضرت موسی بن عمران علیه السلام از خداوند متعال درخواست نموده که به او اذن زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام را بدهد و حق تعالی به وی

^۱. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۱.

اذن داده لذا وی با هزار فرشته از آسمان به زیر آمده و هم اکنون در محضر امام علیه السلام بوده و آن جناب را زیارت کرده و انتظار می‌کشند صبح طلوع کرده تا به آسمان بروند. راوی می‌گوید: به آن شخص گفتم: خدا سلامتت بدارد؛ تو کیستی؟ گفت: من از فرشتگانی هستم که مأمور حفاظت و حراست قبر حسین بن علی علیه السلام و طلب آمرزش برای زوار آن جناب می‌باشند. پس برگشتم و نزدیک بود بخاطر آنچه از او شنیده بودم، عقلم بپرد. وی می‌گوید: هنگامی که صبح طلوع کرد جلو رفته کسی حائل و مانع نشد، پس نزدیک به قبر شده و سلام نمودم و کشندگان آن حضرت را نفرین کرده و در همان جا نماز صبح را بجا آورده و به جهت خوف و هراسی که از اهل شام داشتم، سریع برگشتم.

۳۰- مل، کامل الزیارات القاسم بن محمد بن علی بن ابراهیم الهمدانی عن أبيه عن جدّه عن عبد الله بن حماد الأنصاري عن الحسين قال: خرجت في آخر زمان بني أمية و ذكر مثله^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند القاسم بن محمد بن علی بن ابراهیم الهمدانی از پدرش از جدش از عبدالله بن حماد الأنصاری از الحسین، آمده است.

۳۱- مل، کامل الزیارات ابي و جماعة مشايخي عن أحمد بن إدريس عن عمركي عن عدة من أصحابنا عن ابن محبوب عن الحسين مثله^۲.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و جمعی از اساتیدم از أحمد بن إدريس از عمرکی از برخی از اصحاب از ابن محبوب از حسین، آمده است.

۳۲- مل، کامل الزیارات ابي و أخي و جماعة مشايخي عن محمد بن يحيى و أحمد بن إدريس معاً عن حمدان بن سليمان عن عبد الله بن محمد اليماني عن منيع بن الحجاج عن يونس عن صفوان الجمال قال: قال لي أبو عبد الله عليه السلام لما أتى الحيرة هل لك في قبر الحسين قلت و تزوره جعلت فداك قال و كيف لا أزوره و الله

^۱ . ابن قولويه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۳.

^۲ . همان.

يُزُورُهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ يَهْبِطُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ إِلَيْهِ وَالْأَنْبِيَاءُ وَالْأَوْصِيَاءُ وَ مُحَمَّدٌ أَفْضَلُ الْأَنْبِيَاءِ وَ نَحْنُ أَفْضَلُ الْأَوْصِيَاءِ فَقَالَ صَفْوَانُ جُعِلَتْ فِدَاكَ فَزُورُهُ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ حَتَّى تُدْرِكَ زِيَارَةَ الرَّبِّ قَالَ نَعَمْ يَا صَفْوَانُ الزَّمْ تُكْتَبُ لَكَ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ وَ ذَلِكَ تَفْضِيلٌ^١.

پدر و برادر و جماعتی از اساتیدم از محمد بن یحیی و احمد بن ادریس از حمدان بن سلیمان نیشابوری از عبدالله بن محمد الیمانی از منیع بن حجاج از یونس از صفوان جمال نقل کرده‌اند که وی گفت: وقتی امام صادق علیه السلام به حائر تشریف آوردند به من فرمودند: آیا مایل به زیارت قبر حسین علیه السلام هستی؟ عرض کردم: فدایت شوم آیا قبر آن حضرت را زیارت می‌کنی؟ حضرت فرمودند: چگونه آن را زیارت نکنم و حال آنکه خداوند متعال در هر شب جمعه با فرشتگان و انبیاء و اوصیاء به زمین هبوط کرده و او را زیارت می‌کنند. البته حضرت محمد صلی الله علیه و آله افضل انبیاء و ما افضل اوصیاء هستیم. (طبق فرموده مرحوم مجلسی مقصود از زیارت حق تعالی، انزال رحمت‌های خاصه‌اش بر آن حضرت و زوار آن جناب می‌باشد). سپس صفوان عرض کرد: فدایت شوم پس، هر شب جمعه قبر آن حضرت را زیارت کرده تا بدین وسیله زیارت پروردگار را نیز کرده باشیم؟ حضرت فرمودند: بلی، ای صفوان ملازم این باش برای زیارت قبر حسین علیه السلام را می‌نویسند. (یعنی زیارت قبر حسین علیه السلام این فضیلت را دارد که در آن زیارت پروردگار نیز می‌باشد).

بیان: زیارته تعالی کنایه عن إنزال رحماته الخاصة علیه و علی زائریه صلوات الله علیه قوله ع و ذلك تفضیل
 أی زیارة الرب.

نکته: زیارت پروردگار، کنایه از نزول رحمت خاصه خداوند، بر امام حسین علیه السلام و زائران ایشان است.

۳۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدٌ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الْأَشْعَثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ قَبْرُ الْحُسَيْنِ علیه السلام عِشْرُونَ ذِرَاعاً

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۲.

فِي عِشْرِينَ ذِرَاعاً مُكْسِراً رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَفِيهِ مِعْرَاجٌ إِلَى السَّمَاءِ فَلَيْسَ مِنْ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَلَا نَبِيٍّ مُرْسَلٍ إِلَّا وَهُوَ يَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَزُورَهُ فَفَوْجٌ يَهْبِطُ وَفَوْجٌ يَصْعَدُ^۱.

محمد الحمیری از پدرش از هارون بن مسلم از عبد الرحمن بن ابی الأشعث از عبدالله بن حماد الأنصاری از ابن سنان وی می‌گوید: از امام صادق (ع) شنیدم که می‌فرمودند: مساحت قبر حسین بن علی (ع) بیست ذراع در بیست ذراع می‌باشد، این محل باغی است از باغ‌های بهشت، از آنجا عروج به آسمان صورت می‌گیرد، و هیچ فرشته مقرب و نبی مرسل نیست مگر آنکه از حق تعالی درخواست می‌کند که به زیارت حسین (ع) برود پس فوجی از آسمان به زمین فرود آمده و به زیارت آن حضرت رفته و فوجی پس از زیارت به آسمان می‌روند.

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۶۱

۳۴- مل، کامل الزیارات القاسم بن محمد بن علی بن ابراهیم عن أبيه عن جدّه عن عبد الله بن حماد عن إسحاق بن عمار قال: قلت لأبي عبد الله (ع) جُعِلْتُ فِدَاكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ كُنْتُ فِي الْحَيْرِ لَيْلَةً عَرَفَةً فَرَأَيْتُ نَحْوَ ثَلَاثَةِ آلَافٍ أَوْ أَرْبَعَةِ آلَافٍ رَجُلٍ جَمِيلَةٍ وَجُوهُهُمْ طَيِّبَةٌ رِيحُهُمْ شَدِيدٌ [شَدِيدَةٌ] بَيَاضُ ثِيَابِهِمْ يُصَلُّونَ اللَّيْلَ أَجْمَعَ فَلَقَدْ كُنْتُ أُرِيدُ أَنْ آتِيَ الْقَبْرَ وَأُقْبِلَهُ وَأَدْعُو بِدَعَوَاتٍ فَمَا كُنْتُ أَصِلُ إِلَيْهِ مِنْ كَثَرَةِ الْخَلْقِ فَلَمَّا طَلَعَ الْفَجْرُ سَجَدْتُ سَجْدَةً فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَلَمْ أَرْ مِنْهُمْ أَحَدًا فَقَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع) أَتَذَرِي مَنْ هَؤُلَاءِ قُلْتُ لَا فَقَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ قَالَ مَرَّ بِالْحُسَيْنِ (ع) أَرْبَعَةُ آلَافٍ مَلَكٍ وَهُوَ يُقْتَلُ فَعَرَجُوا إِلَى السَّمَاءِ فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمْ يَا مَعْشَرَ الْمَلَائِكَةِ مَرَرْتُمْ بِابْنِ حَبِيبِي وَصَفِيِّ مُحَمَّدٍ (ص) وَهُوَ يُقْتَلُ وَيُضْطَهُدُ مَظْلُومًا فَلَمْ تَنْصُرُوهُ فَانْزِلُوا إِلَى الْأَرْضِ إِلَى قَبْرِهِ فَاذْكُوهُ شُعْنًا غُبْرًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَهُمْ عِنْدَهُ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ^۲.

قاسم بن محمد بن علی بن ابراهیم، از پدرش، از جدش، از عبدالله بن حماد، از اسحاق بن عمار نقل کرده که وی گفت: محضر امام صادق (ع) عرض کردم: ای پسر رسول خدا فدایت شوم شب عرفه در

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۲.

^۲ . همان، ص ۱۱۵.

حائر بودم، قریب سه، چهار هزار مردانی دیدم که صورت‌هایشان زیبا و بویشان خوش و لباس‌های بسیار سفید به تن داشتند و طول شب در آنجا به نماز خواندن مشغول بودند، اراده کردم به نزدیک قبر شریف رفته و آن را بوسیده و دعاهائی نزدیک قبر بخوانم ولی از کثرت خلق و ازدحام جمعیت نتوانستم خود را به قبر برسانم و وقتی صبح طلوع نمود، به سجده رفته و وقتی سر از سجده برداشتم احدی از آن مردان را ندیدم. امام علیه السلام به من فرمودند: آیا دانستی آنها چه کسانی بودند؟ عرضه داشتم: فدایت شوم، خیر. امام علیه السلام فرمودند: پدرم از پدرشان به من خبر دادند که چهار هزار فرشته به حضرت امام حسین علیه السلام مرور کردند در حالی که آن حضرت شهید شده بودند. پس آن فرشتگان به آسمان عروج کردند و حقتعالی به ایشان وحی فرمود: ای گروه فرشتگان به پسر حبیب و برگزیده‌ام حضرت محمد صلی الله علیه و آله مرور نمودید در حالی که او کشته و مقهور و مظلوم بود؛ پس چرا او را کمک نکردید؟ پس به زمین فرود آئید و ملازم قبرش بوده و با حالی ژولیده و گرفته تا روز قیامت بر او بگریید، پس این فرشتگان نزد قبر بوده تا قیامت به پا شود.

۳۵- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن بعض اصحابه عن أحمد بن قتیبة الهمدانی عن إسحاق بن عمار مثله لكن فيه في الموضعين خمسون ألفاً^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم از سعد از بعض اصحابه از أحمد بن قتیبة الهمدانی از إسحاق بن عمار، آمده است؛ الا این که اندک اختلافی دارد که پنجاه هزار فرشته، در این روایت آمده است.

۳۶- مل، کامل الزیارات الحسن بن عبد الله بن محمد بن عیسی عن ابيه عن ابن محبوب عن إسحاق بن عمار عن ابي عبد الله علیه السلام قال سمعته يقول ليس من ملك في السماوات إلا وهم يسألون الله جل و علا أن يأذن لهم في زيارة قبر الحسين علیه السلام ففوج ينزل وفوج يعرج^۲.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۵.

^۲ . همان، ص ۱۱۴.

حسن بن عبدالله بن محمد بن عیسی، از پدرش، از حسن بن محبوب، از اسحاق بن عمار که می‌گوید:، از امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: هیچ فرشته‌ای در آسمان‌ها نیست مگر آنکه از خداوند عزوجل در خواست دارد که حق تعالی به او اذن دهد که قبر حضرت حسین علیه السلام را زیارت کند لذا فوجی از آسمان به زیر آمده و به زیارت حضرتش رفته و فوجی از زیارت برگشته و به آسمان عروج می‌کنند.

۳۷- ثو، ثواب الأعمال ابن المتوکل عن الحمیری عن ابن عیسی عن ابن محبوب مثله^۱.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ابن المتوکل از الحمیری از ابن عیسی از ابن محبوب، آمده است

۳۸- مل، کامل الزیارات ابی و جماعه مشایخی عن الحسین بن عبید الله عن ابن ابی عثمان عن محمد بن الفضیل عن اسحاق بن عمار عن ابی عبد الله علیه السلام قال: ما بین قبر

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۶۲

الحسین بن علی علیه السلام إلى السماء السابعة مختلف الملائكة^۲.

پدرم و جماعتی از مشایخ و اساتیدم از حسین بن عبیدالله، از حسن بن علی بن ابی عثمان از محمد بن فضیل، از اسحاق بن عمار نقل کرده‌اند که وی گفت: امام صادق علیه السلام فرمودند: بین قبر امام حسین علیه السلام تا آسمان هفتم، ملائکه و فرشتگان در رفت و آمد و نزول و صعود می‌باشند.

۳۹- ثو، ثواب الأعمال ابی عن أحمد بن إدريس عن الأشعری عن الحسين بن عبید الله مثله^۳.

^۱. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۷.

^۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۱۴.

^۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۷.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند پدرم از أحمد بن إدريس از الأشعری از الحسين بن عبيد الله، آمده است.

۴۰- شف، كشف اليقين من كتاب الأربعين لمحمد بن مسلم بن أبي الفوارس عن فضل الله بن علي الحسيني عن أبيه عن المرتضى بن الداعي الحسيني عن جعفر بن أحمد الموسوي عن محمد بن علي بن شاذان عن أحمد بن محمد بن يحيى عن سعد بن عبد الله عن أحمد بن محمد بن خالد عن أبيه عن وهب بن وهب عن جعفر بن محمد الصادق عن أبيه عن آبائه عليه السلام عن رسول الله صلى الله عليه وآله أنه قال: ما خلق الله تعالى خلقاً أكثر من الملائكة وإنه لينزل من السماء كل مساء سبعون ألف ملك يطوفون بالبيت ليلتهم حتى إذا طلع الفجر انصرفوا إلى قبر النبي صلى الله عليه وآله فيسلمون عليه ثم يأتون إلى قبر أمير المؤمنين فيسلمون عليه ثم يأتون إلى قبر الحسن بن علي عليه السلام فيسلمون عليه ثم يأتون إلى قبر الحسين عليه السلام فيسلمون عليه ثم يعرجون إلى السماء قبل أن تطلع الشمس ثم تنزل ملائكة النهار سبعون ألف ملك فيطوفون بالبيت الحرام نهارهم حتى إذا غربت الشمس انصرفوا إلى قبر رسول الله صلى الله عليه وآله فيسلمون عليه ثم يأتون قبر أمير المؤمنين عليه السلام فيسلمون عليه ثم يأتون إلى قبر الحسن عليه السلام فيسلمون عليه ثم يأتون قبر الحسين عليه السلام فيسلمون عليه ثم يعرجون إلى السماء قبل أن تغيب الشمس والذي نفسي بيده إن حول قبره أربعة آلاف ملك شعناً غبراً يبكون عليه إلى يوم القيامة وفي رواية قد وكل الله تعالى بالحسين ع سبعين ألف ملك شعناً غبراً يصلون عليه كل يوم ويدعون لمن زاره وريئسهم ملك يقال له منصور فلا يزوره زائر إلا استقبلوه ولا ودعه مودع إلا شيعوه ولا يمرض إلا عادوه ولا ميت فلا يصلوا على جنازته واستغفروا له بعد موته^۱.

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۶۳

إِلَّا صَلُّوا عَلَى جَنَازَتِهِ وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ^۱.

^۱. حسن بن يوسف علامه حلی، كشف اليقين، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۰، ص ۶۷-۶۸، برای سید ابن طاوس، چاپ نجف اشرف.

در کتاب کشف الیقین من کتاب الأربعین از محمد بن مسلم بن ابی الفوارس از فضل الله بن علی الحسینی از پدرش از المرتضی بن الداعی الحسینی از جعفر بن أحمد الموسوی از محمد بن علی بن شاذان از أحمد بن محمد بن یحیی از سعد بن عبدالله از أحمد بن محمد بن خالد از پدرش از وهب بن وهب از جعفر بن محمد الصادق از پدرش از پدرانش علیه السلام از رسول الله صلی الله علیه و آله که حضرت فرمودند: خداوند متعال مخلوقی زیادتیر از فرشتگان نیافریده، در هر شب هفتاد هزار فرشته از آسمان نازل شده و از اول شب تا طلوع صبح بیت الله الحرام را طواف می کنند و پس از طلوع صبح به طرف قبر نبی اکرم صلی الله علیه و آله برگشته و به آنجا که رسیدند به حضرتش سلام نموده و بعدا به نزد قبر امیر المومنین علیه السلام رفته و به آن جناب سلام کرده و پس از آن به نزد قبر امام حسن علیه السلام رفته و به آن جناب سلام کرده و سپس نزد قبر امام حسین علیه السلام آمده و بر آن وجود مبارک سلام داده و قبل از طلوع آفتاب به آسمان عروج می کنند و پس از ایشان فرشتگان روز که آنها نیز هفتاد هزار نفر هستند به زمین آمده ابتداء بیت الله الحرام را طواف کرده و طول روز به آن اشتغال دارند و پس از غروب آفتاب به طرف قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله رفته و بر آن جناب سلام داده و پس از آن نزد قبر امیر المومنین علیه السلام می آیند و بر آن حضرت سلام کرده و پس از آن به نزد قبر امام حسن علیه السلام رفته و به آن جناب سلام کرده و بعد به نزد قبر امام حسین علیه السلام حاضر شده و بر آن جناب سلام داده و سپس پیش از غروب آفتاب به آسمان می روند.

سپس حضرت قسم یاد کردند که به آن خدایی که جان من در دست اوست، اطراف قبر سیدالشهداء، چهار هزار فرشته ژولیده غبار آلود است که تا روز قیامت، برای آن حضرت گریه می کنند.

و در روایتی است که هفتاد هزار فرشته که همگی ژولیده و گرفته و حزین می باشند و هر روز بر حضرت سلام می دهند و برای زائران حضرت دعا می کنند. رئیس ایشان فرشته ای است که به او منصور گفته می شود، هیچ زائری به زیارت آن حضرت نمی رود، مگر آنکه این فرشتگان به استقبالش می روند و هیچ وداع کننده ای با قبر آن حضرت وداع نکرده، مگر آن که این فرشتگان مشایعتش می کنند و مریض نمی شود مگر آنکه عبادتش کرده و نمی میرد مگر آنکه ایشان بر جنازه اش نماز خوانده و از خدا طلب آمرزش برایش می کنند.

۴۱- أَقُولُ رَوَى مُؤَلَّفُ الْمَزَارِ الْكَبِيرِ بِإِسْنَادِهِ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ عَنْهُ عِ مِثْلُهُ إِلَى قَوْلِهِ أَنْ تَغِيْبَ الشَّمْسُ^۱.

مؤلف کتاب المزار الكبير این روایت را با اسنادش از الحسن بن محبوب از داود الرقی، تا قسمت « ان تغیب الشمس » نقل کرده است.

بیان: ممکن أن يكون السبعون نوعا آخر من الملائكة سوى الأربعة آلاف.

نکته: شاید این هفتاد هزار فرشته، دسته دیگر جدای از آن چهار هزار فرشته باشد.

۴۲- ثَوَابُ الْأَعْمَالِ أَبِي عَنِ الْحَمِيرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانَ الْكَلْبِيِّ عَنْ ابْنِ تَغْلِبَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ أَرْبَعَةَ أَلْفٍ مَلَكٍ عِنْدَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شُغْرًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ رَبِيسُهُمْ مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ مَنْصُورٌ فَلَا يَزُورُهُ زَائِرٌ إِلَّا اسْتَقْبَلُوهُ وَ لَا يُودِّعُهُ مُودِّعٌ إِلَّا شَاعَهُ وَ لَا يَمْرَضُ إِلَّا عَادُوهُ وَ لَا يَمُوتُ إِلَّا صَلَّوْا عَلَى جَنَازَتِهِ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ^۲.

پدرم از حمیری از محمد بن الحسین از موسی بن سعدان از عبدالله بن القاسم از عمر بن أبان الکلبی از ابن تغلب نقل کرده که وی گفت: امام صادق علیه السلام فرمودند: چهار هزار فرشته در اطراف قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام بوده که همگی ژولیده و گرفته و حزین می‌باشند و تا روز قیامت بر آن جناب می‌گریند، رئیس ایشان فرشته‌ای است که به او منصور گفته می‌شود، هیچ زائری به زیارت آن حضرت نمی‌رود مگر آنکه این فرشتگان به استقبالش می‌روند و هیچ وداع‌کننده‌ای با قبر آن حضرت وداع نکرده مگر آنکه این فرشتگان مشایعتش می‌کنند و مریض نمی‌شود مگر آنکه عبادتش کرده و نمی‌میرد مگر آنکه ایشان بر جنازه‌اش نماز خوانده و از خدا طلب آمرزش برایش می‌کنند.

^۱ . محمد بن جعفر مشهدی، المزار الكبير، همان، ص ۱۰۹.

^۲ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

۴۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَهُ^۱.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، آمده است.

۴۴- لی، الأمالی للصدوق أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ وَكَلَّ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ شِعْوَهُ حَتَّى يُبْلِغُوهُ مَأْمَنَهُ وَإِنْ مَرَضَ عَادُوهُ غُدُوَّةً وَعَشِيَّةً وَإِنْ مَاتَ شَهِدُوا جَنَازَتَهُ وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^۲.

پدرم از سعد از ابن عیسی از الحسین بن سعید از القاسم بن محمد از إسحاق بن ابراهیم از هارون بن خارجه که می گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: خداوند عزوجل چهار هزار فرشته که همگی خاک آلود هستند بر قبر امام حسین علیه السلام گماشته است که تا روز رستاخیز بر او می گریند. هر کس در حالی که عارف به حق حسین علیه السلام باشد او را زیارت کند، ملائک او را مشایعت می کنند تا به خانه اش برسانند و اگر بیمار شود، صبح و شام از او عیادت می کنند و اگر بمیرد بر جنازه اش حاضر می شوند و تا روز قیامت برای او آمرزش می خواهند.

۴۵- مل، کامل الزیارات أَبِي وَابْنُ الْوَلِيدِ مَعًا عَنْ أَبَانَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ مِثْلَهُ^۳.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و ابن الولید هر دو از أبان از الحسین بن سعید، نقل شده است.

۴۶- ثو، ثواب الأعمال لی، الأمالی للصدوق ابْنُ الْوَلِيدِ عَنْ أَبَانَ عَنِ الْأَهْوَازِيِّ عَنِ الْجَوْهَرِيِّ عَنْ

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۲، با اندکی تفاوت.

^۲ . شیخ صدوق، أمالی، همان، ص ۱۴۲.

^۳ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۸۹.

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۶۴

إِسْحَاقُ بْنُ هَارُونَ عَنِ الْغَنَوِيِّ عَنِ الصَّادِقِ عِثْلُهُ^۱.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ابن الولید از أبان از الأهوازی از الجوهری از إسحاق بن هارون از الغنوی از امام صادق ع، نقل شده است.

۴۷- مل، کامل الزیارات أبی عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي عِيسَى عَنْ ابْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ رَبِيعٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عِثْلُهُ بِالْمَدِينَةِ أَيْنَ قُبُورُ الشُّهَدَاءِ فَقَالَ أَلَيْسَ أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَكُمْ الْحُسَيْنُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ حَوْلَهُ أَرْبَعَةُ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْنًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^۲.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از عباس بن معروف، از حماد بن عیسی از ربیعی بن عبدالله نقل کرده که وی گفت: محضر امام صادق ع در مدینه عرض کردم: قبور شهدا کجاست؟ حضرت فرمودند: آیا افضل و برترین شهدا نزد شما نیست؟ قسم به کسی که جانم در دست او است اطراف آن حضرت چهار هزار فرشته که همگی ژولیده و اندوهگین و گرفته می‌باشند حضور داشته و پیوسته تا روز قیامت برای آن حضرت گریه می‌کنند

۴۸- ثو، ثواب الأعمال ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنِ ابْنِ مَعْرُوفٍ عِثْلُهُ^۳.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند ابن الولید از الصفار از ابن معروف، نقل شده است

۴۹- ما، الأمالی للشیخ الطوسی الْمُفِيدُ عَنِ التَّمَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مَازِنٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ بَكْرِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ الْأَصَمِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عِثْلُهُ قَالَ: إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عِثْلُهُ عِنْدَ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَنْظُرُ إِلَى مُعْسَكَرِهِ وَمَنْ حَلَّهُ مِنَ الشُّهَدَاءِ مَعَهُ وَيَنْظُرُ إِلَى زُوَارِهِ وَهُوَ أَعْرَفُ بِهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ

۱. شیخ صدوق، أمالی، همان، ص ۱۴ و شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۷۹.

۲. ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۰۹.

۳. شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۸.

آبَائِهِمْ وَبِدَرَجَاتِهِمْ وَمَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ أَحَدِكُمْ بَوْلَدِهِ وَإِنَّهُ لَيَرَى مِنْ يَبْكِيهِ فَيَسْتَغْفِرُ لَهُ وَيَسْأَلُ آبَاءَهُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لَهُ وَيَقُولُ لَوْ يَعْلَمُ زَائِرِي مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَكَانَ فَرَحُهُ أَكْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ وَإِنْ زَائِرُهُ لَيَنْقَلِبُ وَمَا عَلَيْهِ
 مِنْ ذَنْبٍ^۱.

التمار از أحمد بن مازن از القاسم بن سليمان از بكر بن هشام از اسماعيل بن مهران از أصم از محمد بن مسلم از امام صادق عليه السلام که حضرت فرمود: همانا حسين بن علي عليه السلام از نزد پروردگارش به محل اردوگاهش و محلی که شهدا با او قرار دارند، نگاه می کند و نیز نظر به زائرانش می اندازد، در حالی که ایشان را بخوبی شناخته و نام ها و نسبت های آنها را با پدرانشان، درجات و منزلت آنها را نزد خداوند، حتی بهتر از شناخت والدین نسبت به فرزند خود می داند، پس به درستی که امام حسين عليه السلام می بیند چه کسی ساکن کربلا شده (جهت زیارت) و برای او استغفار می کند و از پدران بزرگوارش می خواهد برای او استغفار کنند و می فرماید: اگر زائر من می دانست، آنچه را که خداوند برای او مهیا نموده است، شادی وی بیشتر از غمش می شد و همانا زائر امام حسين عليه السلام از زیارت برمی گردد در حالی که هیچ گناهی بر او باقی نمی ماند.

۵۰- مل، کامل الزیارات أبي عن سعدٍ و محمد بن يحيى معاً عن محمد بن الحسين عن محمد بن إسماعيل عن صالح بن عتبة عن الحارث بن المغيرة عن أبي عبد الله عليه السلام قال: إن لله ملائكةً موكلين بقبر الحسين فإذا هم بزيارته الرجل أعطاهم الله ذنوبه فإذا خطأ محوها ثم إذا خطأ ضاعفوا له حسناته فما تزال حسناته تضاعف حتى توجب له الجنة ثم اكتفوه و قدسوه و ينادون ملائكة السماء أن قدسوا زوار حبيب الله فإذا اغتسلوا

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۶۵

۱. شيخ صدوق، أمالي، همان، ج ۱، ص ۵۴.

نَادَاهُمْ مُحَمَّدٌ ﷺ يَا وَفَدَ اللَّهَ أُبَشِّرُوا بِمُرَاقَبَتِي فِي الْجَنَّةِ ثُمَّ نَادَاهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ أَنَا ضَامِنٌ لِقَضَاءِ حَوَائِجِكُمْ وَرَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ثُمَّ اتَّفَقَهُمُ النَّبِيُّ ﷺ عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ حَتَّى يَنْصَرِفُوا إِلَى أَهْلِيهِمْ^۱.

پدرم از سعد و محمد بن یحیی هر دو از محمد بن الحسین از محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه از الحارث بن المغيرة از امام صادق ﷺ که حضرت فرمود: خداوند متعال فرشتگانی دارد که بر قبر حضرت امام حسین ﷺ گمارده می باشند هنگامی که شخص قصد زیارت آن حضرت را می نماید حق تعالی گناهان او را در اختیار این فرشتگان قرار می دهد و زمانی که وی قدم برمی دارد فرشتگان تمام گناهانش را محو می کنند و سپس قدم دوم را که برداشت حسناش را مضاعف و دو چندان می کنند و پیوسته با قدم هائی که برمی دارد حسناش مضاعف می گردد تا به حدی می رسد که بهشت برایش واجب و ثابت می گردد، سپس اطرافش را گرفته و تقدیسش می کنند و فرشتگان آسمان ندا داده و می گویند: زوار دوست خدا را تقدیس نمائید.

و وقتی زوار غسل کردند حضرت محمد ﷺ ایشان را مورد ندا قرار داده و می فرماید: ای مسافران خدا، بشارت باد بر شما که در بهشت با من هستید. سپس امیر المؤمنین ﷺ به ایشان ندا نموده و می-فرماید: من ضامنم که حوائج شما را بر آورده نموده و بلا را در دنیا و آخرت از شما دفع کنم، سپس پیامبر اکرم ﷺ با ایشان از طرف راست و چپ ملاقات فرموده تا اینکه به اهل خود باز گردند.

۵۱- ثو، ثواب الأعمال أَبِي عَنْ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلُهُ إِلَّا أَنَّ فِيهِ وَدَفْعِ الْبَلَاءِ عَنْكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ثُمَّ اِكْتَفَوْهُمْ عَنْ أَيْمَانِهِمْ^۲.

در کتاب ثواب الأعمال، این روایت با سند پدرم از سعد از محمد بن الحسین، نقل شده است؛ الا این که در این روایت آمده است که سبب دفع بلایای دنیوی و اخروی می شود و سپس اطرافش را به خاطر ایمانش می گیرند.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۲.

^۲ . شیخ صدوق، ثواب الأعمال، همان، ص ۸۳.

۵۲- مل، کامل زیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ مِثْلَ رِوَايَةِ الصَّدُوقِ^۱.

در کتاب کامل زیارات، مثل روایت قبل، با سند محمد بن جعفر از محمد بن الحسین، آمده است.

۵۳- مل، کامل زیارات الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُعَلَّى عَنِ أَبِي الْفَضْلِ عَنِ ابْنِ صَدَقَةَ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانِي وَاللَّهِ بِالْمَلَائِكَةِ قَدْ زَاحَمُوا الْمُؤْمِنِينَ عَلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قُلْتُ فَيَتَرَاءَوْنَ لَهُ قَالَ هُنَهَاتَ هُنَهَاتَ قَدْ لَزِمُوا وَاللَّهِ الْمُؤْمِنِينَ حَتَّى إِنَّهُمْ لَيَمْسَحُونَ وُجُوهُهُمْ بِأَيْدِيهِمْ قَالَ وَ يُنْزِلُ اللَّهُ عَلَى زُورِ الْحُسَيْنِ غُدُوَّةً وَ عَشِيَّةً مِنْ طَعَامِ الْجَنَّةِ وَ خُدَامُهُمُ الْمَلَائِكَةُ لَا يَسْأَلُ عَبْدٌ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهَا إِيَّاهُ قَالَ قُلْتُ هَذِهِ وَاللَّهِ الْكَرَامَةُ قَالَ يَا مُفَضَّلُ أَزِيدُكَ قُلْتُ نَعَمْ سَيِّدِي قَالَ كَانِي بِسَرِيرٍ مِنْ نُورٍ قَدْ وُضِعَ وَ قَدْ ضُرِبَتْ عَلَيْهِ قُبَّةٌ مِنْ يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ مُكَلَّلَةً بِالْجَوْهَرِ وَ كَانِي بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَالِسٌ عَلَى ذَلِكَ السَّرِيرِ وَ حَوْلُهُ تِسْعُونَ أَلْفَ قُبَّةٍ خَضْرَاءَ وَ كَانِي بِالْمُؤْمِنِينَ يَزُورُونَهُ وَ يُسَلِّمُونَ عَلَيْهِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُمْ أَوْلِيَائِي سَلُونِي فَطَالَمَا أُودِيتُمْ وَ ذُلْتُمْ وَ اضْطَهِدْتُمْ فَهَذَا يَوْمٌ لَا تَسْأَلُونِي حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ إِلَّا قَضَيْتُهَا لَكُمْ فَيَكُونُ أَكْلُهُمْ وَ شُرْبُهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ فَهَذِهِ وَاللَّهِ الْكَرَامَةُ الَّتِي لَا يُشَبِّهُهَا شَيْءٌ^۲.

الحسین بن محمد از المعلی از ابی الفضل از ابن صدقه، از مفضل بن عمر نقل کرده که وی گفت: حضرت صادق علیه السلام فرمودند: گویا می بینم که فرشتگان با مومنین بر سر قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام ازدحام کرده اند. راوی می گوید: عرضه داشتم: آیا مومنین فرشته را می بینند؟ حضرت فرمودند: هرگز، هرگز، آنها به خدا قسم ملازم و همراه مومنین بودند حتی با دست هایشان به صورت های آنها مسح می کشند. سپس امام علیه السلام فرمودند: خداوند منان هر صبح و شام از طعام بهشت بر زوار امام حسین علیه السلام نازل می فرماید و خدمتکاران ایشان فرشتگانند.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل زیارات، همان، ص ۱۵۲.

^۲ . همان، ص ۱۳۵.

هیچ بنده‌ای از بندگان خداوند حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را از خداوند متعال در خواست نمی‌کنند مگر آنکه خدا به او عطاء می‌فرماید. راوی می‌گوید: عرض کردم: به خدا قسم این کرامت می‌باشد. امام علیه السلام به من فرمودند: ای مفضل: برایت بیشتر بگویم؟ عرضه کردم: بله سرور من. حضرت فرمودند: گویا می‌بینم تختی از نور را که گذارده‌اند و بر روی آن قبه‌ای از یاقوت سرخ زده شده که با جواهرات آن را زینت نموده‌اند و حضرت امام حسین علیه السلام بر روی آن تخت نشسته‌اند و اطراف آن حضرت نود هزار قبه سبز زده‌اند و مومنین آن حضرت را زیارت کرده و بر آن جناب سلام می‌دهند، پس خداوند متعال به ایشان می‌فرماید: ای دوستانم از من سوال کنید و بخواهید، پس زیاد اذیت شدید و خوار و مقهور گردیدید. امروز، روزی است که حاجتی از حاجات دنیا و آخرتتان را از من در خواست نکرده مگر آن را روا می‌نمایم، پس خوردن و آشامیدنشان در بهشت می‌باشد، پس به خدا قسم، این کرامت و احسان، هیچ مثل و مانندی ندارد.

بیان: نزول الطعام فی البرزخ و ضرب القبة فی الرجعة بقرینه قوله علیه السلام

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۶۶

من حوائج الدنيا و الآخرة.

نکته: طعام در برزخ و تختی از نور در رجعت، به قرینه فرمایش حضرت، جزء حاجت‌های دنیوی و اخروی است.

۵۴- مل، کامل الزیارات علی بن الحسین و علی بن محمد بن قولویه معاً عن محمد العطار و علی بن إبراهیم معاً عن البیضاینی عن حدیثه عن أبي خالد ذی الشامة عن أبي أسامة قال سمعت أبا عبد الله علیه السلام يقول من أراد أن يكون في جوار نبيه صلی الله علیه و آله و جوار علی و فاطمة فلا يدع زيارة الحسين بن علی علیه السلام و الرحمة^۱.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۶ و در آخرش (الرحمة). نمی‌باشد.

علی بن الحسین و علی بن محمد بن قولویه هر دو از محمد العطار و علی بن ابراهیم هر دو از الیقطنی از کسی که برایش روایت کرده از ابی خالد ذی الشامه از ابی أسامه که گفت: شنیدم از امام صادق علیه السلام که فرمود: کسی که می‌خواهد در همسایگی رسول خدا صلی الله علیه و آله و حضرت علی و فاطمه علیها السلام زیارت حسین بن علی علیه السلام را ترک نکند.

۵۵- وَ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي بصيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام أَوْ أَبَا جَعْفَرٍ يَقُولُ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ مَسْكَنُهُ فِي الْجَنَّةِ وَ مَاوَاهُ الْجَنَّةَ فَلَا يَدْعُ زِيَارَةَ الْمَظْلُومِ قُلْتُ مَنْ هُوَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَاحِبُ كَرْبَلَاءَ مَنْ أَتَاهُ شَوْقًا إِلَيْهِ وَ حُبًّا رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ حُبًّا فَاطِمَةَ وَ حُبًّا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَفْعَدَهُ اللَّهُ عَلَى مَوَائِدِ الْجَنَّةِ يَأْكُلُ مَعَهُمُ النَّاسُ فِي الْحِسَابِ^۱.

علی بن الحسین باسنادش، از ابی بصیر، که وی می‌گوید: از حضرت ابا عبدالله علیه السلام یا ابا جعفر علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: کسی که دوست دارد محل سکنا و منزلش بهشت باشد پس زیارت مظلوم کربلاء را ترک نکند. عرض کردم: مظلوم کیست؟ حضرت فرمودند: مظلوم حسین بن علی علیه السلام که صاحب کربلاء است می‌باشد، کسی که بخاطر شوق به آن حضرت و محبت به رسول خدا صلی الله علیه و آله و فاطمه علیها السلام و حب به امیر المؤمنین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین حضرتش را زیارت کند خداوند او را بر سر سفره‌های بهشتی نشاند که با آن سروران هم غذا باشد، در حالی که مردم در حساب می‌باشند.

۵۶- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدٌ بْنُ هَمَّامٍ عَنِ الْفَزَارِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِمْرَانَ عَنِ اللَّوْثِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَيُّوبَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَائِكَةً مُوَكَّلِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَإِذَا هَمَّ الرَّجُلُ بِزِيَارَتِهِ وَ اغْتَسَلَ نَادَى مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله يَا وَفَدَ اللَّهُ أَبْشِرُوا بِمُرَافَقَتِي فِي الْجَنَّةِ وَ ذَكَرَ الْحَدِيثَ^۲.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۳۷.

^۲ . همان.

محمد بن همام از الفزاری از محمد بن عمران از اللؤلؤی از محمد بن إسماعیل از محمد بن ایوب از الحارث بن المغیره از امام صادق علیه السلام که فرمودند: خداوند تبارک و تعالی فرشتگانی را بر قبر مطهر حضرت امام حسین علیه السلام گمارده، هر گاه شخصی قصد زیارت آن جناب را نموده و غسل می‌نماید، حضرت محمد صلی الله علیه و آله وی را صدا کرده و می‌فرماید: ای مسافرین خدا بشارت باد شما را به اینکه در بهشت همراه من هستید ... و حدیث سابق را نقل کرد.

۵۷- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ الْحَمِيرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَالِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُكَيْرٍ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَا ابْنَ بُكَيْرٍ إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَ مِنْ بَقَاعِ الْأَرْضِ سِتَّةَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَالْحَرَمِ وَمَقَابِرَ الْأَنْبِيَاءِ وَمَقَابِرَ الْأَوْصِيَاءِ وَمَقَاتِلَ الشُّهَدَاءِ وَالْمَسَاجِدِ الَّتِي يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ يَا ابْنَ بُكَيْرٍ هَلْ تَدْرِي مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِذْ جَهَلَهُ الْجَاهِلُ مَا

بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۹۸، ص: ۶۷

مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَ عَلَى قَبْرِهِ هَاتِفٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ يُنَادِي يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ إِلَى خَالِصَةِ اللَّهِ تَرَحَّلْ بِالْكَرَامَةِ وَ تَأْمَنِ النَّدَامَةَ يَسْمَعُ أَهْلُ الْمَشْرِقِ وَ أَهْلُ الْمَغْرِبِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ وَ لَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ مَلَكٌ مِنَ الْحَفَظَةِ إِلَّا عَطَفَ إِلَيْهِ عِنْدَ رُقَادِ الْعَبْدِ حَتَّى يُسَبِّحَ اللَّهَ عِنْدَهُ وَ يَسْأَلَ اللَّهَ الرِّضَا عِنْدَهُ وَ لَا يَبْقَى مَلَكٌ فِي الْهَوَاءِ يَسْمَعُ الصَّوْتَ إِلَّا أَجَابَ بِالتَّقْدِيسِ لِلَّهِ فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ فَتُجِيبُهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَتَشْتَدُّ أَصْوَاتُ الْمَلَائِكَةِ وَ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى تَبْلُغَ أَهْلُ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَيَسْمَعُ أَصْوَاتَهُمُ النَّبِيُّونَ فَيَتَرَحَّمُونَ وَ يُصَلُّونَ عَلَى الْحُسَيْنِ ع وَ يَدْعُونَ لِمَنْ آتَاهُ^۱.

محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری از پدرش از علی بن محمد بن سالم از محمد بن خالد از عبدالله بن حماد از اصم از عبدالله بن بکیر در ضمن حدیثی طولانی می‌گوید: حضرت صادق علیه السلام فرمودند: ای ابن بکیر خداوند متعال از بقاع و اماکن روی زمین شش بقعه را اختیار فرموده: بیت الحرام، حرم، مقابر انبیاء، مقابر اوصیاء، مقابر شهداء، و مساجدی که نام خدا در آنها برده می‌شود. ای ابن بکیر، آیا می‌دانی اجر

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۲۵.

کسی که قبر حضرت ابی عبدالله الحسین (علیه السلام) را زیارت کند، چیست؟ هیچ صبح و بامدادی نیست مگر آن که هاتفی از فرشتگان بالای قبر آن حضرت فریاد می‌کند: ای خواستاران خیر رو کنید به برگزیده خدا و کوچ کنید به طرف ارجمندی و بزرگی و بدین ترتیب از ندامت و حسرت در امان باشید. اهل مشرق و مغرب ندا این هاتف را می‌شنوند؛ مگر جن و انس. در زمین هیچ فرشته‌ای از فرشتگان حافظ و نگهبان در وقتی که بندگان خواب هستند باقی نمی‌ماند، مگر آنکه به قبر مطهر روی آورده و هجوم می‌کنند تا در آن مکان مقدس حقتعالی را تسبیح نموده و از درگاه جلالش بخواهند تا از آنها راضی گردد. هیچ فرشته‌ای در هوا باقی نمی‌ماند که ندا هاتف را شنیده، مگر آن که در جواب آن حق تعالی را تقدیس می‌کند و بدین ترتیب اصوات و صداهای فرشتگان بلند و قوی شده، پس اهل و ساکنان آسمان و دنیا به آنها جواب داده و در نتیجه اصوات و صدای فرشتگان و ساکنان آسمان و دنیا تشدید یافته به حدی که طنین آن به اهل و ساکنان آسمان هفتم رسیده و بدین ترتیب انبیاء عظام صداهای ایشان را استماع کرده پس رحمت و صلوات بر حضرت امام حسین (علیه السلام) فرستاده و زائرین آن حضرت را دعا می‌کنند.

۵۸- مل، کامل الزیارات ابی عن سعد عن الجامورانی عن ابن البطائی عن الحسن بن محمد بن عبد الکریم عن المفضل عن جابر الجعفی قال قال أبو عبد الله (علیه السلام) فی حدیث له طویل فإذا انقلب من عند قبر الحسین (علیه السلام) ناداک مناد لو سمعت مقالته لأقمت عمرک عند قبر الحسین (علیه السلام) و هو یقول طوبی لک أيها العبد قد غنمت و سلمت قد غفر لک ما سلف فاستأنف العمل و ذکر الحدیث بطوله^۱.

پدرم از سعد از الجامورانی از ابن البطائی از الحسن بن محمد بن عبد الکریم از المفضل از جابر الجعفی در یک حدیث طولانی، از امام صادق (علیه السلام) که حضرت فرمودند: هنگامی که از نزد قبر حسین (علیه السلام) باز گشتی، ندا کننده ای تو را ندا می دهد که اگر آن را می شنیدی، حاضر بودی تمام عمر را نزد قبر شریف حسین (علیه السلام) اقامت می گزیدی. آن منادی گوید: خوشا به حال تو ای بنده خدا، که سود فراوان بردی و به سلامت در دین دست یافتی. عمل از سربگیر که گناهان گذشته ات آمرزیده شد.

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۳.

۵۹- مل، کامل الزیارات اَبی عَنْ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِيِّ عَنْ الْقَاسِمِ عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عليه السلام قَالَ: مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا فَوَضَعَ إصْبَعَهُ فِي فَمِّهِ فَلَمْ يَزَلْ يَكْتُبُ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ حَتَّى يَرِدَ الْحَيَّرَ فَإِذَا خَرَجَ مِنْ بَابِ الْحَيَّرِ وَضَعَ كَفَّهُ وَسَطَ ظَهْرِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَمَّا مَا مَضَى فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ^۱.

پدرم از سعد بن عبدالله، از احمد بن محمد بن عیسی، از محمد ابن خالد برقی، از قاسم بن یحیی بن الحسن بن راشد، از جدش حسن بن راشد، از امام صادق عليه السلام که آن حضرت فرمودند: کسی که از خانه‌اش خارج شده و قصدش زیارت قبر مطهر حضرت اباعبدالله الحسین بن علی عليه السلام باشد خداوند متعال فرشته‌ای را بر او می‌گمارد پس آن فرشته انگشتش را در پشت او قرار داده و پیوسته آنکه از دهان این شخص خارج شود، می‌نویسد تا به حائر وارد گردد و وقتی از درب حائر خارج شد کف دستش را وسط پشتش نهاده، سپس به او می‌گوید: اعمالی که انجام دادی، به صورت کامل، مورد غفران و آمرزش واقع شد، اینک از ابتداء به عمل پرداز (شروع کن).

۶۰- مل، کامل الزیارات اَبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ سَعْدٍ مِثْلُهُ^۲.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند پدرم و جمعی از اساتیدم از سعد، آمده است.

۶۱- مل، کامل الزیارات ابْنُ الْوَلِيدِ عَنِ الصَّفَّارِ عَنْ ابْنِ عِيسَى مِثْلُهُ^۳.

در کتاب کامل الزیارات، این روایت با سند ابن الولید از الصفار از ابن عیسی، آمده است.

۶۲- مل، کامل الزیارات اَبی وَ جَمَاعَةُ مَشَايِخِي عَنْ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ

بحار الأنوار (ط - بیروت)، ج ۹۸، ص: ۶۸

^۱ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۵۳.

^۲ . همان، ص ۱۹۱.

^۳ . همان.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَنِيعِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَبَّعَهُ سَبْعَ مِائَةِ مَلَكٍ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَمِنْ تَحْتِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ حَتَّى يَبْلُغُوا بِهِ مَأْمَنَهُ فَإِذَا زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ نَادَاهُ مُنَادٌ قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَاسْتَأْنَفِ الْعَمَلَ ثُمَّ يَرْجِعُونَ مَعَهُ مُشِيعِينَ لَهُ مِنْ مَنْزِلِهِ فَإِذَا صَارُوا إِلَى مَنْزِلِهِ قَالُوا نَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ فَلَا يَزَالُونَ يَزُورُونَهُ إِلَى يَوْمِ مَمَاتِهِ ثُمَّ يَزُورُونَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَثَوَابُ ذَلِكَ لِلرَّجُلِ^١.

پدرم و جماعتی از مشایخ و اساتیدم از محمد بن یحیی العطار از حمدان بن سلیمان نیشابوری از عبدالله بن محمد یمانی از منیع بن حجاج از یونس عبد الرحمن از صفوان جمال از امام صادق علیه السلام که حضرت فرمودند: هنگامی که شخص به قصد زیارت حضرت امام حسین علیه السلام از منزلش بیرون می‌رود، هفتصد فرشته از بالای سر و زیر پا و دست راست و طرف چپ و از مقابل و از پشت سر او را مشایعت کرده تا وی را به مقصدش برسانند و وقتی وی آن حضرت را زیارت کرد، منادی ندا می‌دهد: گناهانت آمرزیده شد اعمال را از ابتدا شروع کن، سپس فرشتگان با او مراجعت کرده و وی را همچنان مشایعت نموده تا او را به منزلش برسانند و وقتی به منزلش رسیدند، می‌گویند: ما تو را به خدا می‌سپاریم. پس پیوسته او را زیارت کرده تا روز فوتش فرا برسد، و پس از فوت در هر روز قبر حضرت امام حسین علیه السلام را زیارت کرده و ثواب آن برای آن شخص منظور می‌گردد.

۶۳- مل، کامل الزیارات مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضِيلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُضَارِبٍ عَنْ مَالِكِ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: يَا مَالِكُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمَّا قَبَضَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعَثَ إِلَيْهِ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْنًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَجَّةً وَ لَمْ يَزَلْ مُحْفُوظًا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى أَهْلِهِ قَالَ فَلَمَّا مَاتَ مَالِكٌ وَ قُبِضَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَخَلَتْ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرْتُهُ بِالْحَدِيثِ فَلَمَّا انْتَهَيْتُ إِلَى حَجَّةٍ قَالَ وَ عُمْرَةٌ يَا مُحَمَّدُ^٢.

^١ . ابن قولویه قمی، کامل الزیارات، همان، ص ۱۹۰.

^٢ . همان، ص ۱۹۳.

محمد بن جعفر از محمد بن الحسین از محمد بن الفضیل از محمد بن مضارب از مالک الجهنی از امام باقر علیه السلام نقل کرده که آن حضرت فرمودند: ای مالک هنگامی که حق تعالی حضرت امام حسین علیه السلام را قبض روح کرد، چهار هزار فرشته بر سر قبرش گسیل داشت که همگی ژولیده و غبار آلود و گرفته بوده و تا روز قیامت بر او می‌گریند، پس کسی که او را زیارت کند و به حقش معرفت داشته باشد، خداوند منان گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌آمرزد و برای او یک حج می‌نویسد و پیوسته محفوظش داشته تا به اهلش مراجعت کند.

محمد بن مضارب می‌گوید: وقتی مالک از دنیا رفت و حضرت باقر علیه السلام نیز قبض روح شدند، خدمت حضرت صادق علیه السلام رسیدم و حدیث مذکور را محضر مبارکش بازگو کردم و وقتی به کلمه «له حجة» رسیدم، حضرت فرمودند: حجة و عمرة؛ یعنی به جای یک حج، یک حج و یک عمره برای وی می‌نویسند.

نتیجه گیری

بر مبنای یافته های پژوهش حاضر، می توان گفت که زیارت سید الشهداء علیه السلام فضیلت و آداب خاص خود را دارد که بر لزوم زیارت با اخلاص و اشتیاق و نکوهش ترک آن، تاکید شده است.

زیارت این بزرگوار افضل اعمال است، آنچنان که ائمه و فرشتگان نیز به زیارت سیدالشهداء علیه السلام رفته و برای زوار حضرت دعا می کنند و به آن ها بشارت به خیر می دهند.

در روایات این مجموعه آمده است که، زیارت امام حسین علیه السلام موجب بخشش گناهان می شود و اجر و ثوابی همسان با حج، عمره، جهاد و آزاد کردن بنده دارد و همچنین اثرات مثبتی بر آن مترتب می باشد؛ اثراتی چون: ازدیاد عمر و مال، سلامت جسم، کاهش سختی ها و برآمدن حاجات.

رموز کتاب

ب: برای کتاب قرب الاسناد

تم: برای کتاب فلاح السائل

ثو: برای کتاب ثواب الاعمال

شف: برای کتاب كشف اليقين

قل: برای کتاب اقبال الاعمال

لی: برای کتاب امالی شیخ صدوق

ما: برای کتاب امالی شیخ طوسی

مصبا: برای کتاب مصباحین

مل: برای کتاب کامل الزیارة

یب: برای کتاب التهذیب

منابع و مأخذ

۱. استادی، هوشنگ، فرهنگ عربی به فارسی مبین، مشهد، ترانه، ۱۳۸۶
۲. انطون الیاس، الیاس، فرهنگ نوین عربی - فارسی: ترجمه القاموس العصری، تهران، اسلامیة، ۱۳۸۴
۳. بستانی، فواد افرام، المعجم الوسیط، ترجمه‌ی محمد بندریگی، قم، اسلامی، ۱۳۸۹
۴. بستانی، فواد افرام، فرهنگ جدید عربی - فارسی ترجمه منجد الطلاب، ترجمه‌ی محمد بندریگی، تهران، اسلامی، ۱۳۷۴
۵. بعلبکی، روحی، فرهنگ عربی - فارسی المورد، ترجمه‌ی محمد مقدس، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۹
۶. جر، خلیل، فرهنگ لاروس: عربی به فارسی، ترجمه‌ی سید حمید طبیبیان، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۸
۷. حیدری، محمد، الوجیز الفاظ و مصطلحات عصریه: عربی - فارسی، فارسی - عربی، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۶
۸. دانایی، امیر هوشنگ، فرهنگ فارسی - عربی (المرشد)، تهران، نگاه، ۱۳۸۶
۹. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷
۱۰. طبیبیان، سید حمید، فرهنگ فرزانه: فارسی - عربی، تهران، فرزانه روز، ۱۳۸۶
۱۱. عرب، محمد حسن، فرهنگ نمونه (القاموس الحدیث)، تهران، فرهنگ مکتوب، ۱۳۹۰
۱۲. عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۳
۱۳. غفرانی، محمد، سید مرتضی آیت الله شیرازی، فرهنگ اصطلاحات روز: فارسی عربی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۳
۱۴. فاتحی نژاد، عنایت، فرهنگ معاصر عربی-فارسی، تهران، فرهنگ معاصر، بی تا
۱۵. قیم، عبدالنبی، فرهنگ معاصر عربی به فارسی، تهران، فرهنگ معاصر، ۱۳۸۱

۱۶. مسعود، جبران، الرائد: فرهنگ الفبایی عربی - فارسی، ترجمه‌ی رضا انزابی نژاد، مشهد، به نشر،

۱۳۸۴

۱۷. معروف، یحیی، فرهنگ لغات و اصطلاحات فارسی به عربی معروف، تهران، یادواره کتاب،

۱۸. معلوف، لوئیس، فرهنگ بزرگ جامع نوین ترجمه المنجد، ترجمه‌ی احمد سیاح، تهران، اسلام،

۱۳۶۵

۱۹. معین، محمد، فرهنگ فارسی دکتر محمد معین، تهران، امیر کبیر، ۱۳۶۴

۲۰. مهیار، رضا، ناصر احمد زاده، فرهنگ عربی - فارسی دانشیار، تهران، دانشیار، ۱۳۸۹

۲۱. میرزایی، نجف‌علی، فرهنگ اصطلاحات معاصر عربی فارسی، تهران، فرهنگ معاصر، ۱۳۸۹

۲۲. هانس ور، فرهنگ معاصر عربی - فارسی، ترجمه‌ی آذرتاش آذرنوش، تهران، نشر نی، ۱۳۸۹

۲۳. یوسفی، حسین، فرهنگ عربی به فارسی یوسفی، بابلسر، دانشگاه مازندران، ۱۳۸۵